

การศึกษายทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง
ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของ
จังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ

จุฑามาศ พูลสวัสดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง
ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของ
จังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ
จุฑามาศ พูลสวัสดิ์
คณะรัฐประศาสนศาสตร์

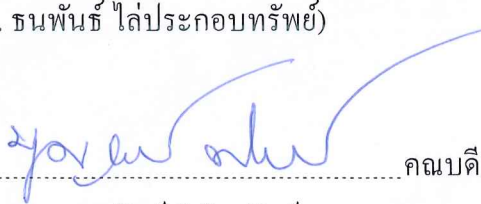
รองศาสตราจารย์..... พลอย ธีวรา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ดร. พลอย ธีวรา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ศาสตราจารย์..... อนุทิน นูราคม ประธานกรรมการ
(ดร. พลภัทร นูราคม)

รองศาสตราจารย์..... พลอย ธีวรา กรรมการ
(ดร. พลอย ธีวรา)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์..... กรรมการ
(ดร. ชนพันธ์ ไล่ประกอบทรัพย์)

รองศาสตราจารย์..... คณบดี
(ดร. บุญนันต์ พินัยทรัพย์)

ตุลาคม 2562

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ
ชื่อผู้เขียน	นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์
ชื่อปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2562

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต 2) เพื่อศึกษาผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยที่ผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ (Mixed Methodology) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจากแต่ละภาคส่วน ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รองนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต ประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัด 4 แห่ง และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต ด้านการวิจัยเชิงปริมาณใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามแสดงปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่ออาชีวศึกษาของประชากรกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า

1) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทหน้าที่ในการกำกับดูแล บูรณาการ และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด ด้านเทศบาลนครภูเก็ตในฐานะองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลทำกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ สถานการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทที่เด่นชัดในฐานะผู้ริเริ่มปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพ และเชื่อมโยงภาคส่วนในจังหวัดให้เข้ามาร่วมขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมต่างๆ ด้านสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดมีบทบาทจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อผลิตบุคลากรที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงสภาพความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการศึกษาและแนะแนว พบว่า ศักยภาพในการระดมความร่วมมือของสถานศึกษาจังหวัดภูเก็ตนับเป็นจุดแข็งที่ทำให้การดำเนินงานนี้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยสัดส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดต่างๆ ที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2560 – 2561 อยู่ที่ร้อยละ 46.39 และร้อยละ 44.65 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับเป้าหมายของรัฐบาล ขณะที่นักเรียนระดับ ปวช. ชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการจัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมและการแนะแนวที่แต่ละภาคส่วนได้จัดขึ้นส่งผลให้นักเรียนตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษา

2) ผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ การที่นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่ภาคีเครือข่ายร่วมกันจัดขึ้นยังมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

Title of Thesis	The Study of the Role and the Cooperation between Government Sectors, Local Administrative Organization, Civil Society and Vocational Education Institutions in Phuket in Promoting Vocational Education
Author	Miss Juthamart Punsawat
Degree	Master of Public Administration
Year	2019

This research objective is as follows: 1) to study the role and the cooperation between government sectors, local administrative organization and civil society of Phuket about promoting vocational education 2) to study the effects of guidance provided by each sector that affects students' decision to study vocational education and 3) to propose educational management guidelines that are suitable for each area. This research employs the mixed-methods to collect the data, qualitative method was used by collecting secondary data documents and in-depth interviewing the people who involved in educational management to promote vocational education includes chief of Phuket Provincial Education Office, deputy mayor of Phuket City Municipality, chief and secretary of Phuket Educational Council, directors of 4 Vocational Education Institutions and vocational certificate G.1 students of Vocational Education Institutions in Phuket. For quantitative method, the questionnaires for 338 vocational certificate G.1 students of Vocational Education Institutions in Phuket. The data was analyzed by using percentage, mean and standard deviation. The research results were as follows:

1) Role of Phuket Provincial Education Office is monitoring, integrating and supporting educational developing campaigns. Role of Phuket City Municipality is supporting the students in the schools under municipality to do activities which develop their occupational skills. Role of Phuket Educational Council is outstanding. They had initiated promoting vocational education,

(6)

educational managing for increasing an employment in Phuket and linking other sectors to join projects and activities. Role of Vocational Education Institutions are providing educational courses to acknowledge students to be the labors that the market needs. The results of in-depth interviewing about the cooperation between the sectors in educational guidance found that the ability of Phuket Educational Council for bringing all sectors to work together is the strength that makes their mission was achieved. A proportion of grade 3 students in secondary school enrolled in vocational colleges, Academic year 2017 - 2018 are 46.39% and 44.65% respectively, which increased close to the goal that the government has expected. While vocational certificate G.1 students of Vocational Education Institutions in Phuket have opinions in the same way that vocational guidance services which each sector has been organized affected students choose to study vocational colleges.

2) The effects of guidance provided by each sector that affects students' decision to study vocational education found that educational guidance is a high level of assessment results. Moreover, the guidance festival "Open the World of Work Life" held by network partners affects the decision of students in high level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร. พลอย สืบวิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ รวมถึง ศาสตราจารย์ ดร. พลภัทร บุราคม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณประธานสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รองนายกเทศบาลนครภูเก็ต ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษา และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความอนุเคราะห์สละเวลาให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความช่วยเหลือครั้งนี้ที่ทุกท่านได้มอบให้เป็นอย่างยิ่ง

ขอบพระคุณ คุณเกวณีน บุรณะหิรัญ คุณชลมาศ เทียบคุณ และ อาจารย์จรัสรัตน์ ว่องปลูกศิลป์ สำหรับความช่วยเหลือและไมตรีจิตที่ได้มอบให้ตลอดเวลาที่ผู้วิจัยลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดภูเก็ต

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ภาคปกติ สำหรับการแจ้งข้อมูลข่าวสาร การติดตามความคืบหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัยอย่างสม่ำเสมอ และการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณยายอุไร เทียบคุณ คุณลุงมบุญ รัตนติลภ ฌ ภูเก็ต คุณแม่สุชานันท์ เทียบคุณ และครอบครัวเทียบคุณทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้มีพระคุณที่อบรมสั่งสอน สนับสนุน และให้กำลังใจ รวมถึงผู้บังคับบัญชา พี่น้อง และเพื่อนทุกท่าน ขอขอบพระคุณในความปรารถนาดีที่มีให้กันตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณจิตจำกัลด้านเวลาซึ่งเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความพยายามและมุ่งมั่นจนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ในท้ายที่สุด

จุฑามาศ พูลสวัสดิ์

กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 คำถามการวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ	10
2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านการศึกษา	18
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ	23
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอาชีวศึกษา	28
2.6 แนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศไทย	32
2.7 แนวคิดและทฤษฎีด้านการกระจายอำนาจ	36
2.8 การบริหารการจัดการศึกษาของประเทศไทย	39
2.9 นโยบายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปฏิรูปการศึกษาเพื่ออาชีพ	43

2.10	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต	55
2.11	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	66
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
3.3	การตรวจสอบเครื่องมือ	69
3.4	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	70
3.5	การวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4	ผลการวิจัย	72
4.1	ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ	73
4.2	ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ	87
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1	สรุปผลการวิจัย	107
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	112
5.3	ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม		115
ภาคผนวก		120
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	121
	ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	124
	ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์	131
ประวัติผู้เขียน		138

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา	84
4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 338)	87
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน (n = 338)	88
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ/สาขาที่เรียน (n = 338)	89
4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรงเรียนที่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (n = 338)	91
4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ย ระดับมัธยมศึกษา (n = 338)	96
4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง (n = 338)	97
4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยของครอบครัว (n = 338)	98
4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง (n = 338)	99
4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา (n = 338)	101
4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อน (n = 338)	101
4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่โรงเรียนอาชีวศึกษาใน จังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษา (n = 338)	102
4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่นักเรียนได้เข้าร่วม มหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้น (n = 338)	103
4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญปัจจัยด้านการแนะแนว	104

(11)

4.15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการการตัดสินใจ
ศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียน 105

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 กระบวนการกำหนดนโยบาย	16
2.2 แนวคิดการลงทุนในการศึกษา	20
2.3 ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา	22
2.4 กลไกการบูรณาการการศึกษาในภูมิภาคและจังหวัด ของกระทรวงศึกษาธิการ	40
2.5 แสดง 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ	54
4.1 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	88
4.2 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน	89
4.3 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ/สาขาที่เรียน	91
4.4 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น	95
4.5 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมต้น	96
4.6 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	97
4.7 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวได้เฉลี่ยครอบครัว	99
4.8 แผนภูมิจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	100

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างเติบโตและก้าวหน้าของทุกประเทศในปัจจุบัน รวมทั้งประเทศไทยซึ่งอยู่ในฐานะประเทศกำลังพัฒนาด้วยแล้ว “คน” หรือทรัพยากรมนุษย์ย่อมเป็นปัจจัยการผลิตสำคัญที่มีส่วนในการสร้างผลผลิตพร้อมทั้งขับเคลื่อนให้ระบบเศรษฐกิจขยายตัวจนนำไปสู่ความเจริญของสังคมและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนตามมา การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระดับประเทศลงมาถึงระดับฐานราก จึงเป็นสิ่งที่ภาครัฐรวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจะต้องให้ความสำคัญ ด้วยเหตุนี้ “การศึกษา” จึงเป็นเครื่องมือที่จะช่วยเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ ตามหลักเศรษฐศาสตร์ถือว่าการศึกษาคือกระบวนการผลิต (Production Process) ที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น การลงทุนด้านการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสะสมหรือสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ (กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2558) เช่นเดียวกับการศึกษาจำนวนมากที่ระบุไว้ในทางเดียวกันว่า การลงทุนในทุนมนุษย์ (Human Capital Investment) ผ่านระบบการศึกษาและการฝึกอบรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างแรงงานที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ (พิริยะ ผลพิรุฬห์, 2557)

ปัจจุบันภาครัฐได้หันมาให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในหลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยประเด็นหนึ่งที่โดดเด่นอย่างมากคือ การจัดการศึกษาเพื่อสัมมาชีพ ซึ่งได้ถูกริเริ่มขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างโครงสร้างกำลังแรงงานตามระดับการศึกษาและความต้องการแรงงานของประเทศ

ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ระบุว่า ใน พ.ศ. 2557 ประเทศไทยอยู่ในภาวะขาดแคลนแรงงานภาคอุตสาหกรรม โดยตัวเลขความต้องการแรงงานภาคอุตสาหกรรมเท่ากับ 5.91 ล้านคน แต่มีผู้เข้าสู่ตลาดแรงงานเพียง 5.51 ล้านคนเท่านั้น (ไทยรัฐ, 2557) ในทางตรงข้าม แม้จะขาดแคลนแรงงาน ทว่าผู้ว่างงานในประเทศไทยกลับมีจำนวนเพิ่มขึ้น ปัญหาดังกล่าวสะท้อนถึงโครงสร้างและค่านิยมการศึกษาของไทยที่ไม่ตอบสนองความต้องการ

ของภาคอุตสาหกรรม หากพิจารณาสัดส่วนผู้ว่างงานจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จในช่วง 10 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2551 - 2560 ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีสัดส่วนการว่างงานเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับผู้จบการศึกษาระดับอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 25.63 ขณะที่กำลังแรงงานในระดับอาชีวศึกษามีอัตราการว่างงานน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.36 (สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม, 2561) สอดคล้องกับผลการวิจัยของโครงการความเชื่อมโยงในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงผ่านการศึกษาและการฝึกอบรม (Connecting the Mekhong through Education and Training: COMET) ได้แสดงข้อมูลความต้องการแรงงานวิชาชีพเฉพาะจำแนกตามวุฒิการศึกษาไว้ว่า ผู้ประกอบการร้อยละ 57.1 และร้อยละ 14.3 ต้องการจ้างงานผู้ที่มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือสูงกว่าตามลำดับ ขณะที่ผู้ประกอบการร้อยละ 28.6 ที่ต้องการผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จึงอาจกล่าวได้ว่าวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพก็เพียงพอที่แรงงานจะสามารถสมัครงานในสถานประกอบการได้กว่าร้อยละ 70 (จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และ รินา ต๊ะดี 2558) อย่างไรก็ตาม สถิติการศึกษาของประเทศไทยกลับสะท้อนถึงแนวโน้มของการเลือกศึกษาต่อในทิศทางที่ตรงกันข้ามกับความต้องการแรงงานของประเทศดังที่กล่าวไปข้างต้น โดยในปีการศึกษา 2556 สัดส่วนนักเรียนประเภทสามัญศึกษาต่ออาชีวศึกษาอยู่ที่ ร้อยละ 67 ต่อ 33 ขณะเดียวกันมีผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาร้อยละ 49.3 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2553 ร้อยละ 14.9 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2558)

สำหรับสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความไม่สอดคล้องระหว่างโครงสร้างกำลังแรงงานตามระดับการศึกษาและความต้องการแรงงานของประเทศนั้น ผลการศึกษาของธนาคารแห่งประเทศไทยสะท้อนให้เห็นว่า นักเรียนไทยมีอัตราการเรียนต่อสูงขึ้น ทำให้แรงงานระดับกลางซึ่งเป็นที่ต้องการมากสำหรับสถานประกอบการเข้าสู่ตลาดแรงงานน้อยลง และกลายมาเป็นแรงงานระดับอุดมศึกษาที่เข้าสู่ตลาดแรงงานมากขึ้นแทน ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดแคลนแรงงานในกลุ่มมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา ขณะที่แรงงานระดับอุดมศึกษากลับมีจำนวนคนล้นงานและต้องประสบปัญหาการว่างงานในระดับสูง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2555) ข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของพิริยะ ผลพิรุฬห์ ที่ระบุว่า นักศึกษากว่าร้อยละ 80 ในระดับอุดมศึกษาเลือกเรียนในสาขาสังคมศาสตร์ ในขณะที่สาขาด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีสัดส่วนของนักศึกษาที่เรียนค่อนข้างน้อย ผลการค้นพบนี้แสดงให้เห็นถึงอุปทานส่วนเกิน (Over-Supply) ของบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ และเกิดการขาดแคลน (Under Supply) บัณฑิตในสาขาด้านวิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี แม้กระทั่งด้านอาชีวศึกษาซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานจำนวนมากก็ยังคงประสบปัญหาของการผลิตบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในประเทศที่ต้องการแรงงานสายช่างมากที่สุด เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 48 เลือกเรียนใน

สาขาบริหารธุรกิจและการค้า ขณะที่ร้อยละ 44 เลือกเรียนสาขาทางด้านช่างที่พร้อมทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม และส่วนที่เหลือเลือกเรียนทางด้านเกษตรกรรมร้อยละ 8.5 การประมงร้อยละ 2.9 และการท่องเที่ยวร้อยละ 2 (พีริยะ ผลพิรุฬห์, 2557)

สืบเนื่องจากปัญหาข้างต้น การแสวงหาแนวทางเพื่อสร้างสอดคล้องระหว่างการจัดการศึกษาและความต้องการแรงงานจึงเป็นโจทย์สำคัญที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องเร่งดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันแต่ละจังหวัดในประเทศไทยต่างก็มีปัญหา ความต้องการและทิศทางการพัฒนาที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไปตามตามบริบทของตนเอง แต่ละพื้นที่จึงมีสภาพความต้องการแรงงานที่แตกต่างกันตามบริบทของการพัฒนา ดังนั้น แนวทางที่อาจเหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาในยุคนี้จึงควรตอบโจทย์วิถีชีวิตและการมีงานทำซึ่งสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ก่อน

สำหรับจังหวัดภูเก็ต นับได้ว่าเป็นจังหวัดแรก ๆ ที่ตื่นตัวถึงปัญหาการผลิตแรงงานที่ไม่ตรงกับความต้องการของพื้นที่จนนำไปสู่การริเริ่มปฏิรูปการจัดการศึกษาซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในวงการการศึกษาอย่างน่าสนใจ ทั้งนี้ ผลการศึกษาของ เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว ในโครงการวิจัยสำรวจตลาดแรงงานเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพระดับจังหวัดโดยสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ได้ชี้ให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาด้านตลาดแรงงานของจังหวัดภูเก็ตไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

1) การจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีไม่ได้รับรองรายได้และอนาคตที่ดีกว่าในจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรในไตรมาสที่ 3 พ.ศ.2558 โดยสำนักสถิติแห่งชาติ ระบุถึงเงินเดือนของผู้ที่ทำงานในจังหวัดภูเก็ตจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ที่จบระดับปริญญาตรีได้รับเงินเดือนเฉลี่ยอยู่ที่ 13,610 บาท ขณะที่ผู้จบ ปวช./ปวส. เฉลี่ยอยู่ที่ 12,462 บาท ซึ่งแตกต่างกัน 1,148 บาท แต่หากคำนวณถึงภาระในการศึกษาต่อและการชำระหนี้ กยศ. ของผู้จบระดับปริญญาตรีประกอบด้วยแล้ว จะพบว่า ผู้จบ ปวช./ปวส. อาจมีเงินเหลือใช้มากกว่าเพราะไม่ต้องแบกรับภาระหนี้และต้นทุนอื่น ๆ ที่เกิดจากการศึกษาต่อ

2) สถานประกอบการในจังหวัดภูเก็ตต้องการแรงงานสายอาชีพจำนวนมาก โดยตำแหน่งงาน 10 อันดับที่น่ายจ้างต้องการมากที่สุด ได้แก่ (1) แรงงานทั่วไปร้อยละ 16.7 (2) ผู้จัดการฝ่ายขายร้อยละ 10 (3) ช่างไฟฟ้าประจำเรือร้อยละ 8.4 (4) หัวหน้าและพนักงานทำความสะอาดร้อยละ 7.6 (5) พนักงานต้อนรับในโรงแรมร้อยละ 6.5 (6) พนักงานต้อนรับทั่วไปร้อยละ 6.1 (7) พนักงานต้อนรับในห้องอาหารร้อยละ 5.8 (8) ผู้จัดการทั่วไปด้านธุรกิจร้อยละ 5 (9) หมอนวดแผนโบราณร้อยละ 5 และ (10) ช่างเทคนิควิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคมอื่น ๆ ร้อยละ 4.5 โดย

ทั้งหมดคิดเป็นอาชีพที่ใช้วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 15 และใช้วุฒิการศึกษาระดับ ปวช./ปวส. ร้อยละ 49.3 หรือสูงกว่าระดับปริญญาตรีประมาณ 3 เท่า

3) แรงงานในจังหวัดภูเก็ตยังมีศักยภาพในการทำงานต่ำกว่าที่นายจ้างคาดหวัง โดยส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านภาษาต่างประเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) การคำนวณและการบริหารจัดการ

ความตระหนักร่วมกันถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้นำมาสู่การจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่จนมีการก่อตั้ง “สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต” ใน พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นองค์กรกลางที่สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน ภาควิชาการตลอดจนภาคประชาสังคมเข้าไว้ด้วยกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด ซึ่งในระยะต่อมาภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ เทศบาลนครภูเก็ต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รวมไปถึงสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดต่างเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อสัมมาชีพผ่านการจัด โครงการและกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเห็นถึงข้อดีของการเรียนในระบบอาชีวศึกษา จนในปัจจุบันจังหวัดภูเก็ตมีสัดส่วนของผู้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษาเทียบกับสายสามัญเพิ่มขึ้นในระดับที่น่าพอใจ

จากประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงบทบาทและความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ตในการดำเนินการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัด อันจะช่วยเพิ่มบุคลากรสายอาชีพซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การตอบ โจทย์ความต้องการด้านแรงงานของจังหวัด ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมจากภารกิจกรรมเหล่านี้ เพื่อให้ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้สะท้อนถึงบทเรียนทั้งในแง่ของความสำเร็จและอุปสรรคที่จะเป็นแบบอย่างสำหรับการจัดการศึกษาของจังหวัดภูเก็ตและจังหวัดอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

2) เพื่อศึกษาผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

1.3 คำถามการวิจัย

1) บทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ตเป็นอย่างไร

2) การแนะนำที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ตอย่างไร

3) แนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้เครื่องมือด้านการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยสามารถแสดงขอบเขตการวิจัยได้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพมีกลุ่มตัวอย่างอันประกอบด้วย ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รองนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต ประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต และผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดรวม 4 แห่ง และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

ส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณมีกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตรวม 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคกลาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต และวิทยาลัยภูเก็ต เทคโนโลยี จำนวน 338 คน โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) (อ้างถึงใน ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2549, น. 47) จากกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 2,210 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ มีระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2562

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเรื่องบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต โดยทำการเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา และการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของนักเรียน

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นคำถามสัมภาษณ์ปลายเปิด เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย 2 เรื่อง วัตถุประสงค์แรกได้แก่บทบาทของแต่ละภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพให้แก่ นักเรียนในจังหวัดภูเก็ต รวมถึงที่มาและการริเริ่มการปฏิรูปการจัดการศึกษา การสนับสนุนจากรัฐบาลและการนำเอานโยบายมาปฏิบัติ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และการบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ และวัตถุประสงค์ถัดมาคือผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

อาชีวศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนในจังหวัดภูเก็ตให้มีความสามารถในการประกอบสัมมาชีพ รวมถึงการเตรียมการเรียนการสอนด้านฝีมือ กึ่งฝีมือ เทคนิค และเทคโนโลยี สำหรับอาชีพใดอาชีพหนึ่ง หรือสาขางานใดสาขาหนึ่งโดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรมได้มีสมรรถภาพในการทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมบุคคลให้มีความพร้อมที่จะไปประกอบอาชีพในอนาคต

การแนะแนวการศึกษา หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ในเชิงพหุปัญหา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤติ วางแผนการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวได้

นักเรียน หมายถึง ผู้ศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของสถาบันอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัดภูเก็ต

ภาคประชาสังคม หมายถึง รูปแบบของการรวมกลุ่มทางสังคมที่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมประชาสังคมดำเนินการภายใต้กรอบนิติกรรม และมีขอบเขตครอบคลุมประเด็น

การมีส่วนร่วมสาธารณะ องค์กร อาสาสมัคร สื่อสารมวลชน องค์กรวิชาชีพ สหภาพแรงงาน ฯลฯ ในงานวิจัยนี้ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตนับเป็นภาคประชาสังคมที่เกิดจากการรวมตัวโดยสมัครใจของบุคคลหลากหลายสาขาอาชีพเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางการศึกษาของจังหวัด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพ หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเลือกศึกษาต่อในระบบอาชีวศึกษา แบ่งเป็น ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการแนะแนว และปัจจัยด้านสถานศึกษา

สายอาชีพ หมายถึง สายการศึกษาเฉพาะทาง โดยเน้นให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ หรือสมัครงานตามสาขานั้น ๆ ได้ ซึ่งถือว่าผู้ที่เรียนจบสาขาวิชานั้น ๆ เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานสำหรับประกอบอาชีพนั้น ๆ ได้

ส่วนราชการ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคหรือต่างประเทศ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดภูเก็ต

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ได้ทราบบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

2) ได้ทราบผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งสะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษา และแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่ภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดได้ร่วมกันขับเคลื่อนได้ข้อเสนอแนะ/แนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคมและสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจและประมวลประเด็นสำคัญ ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านการศึกษา
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอาชีวศึกษา
- 2.6 แนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศไทย
- 2.7 แนวคิดและทฤษฎีด้านการกระจายอำนาจ
- 2.8 การบริหารการจัดการศึกษาของประเทศไทย
- 2.9 นโยบายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปฏิรูปการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
- 2.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต
- 2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือ

2.1.1 นิยามของความร่วมมือ

Dubrion and Ireland (อ้างถึงใน อมรรรัตน์ ภิญ โญอนันตพงษ์, 2546, น. 16) ให้ความหมายของความร่วมมือว่าเป็น การที่บุคคลสองคน หรือสององค์กรขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกันปฏิบัติการกิจเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยระดมทรัพยากรร่วมกัน กำหนดแนวทาง และลงมือปฏิบัติร่วมกัน รวมทั้งมีส่วนรับผิดชอบและ/หรือร่วมรับผลจากการปฏิบัติบนพื้นฐานของข้อตกลงและความเป็นอิสระ โดยไม่ขึ้นต่อกัน

อัญชลี คุสิตสุทธีรัตน์ และคณะ (2554, น. 11) กล่าวว่า ความร่วมมือเป็นลักษณะของการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นหรือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทางสร้างเสริมความร่วมมือ โดยอาศัยความเห็นพ้องต้องกันและเพิ่มการลงมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องกัน ความร่วมมือเกิดขึ้นได้ทั้งในระดับทางการและไม่ทางการ ทั้งระหว่างหน่วยงานระดับเดียวกันและระหว่างหน่วยงานต่างระดับ

ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ (2551, น. 67) ให้นิยามความร่วมมือว่าเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน กลุ่ม และองค์กรในการทำงานร่วมกันเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย จุดเริ่มต้นในการสร้างความร่วมมือที่นั่นเกิดได้จากหลายปัจจัย เช่น การเผชิญปัญหาาร่วมกัน การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน การมุ่งหวังผลผลิตหรือผลลัพธ์ร่วมกัน เป็นต้น

2.1.2 องค์ประกอบและรูปแบบของความร่วมมือ

Welth and Tulbert (อ้างถึงใน พิสิฐ เทพไกรวัล, 2554, น. 24) ได้สรุปว่าองค์ประกอบของความร่วมมือมี 4 ประการ ได้แก่

- 1) การประนีประนอมเพื่อให้เกิดการเคารพความคิดใหม่และการเปลี่ยนแปลง
- 2) การสื่อสารที่ประกอบด้วยข้อเสนอและการรับฟังความคิดเห็น
- 3) การแก้ปัญหาที่มีการระบุความต้องการ ความจำเป็น มีการระดมสมอง
- 4) การพัฒนาแผนปฏิบัติการและการประเมินการปฏิบัติการ

Thomas และ Robert (อ้างในธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ 2542: 22) ได้แบ่งการปฏิบัติงานร่วมกันออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1) การตกลงร่วมกัน (Bargaining) คือการร่วมมือระหว่างองค์กรสององค์กรหรือมากกว่า โดยตกลงแลกเปลี่ยนผลตอบแทนซึ่งกันและกัน
- 2) การร่วมมือกัน (Coordination) คือ การร่วมมือในการปฏิบัติงานระหว่างองค์กรสององค์กรหรือมากกว่า เพื่อเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

เครือข่ายความร่วมมือแห่งชาติ (อ้างถึงใน ศรเนตร อารีโสภณพิเชฐ, 2551, น. 72) ได้จำแนกรูปแบบความร่วมมือระดับองค์กรตามโครงสร้างพื้นฐานไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่

- 1) เครือข่าย (Networking) เป็นความร่วมมือระดับพื้นฐานที่เปิดโอกาสให้มีการพบปะ สร้างความเข้าใจ และให้การสนับสนุนพื้นฐานระหว่างกัน โครงสร้างความสัมพันธ์มีลักษณะยืดหยุ่น กำหนดบทบาทความรับผิดชอบแบบหลวม มีการสื่อสารแบบไม่ทางการ ระดับการตัดสินใจน้อย ความขัดแย้งมีน้อย

2) พันธมิตร (Cooperation or Alliance) เป็นการสร้างความร่วมมือที่เหมาะสมตามความจำเป็น มุ่งเน้นความสำเร็จของงาน มีลักษณะการสื่อสารแบบเป็นทางการ การตัดสินใจค่อนข้างซับซ้อน มีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ้างเล็กน้อย

3) หุ้นส่วน (Coordination or Partnership) เป็นความร่วมมือเพื่อแบ่งปันทรัพยากรในกลุ่มสมาชิกที่มีเป้าหมายเดียวกันเพื่อสร้างผลผลิตใหม่ มีลักษณะการรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ กำหนดบทบาทสมาชิกชัดเจน มีการสื่อสารที่สม่ำเสมอและชัดเจน มีการตัดสินใจร่วมกันและแยกกลุ่มตัดสินใจ

4) กลุ่มพันธมิตร (Coalition) เป็นความร่วมมือเพื่อสร้างพันธะสัญญาในการพัฒนาร่วมกัน โดยมีระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี มีการกำหนดบทบาทสมาชิกและระยะเวลาในการร่วมมือกันที่ชัดเจน เชื่อมโยงกันแบบทางการ

5) กลุ่มรวมพลัง (Collaboration) เป็นความร่วมมือที่กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีระบบที่ต้องพึ่งพากันระหว่างสมาชิก มีกระบวนการตัดสินใจร่วมกันอย่างเป็นเอกฉันท์ มีลักษณะการเชื่อมโยงและสื่อสารแบบเป็นทางการ การกำหนดระยะเวลา การประเมินผล และบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจนของสมาชิก มุ่งสู่การสร้างผลิตภาพในระดับสูง

2.1.3 ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จ

ดวงทิพย์ วิบูลศักดิ์ชัย (2555, น. 15) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบผลสำเร็จนั้น ประกอบไปด้วย ความเข้าใจร่วมกัน ความเชื่อถือ ความจริงใจ การยอมรับ การสร้างข้อตกลงร่วมกัน การวางแผนดำเนินงานและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน รวมถึงภาวะผู้นำขององค์กร

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ

2.2.1 นิยามของนโยบายสาธารณะ

Easton (1953, น. 129) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง อำนาจในการจัดสรรค่านิยมของสังคมทั้งหมด โดยผู้มีอำนาจในการจัดสรรค่านิยม ก็คือ รัฐบาล และสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจจะกระทำหรือไม่กระทำเป็นผลมาจากการจัดสรรค่านิยมของสังคม

Anderson (อ้างถึงใน ฌัฐฐา วินิจนัยภาค, น. 5) ให้ทัศนะถึงนิยามของนโยบายสาธารณะว่าเป็นแนวทางการปฏิบัติหรือการกระทำอันมีองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ชุดของผู้กระทำหรือผู้รับผิดชอบแก้ไขปัญหาสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายชัดเจนว่า สิ่งใดที่จะต้องกระทำให้สำเร็จ ซึ่งมีใช้สิ่งที่รัฐบาลเพียงแต่ตั้งใจกระทำหรือเสนอให้กระทำเท่านั้น กล่าวคือ การตัดสินใจของรัฐบาลอาจ

แสดงออกถึงความตั้งใจหรือข้อเสนอของรัฐบาลที่จะกระทำนั้น โดยในความเป็นจริงอาจไม่เกิดการกระทำขึ้นเลยก็ได้ แต่สำหรับนโยบายสาธารณะนั้นจะต้องปรากฏการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน

Dye (1984, น. 1) ให้ความเห็นว่านโยบายสาธารณะ คือ สิ่งที่รัฐบาลเลือกกระทำหรือไม่กระทำในการออกกฎหมายเพื่อกำหนดกรอบพฤติกรรมและจัดระเบียบความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ในสังคม รวมไปถึงการจัดบริการสาธารณะ การกระจายผลประโยชน์และการจัดเก็บผลประโยชน์จากสาธารณะเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการของส่วนรวม สิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำจะครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ทั้งหมดของรัฐบาล ทั้งที่เป็นกิจวัตรและกิจกรรมเฉพาะกิจ ส่วนสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะไม่กระทำนั้น ก็ถือว่าเป็นสาระที่มีความสำคัญ อาทิ เช่น การที่รัฐบาลประกาศยกเลิกการเกณฑ์ทหาร ซึ่งอาจจะส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อประชาชนด้วย

ฉัฐพล พัวประเสริฐ (2560) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง การตัดสินใจของรัฐบาลในการดำเนินกิจกรรม หรือไม่ดำเนินกิจกรรม โดยรัฐบาลอาจเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือให้ตัวแทนเป็นผู้ดำเนินการภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ประกอบไปด้วยปัญหา อุปสรรคและโอกาส ซึ่งนโยบายถูกเสนอเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน

ฉัฐธา วินิจนัยภาค (2554, น. 8) สรุปว่า นโยบายสาธารณะ คือ ผลที่เกิดจากชุดการตัดสินใจของปัจเจกบุคคลและหน่วยงานจำนวนมากในภาครัฐว่าจะกระทำหรือไม่กระทำอะไร ซึ่งการตัดสินใจนั้นสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งหวังที่ต้องการจะบรรลุเป้าหมายที่กำหนด และมีแนวทางเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

ถวัลรัฐ วรเทพพิพิงษ์ (2540, น. 7) ให้ความหมายนโยบายสาธารณะว่าเป็นแนวทางการปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ไว้แน่นอน คือ เพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อให้เกิดสิ่งที่พึงปรารถนา ทั้งนี้ รัฐบาลต้องมีความจริงจังในการดำเนินนโยบาย โยนโยบายอาจเป็นทางบวกหรือลบหรืออาจเป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้

วรงค์ จันทรร (2547) ได้ให้ความหมายของนโยบายสาธารณะไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐจัดขึ้น หรือแผนงาน หรือโครงการ หรือแนวทางปฏิบัติที่รัฐหรือหน่วยงานของรัฐได้กำหนดขึ้นเพื่อเจตนาในการแก้ไขปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

ศุภชัย ยาวะประภาส (2545, น. 3) ให้นิยามของนโยบายสาธารณะว่าเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล ซึ่งหมายรวมทั้งกิจกรรมที่ผ่านมาในอดีต กิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และกิจกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2555, น. 43) ระบุว่า นโยบายสาธารณะ คือ กิจกรรมของรัฐบาลที่เลือกจะกระทำหรือไม่กระทำโดยมุ่งถึงค่านิยมและผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวมเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ นโยบายสาธารณะจะต้องเป็นข้อบัญญัติที่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลใช้ในการตอบสนองความต้องการและค่านิยมของประชาชน เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงทิศทางการพัฒนาประเทศทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ (2543, น. 144) สรุปว่า นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล มีวัตถุประสงค์แน่นอนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันปัญหาในอนาคตหรือเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา ตลอดจนรัฐบาลมีความจริงใจที่จะให้นำไปปฏิบัติ และผลจากการนำไปปฏิบัติแล้วอาจจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้

สุจิตรา บุญรัตพันธ์ (อ้างถึงใน ฌรัฐธา วินิจฉัยภาค, 2554, น. 6) สรุปว่านโยบายสาธารณะหมายถึง แนวทางปฏิบัติและกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดทำขึ้น ซึ่งอาจมีแผนและโครงการรองรับ แต่กิจกรรมบางชนิดอาจไม่ต้องมีแผนหรือโครงการรองรับก็ได้

อรรถกฤต บัณฑิตพันธ์ (2558) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึงแนวทางการปฏิบัติของรัฐบาล ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ไว้เพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน ป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อให้เกิดสิ่งที่ดีที่พึงปรารถนา

จึงสามารถสรุปได้ว่า นโยบายสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมของรัฐบาลที่ตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำเพื่อแก้ไขหรือป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชนด้วยความเสมอภาคและยุติธรรม

2.2.2 กระบวนการนโยบายสาธารณะ

กระบวนการนโยบายสาธารณะ (Public Policy Process) ถือเป็นชุดของขั้นตอนที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนให้นโยบายสาธารณะซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่วนรวมของรัฐบาลมีความเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติอย่างเป็นลำดับ โดยมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการนโยบายสาธารณะไว้ ดังนี้

Lasswell (อ้างถึงใน ทรงพล ตูละทา, 2552, น. 11) ได้เสนอขั้นตอนดำเนินการในกระบวนการนโยบายสาธารณะไว้ 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล (Intelligence) เป็นขั้นตอนของการรับรู้ปัญหาและความต้องการของสังคมส่วนรวม ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ และนำข้อมูลปัญหาและความต้องการที่ได้เข้าสู่ระบบการกำหนดนโยบาย

2) ขั้นตอนการเสนอแนะนโยบาย (Recommending or Promoting) ผู้รับผิดชอบนโยบายหรือบุคคลภายนอกอาจเป็นผู้เสนอหรือสนับสนุนนโยบายอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเอง

หรือเสนอผ่านองค์กรซึ่งมีหน้าที่ริเริ่มนโยบายนั้น ๆ ซึ่งการแสดงออกอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น สนับสนุน คัดค้าน ให้ข้อมูลข่าวสาร วิ่งเต้น เป็นต้น

3) ขั้นตอนการกำหนดนโยบายสาธารณะ (Prescribing) เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบนโยบายรวบรวมข้อมูลปัญหา ความต้องการ และข่าวสารมาไตร่ตรองและจัดทำข้อเสนอต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจเพื่อให้มีการกำหนดนโยบาย ซึ่งการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนการบริหารจนกระทั่งถึงการอนุมัติร่างนโยบาย ผู้มีอำนาจในแต่ละขั้นตอนต้องตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เมื่อนโยบายได้รับการอนุมัติแล้ว จะมีการประกาศใช้หรือบังคับใช้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบและนำไปปฏิบัติต่อไป

4) ขั้นตอนการปรับกลไกและสภาพแวดล้อมของนโยบาย (Invoking) นโยบายที่ถือเป็นการสร้างจุดเปลี่ยนแปลงใหม่อาจไม่สามารถบังคับใช้ได้ทันที จำเป็นต้องมีการปรับกลไกการบริหารหรือแก้ไขปรับปรุงปัจจัยแวดล้อมของนโยบายให้พร้อมก่อนนำไปปฏิบัติ

5) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Implementation) เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานรับผิดชอบนำนโยบายที่ผ่านการอนุมัติไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งการปฏิบัติตามนโยบายจะออกมาในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การบังคับใช้ระเบียบ การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการจัดบริการสาธารณะ

6) ขั้นการประเมินผลและปรับเปลี่ยนนโยบาย (Evaluation and Adjustment) เป็นการวัดผลสัมฤทธิ์และผลกระทบที่เกิดจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยจะประเมินความเห็นและผลสะท้อนกลับจากกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องได้รับผลจากนโยบายเพื่อนำมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนโยบายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

Anderson (อ้างถึงใน สัจญา เคนาภูมิ, 2559) ได้กำหนดกรอบแนวคิดในกระบวนการนโยบายสาธารณะอย่างเป็นลำดับไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การกำหนดปัญหา (Problem Formation) การเปลี่ยนแปลงของการเมือง เศรษฐกิจและสังคมซึ่งสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบทั้งในทางบวกและทางลบล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ตามมา แต่การจะกำหนดว่าปัญหาใดเป็นปัญหานโยบาย (policy problem) มีความสำคัญควรแก่การแก้ไข รัฐบาลและผู้รับผิดชอบจะต้องพิจารณาและกำหนดกระบวนการคัดกรองปัญหาอย่างเป็นระบบ

2) การก่อรูปนโยบาย (Policy Formulation) เป็นการกำหนดทางเลือกของนโยบาย (Policy Alternatives) โดยพิจารณาจากวิถีในการแก้ปัญหาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทางเลือกนโยบายอาจมีได้หลายทางเลือก จึงจำเป็นต้องมีการประเมินข้อดีข้อเสียของทางเลือกแต่ละทางเพื่อให้ได้มาซึ่งทางเลือกที่เหมาะสม

3) การตัดสินใจนโยบาย (Policy Adoption) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดในการบรรเทาทางเลือกทั้งหมดจากการวิเคราะห์และประเมินข้อดีข้อเสียเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) เมื่อได้ตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายที่เหมาะสมที่สุดแล้ว ผู้กำหนดนโยบายจะมอบหมายให้หน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติให้บรรลุผล

5) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นขั้นตอนที่ตรวจสอบว่านโยบายที่นำไปปฏิบัตินั้นมีประสิทธิผลหรือส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสังคมอย่างไรเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไข ยุติ หรือกำหนดนโยบายใหม่ให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ Bullock, Anderson และ Brady (อ้างถึงใน จันทร ใจมุ่ง, 2553, น. 9) ยังได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนโยบายซึ่งมีบางส่วนที่คล้ายคลึงกับ Lasswell และ Anderson โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน

- 1) การก่อตัวของปัญหา (Problem Formation)
- 2) วาระนโยบาย (Policy Agenda)
- 3) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation and Adoption)
- 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
- 5) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation)

อนึ่ง Bardach (2012, น. 1) จำแนกกระบวนการนโยบายสาธารณะให้ละเอียดยิ่งขึ้นเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งกระบวนการออกเป็น 8 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ระบุปัญหา (Define the Problem)
- 2) รวบรวมหลักฐาน (Assemble some Evidence)
- 3) สร้างทางเลือกนโยบาย (Construct the Alternatives)
- 4) กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Select the Criteria)
- 5) เสนอผลลัพธ์ (Project the Outcomes)
- 6) เผชิญกับการแลกเปลี่ยน (Confront the Trade-offs)
- 7) ตัดสินใจนโยบาย (Decide)
- 8) ประกาศนโยบาย (Tell your Story)

สำหรับประเทศไทย มีผู้นักวิชาการด้านนโยบายสาธารณะจำนวนไม่น้อยเช่นกันที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ยกตัวอย่างเช่น

ทศพร สิริสัมพันธ์ (อ้างถึงใน กายสิทธิ์ ยศปัญญา, 2553, น. 14) ได้จำแนกกระบวนการนโยบายสาธารณะออกเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่

1) การก่อตัวของนโยบายสาธารณะ (Public Policy Formation) เป็นขั้นตอนของการสร้างประเด็นปัญหาเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้กำหนดนโยบายซึ่งจะบรรจุประเด็นปัญหาเหล่านี้เข้าสู่วาระเพื่อการตัดสินใจต่อไป การก่อตัวของนโยบายสาธารณะเกิดขึ้นได้ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

- (1) เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นระบบ
- (2) เกิดขึ้นจากเงื่อนไขสถานการณ์ต่าง ๆ
- (3) เกิดจากการริเริ่มของผู้กำหนดนโยบาย

2) การกำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy Decision Making) เป็นการนำประเด็นปัญหาที่เข้าสู่วาระและประเด็นนโยบายมาพิจารณา จำกัดวง มาตรการผลดีและผลเสีย ตลอดจนกำหนดวัตถุประสงค์ จัดลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์ทางเลือก เพื่อนำเอาทางเลือกที่ดีที่สุดมากำหนดเป็นนโยบาย ทั้งนี้ ผลผลิตที่ได้จากขั้นตอนการกำหนดนโยบาย คือ กฎระเบียบและข้อบังคับ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เป็นต้น

3) การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Public Policy Implementation) เป็นการนำเอานโยบายที่ได้กำหนดขึ้นแล้วไปดำเนินการหรือบังคับใช้โดยหน่วยงานสาธารณะที่รับผิดชอบ ทั้งนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความรุนแรงของสถานการณ์ปัญหาที่เผชิญ โครงสร้างตัวบทของนโยบาย และโครงสร้างนอกเหนือตัวบทของนโยบาย

4) การประเมินผลนโยบายสาธารณะ (Public Policy Evaluation) เป็นการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายหลังการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ ซึ่งการประเมินอาจมีหลายหลายวัตถุประสงค์หรือมีเกณฑ์การวัดผลที่ต่างกันไป อาทิ

- (1) ประสิทธิภาพ (Effectiveness)
- (2) ประสิทธิภาพ (Efficiency)
- (3) ความพอเพียง (Adequacy)
- (4) ความเสมอภาค (Equity)
- (5) การตอบสนอง (Responsiveness)
- (6) ความเหมาะสม (Appropriateness)

5) การทดแทนหรือยุตินโยบายสาธารณะ (Public Policy Succession or Termination) เป็นการพิจารณากำหนดอนาคตของนโยบายสาธารณะจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล

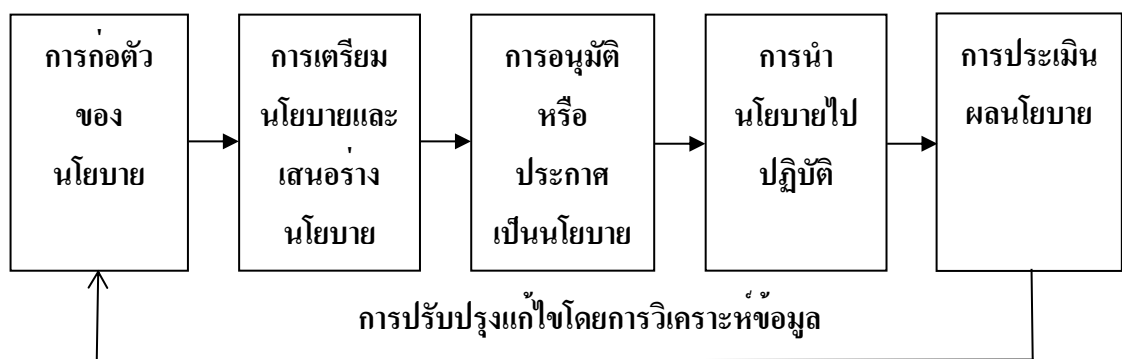
วรเดช จันทรศร (2547, น. 47) ได้แบ่งกระบวนการนโยบายออกเป็น 4 ด้านซึ่งสัมพันธ์และไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ดังนี้

- 1) การกำหนดนโยบาย (Policy Formation)
- 2) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
- 3) การประเมินนโยบาย (Policy Evaluation)
- 4) การวิเคราะห์ผลสะท้อนกลับของนโยบาย (Policy Feedback Analysis)

สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ (2543, น. 184) ได้แบ่งกระบวนการกำหนดนโยบายออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การก่อตัวของนโยบาย (Policy Formation)
- 2) การเตรียมนโยบายและเสนอร่างนโยบาย (Policy Formulation)
- 3) การอนุมัติหรือประกาศเป็นนโยบาย (Policy Adoption)
- 4) การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation)
- 5) การประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation)
- 6) การปรับปรุงแก้ไขหรือสิ้นสุดนโยบาย (Policy Revision or Termination)

โดยกระบวนการกำหนดนโยบายทั้ง 6 ขั้นตอน มีลักษณะดังรูป

ภาพที่ 2.1 กระบวนการกำหนดนโยบาย

แหล่งที่มา: สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ, 2543.

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิชาการอีกหลายคน อาทิ สมบัติ ชำรงชัญวงศ์ มยุรี อนุমানราชชน ถวัลรัฐ วรเทพพิพิงศ์ และศุภชัย ยาวประภาส (อ้างถึงใน กายสิทธิ์ ยศปัญญา, 2553, น. 17) ที่ได้เสนอแนวคิดกระบวนการนโยบายสาธารณะ ซึ่งแม้จะแตกต่างกันไปในรายละเอียดแต่ก็มีสาระสำคัญที่คล้ายคลึงกันโดยสามารถสรุปกระบวนการนโยบายสาธารณะได้เป็น 3 ขั้นตอนหลักได้แก่

1) ขั้นตอนการกำหนดนโยบาย (Public Policy Decision Making) แบ่งเป็นการดำเนินการย่อย 3 ขั้นตอน คือ

(1) การก่อรูปของปัญหา (Problem Formation) เป็นการกำหนดประเด็นและขอบเขตของปัญหาที่เกิดขึ้นจากปัจจัยแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งพิจารณาความเบี่ยงเบนระหว่างความต้องการของสังคมกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น การกำหนดประเด็นปัญหาต้องระบุข้อเท็จจริงตามสภาพปัญหา ตลอดจนข้อมูลที่เป็นหลักฐานสนับสนุนประเด็นปัญหาดังกล่าว

(2) การจัดทำข้อเสนอโยบาย (Policy Formation) เป็นขั้นตอนในการตัดสินใจโดยพิจารณาจากประเด็นปัญหาที่มีอยู่ หากปัญหาเป็นเรื่องใหม่หรือไม่เคยมีนโยบายที่แก้ไขปัญหานี้มาก่อนก็จำเป็นต้องจัดทำข้อเสนอโยบายใหม่ทั้งหมด แต่หากปัญหาดังกล่าวเคยมีนโยบายที่กำหนดไว้มาก่อนแล้ว อาจปรับปรุงนโยบายเดิมโดยการเพิ่มเติมหรือปรับเปลี่ยนให้ดียิ่งขึ้น

(3) การตัดสินใจประกาศใช้นโยบายหรือยุตินโยบาย (Policy Adoption) เป็นการพิจารณาตัดสินใจสิ่งที่จะดำเนินการต่อกับข้อเสนอโยบายที่กำหนดมา โดยหากตัดสินใจประกาศใช้นโยบาย ก็จะต้องบัญญัติเป็นกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศของส่วนราชการ แต่หากผู้มีอำนาจตัดสินใจไม่เห็นชอบกับข้อเสนอโยบาย ผลก็จะออกมาในรูปของการยุตินโยบาย

2) ขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) จะครอบคลุมการแปรความหมาย การรวบรวมและจัดสรรทรัพยากร การวางแผน การจัดการและการและบุคลากร ตลอดจนการดำเนินการตามนโยบาย

3) ขั้นตอนการประเมินผลนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นการวัดผลที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมหรือการเปลี่ยนแปลงที่ตามมาภายหลังการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยอาศัยเกณฑ์และตัวชี้วัดต่าง ๆ การประเมินผลอาจนำไปสู่การดำเนินนโยบายต่อ การปรับเปลี่ยนนโยบายหรือการยุตินโยบายลงไปในที่สุด

2.3 แนวคิดและทฤษฎีด้านการศึกษา

2.3.1 การจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน

การจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน (Area - based Educational Management) (กล้า ทองขาว, 2558, น. 21) คือ นวัตกรรมการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงบูรณาการ ที่ให้ความสำคัญกับแบบแผนการจัดหลักสูตร และประสบการณ์การเรียนรู้ที่สร้างโอกาสให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทางการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างอาชีพและการสร้างรายได้ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

สอดคล้องกับแนวคิดของเครือข่ายเด็ก เยาวชน และการศึกษา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (2557, น. 18) ที่เสนอว่า การจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน เป็นแนวคิดสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาที่หลายประเทศเลือกใช้ภายใต้ข้อเท็จจริงที่ว่า ภาครัฐส่วนกลางไม่อาจตอบโจทย์คนในพื้นที่ได้ดีเท่ากับคนในพื้นที่เอง คำว่า พื้นที่ อาจหมายถึงชุมชนเล็ก ๆ รอบโรงเรียนไปจนถึงจังหวัดหรือมณฑลที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายกัน และต้องการการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์เฉพาะพื้นที่ตั้งแต่ด้านการผลิตทางเศรษฐกิจไปจนถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ขึ้นกับว่าพื้นที่นั้นมีบริบท โอกาส อนาคต หรือปัญหาอะไรที่ต้องการแก้ไข การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จึงเป็นทางเลือกสำคัญที่ควรดำเนินการ

นอกจากนี้ จูติรัตน์ เชี่ยวสุวรรณ (2556, น. 6) ยังได้ระบุถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน โดยยุทธศาสตร์เชิงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการยุคใหม่มีแนวโน้มที่จะมุ่งสู่การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการศึกษา โดยใช้การจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานเป็นกิจกรรมหลักเพื่อให้เกิดการประสานการทำงานกันทุกฝ่าย ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา เพื่อส่งเสริมการมีอาชีพหรือการสร้างรายได้ของผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ โดยในการจัดการศึกษานั้น จำเป็นพิจารณาถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ใน 5 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ ทรัพยากรในพื้นที่ สภาพภูมิอากาศ สภาพภูมิประเทศ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศักยภาพของบุคคลเพื่อที่จะนำมาพัฒนามูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจต่อไป

กล้า ทองขาว (2558, น. 24) ได้เสนอหลักคิดและหลักปฏิบัติที่สำคัญในการจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานไว้ 5 ประการ ได้แก่

1) เป็นระบบการจัดการศึกษาที่มีแบบแผนของการจัดหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดโยงเข้ากับสภาพทางภูมิศาสตร์

เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม รวมทั้งทิศทางการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชนและสังคมของพื้นที่

2) ผู้เรียนและผู้ปกครองจะเป็นผู้เลือกหลักสูตรและแผนการเรียนตามความสนใจ ความถนัด และตามศักยภาพของตนเอง

3) โรงเรียนมีหน้าที่ทำการศึกษา วิเคราะห์ความต้องการหลักสูตรและแผนการเรียนตามศักยภาพของผู้เรียนและศักยภาพของพื้นที่ แสวงหาและประสานความร่วมมือกับ สถาบันอุดมศึกษาผู้สร้างหลักสูตรและแผนการเรียนที่สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและพื้นที่

4) สถาบันอุดมศึกษาที่โรงเรียนเลือก จะรับผิดชอบร่วมกับโรงเรียน ในการสร้าง หลักสูตร จัดแผนการเรียน จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร จัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ จัดทำ ห้องปฏิบัติการ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ จัดอบรมเพื่อพัฒนาความพร้อมในการใช้ หลักสูตรให้แก่ครูในการพัฒนาการเรียนรู้อุ้กับผู้เรียน

5) การจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน จะต้อง ดำเนินไปตลอดหลักสูตร ตั้งแต่เริ่มเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจนผู้เรียนสำเร็จการศึกษาชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างโอกาสให้นักเรียนสามารถพัฒนา ตนเองเข้าสู่เส้นทางในการประกอบอาชีพที่ตรงกับความต้องการของภาคธุรกิจ สนับสนุนการสร้าง อาชีพ การสร้างรายได้และมีความสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและสร้างความร่วมมือทาง วิชาการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่

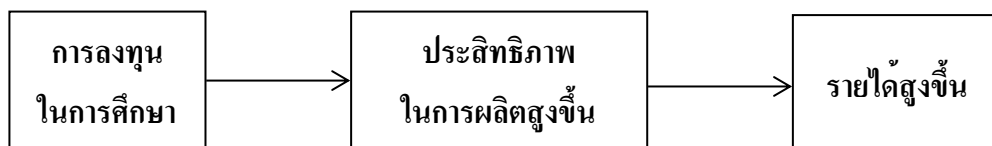
ปัจจุบัน ด้วยตระหนักว่าสภาพปัญหาการศึกษาของแต่ละจังหวัดหรือแต่ละท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน การบริหารการศึกษาให้มีประสิทธิภาพจึงควรตอบ โจทย์ตามบริบทของพื้นที่ นั้น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการโดยรวม สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่ง การเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) จึงร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เริ่ม ดำเนินโครงการจังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้หรือการจัดการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-Based Education) ใน 14 จังหวัด เพื่อส่งเสริมจังหวัดที่สามารถปฏิรูปการศึกษาหรือจัดการเรียนรู้สำหรับ เด็กและเยาวชนได้เองในระยะยาว

2.3.2 แนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์กับการลงทุนทางการศึกษา

ธารรงค์ อุดมไพจิตรกุล (อ้างถึงใน กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2558, น. 9) ได้อธิบายถึง การลงทุนทางการศึกษาไว้ว่า คน คือ ทรัพยากรสำคัญของชาติ ทั้งยังเป็นพลังการสร้างสรรค์ชาติใน ทุกด้าน การลงทุนทางการศึกษาให้แก่ประชาชนจึงเป็นวิธีการลงทุนที่ดีที่สุดที่จะสามารถสร้าง

ความเจริญก้าวหน้าสำหรับอนาคตได้ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Schultz หรือ Harbison ที่สรุปว่าการลงทุนทางการศึกษาจะต้องสร้างทุนปัญญา (Intellectual Capital) และต้องนำเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมของสังคมมาผสมผสานกับองค์ความรู้สากลเพื่อให้คนรู้จักตนเองและรู้เท่าทันสิ่งรอบข้างมากขึ้น นอกจากนี้การลงทุนทางการศึกษาจะต้องบูรณาการเอาความรู้ภายใต้บริบทของการเมือง เศรษฐกิจและสังคมเข้ามาประกอบ แต่ขณะเดียวกันก็ควรต้องสร้างความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่งให้แก่ผู้รับการศึกษาด้วย ฉะนั้น การศึกษาจึงนับเป็นการลงทุน เพราะสิ่งที่ได้คือทุนมนุษย์ (Human Capital) ที่มีทุนทางปัญญา (Intelligence Capital) และทุนทางจริยธรรม (Ethical Capital) ซึ่งรวมกันเรียกว่า ทุนทางสังคม (Social Capital) คุณสมบัติเหล่านี้จะเป็นผลดีต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม

ทุนมนุษย์หรือทรัพยากรมนุษย์นั้นมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ส่วนที่เป็นเชิงปริมาณ ได้แก่ จำนวนแรงงาน ชั่วโมงการปฏิบัติงาน ฯลฯ ขณะที่คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ขึ้นอยู่กับทักษะ ความรู้ความสามารถ รวมไปถึงปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการสร้างผลิตภาพ ด้วยเหตุดังกล่าว การลงทุนในทุนมนุษย์จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ วิธีการลงทุนนั้นทำได้ด้วยการพัฒนาความสามารถในการสร้างรายได้ ตลอดจนพัฒนาทักษะและความสามารถในตัวบุคคลซึ่งมาจากการให้การศึกษา การฝึกอบรม รวมไปถึงการพัฒนาด้านสุขภาพและสาธารณสุข จนเกิดเป็นศักยภาพและประสบการณ์ที่จะนำมาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ (ธนาคารโลก, 1995) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาเป็นปัจจัยหลักที่มีส่วนช่วยพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพ ปัจจุบันประชาชนจึงให้ความสำคัญกับการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพิ่มมากขึ้น คนจำนวนมากตัดสินใจศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเมื่อคาดการณ์แล้วว่ารายได้ตลอดชีพภายหลังสำเร็จการศึกษาจะมีมูลค่าสูงกว่าต้นทุนที่ต้องจ่ายไปกับการศึกษาต่อ พฤติกรรมเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Cohn และ Geske ที่กล่าวว่า การลงทุนในการศึกษาจะทำให้แรงงานมีผลิตภาพหรือประสิทธิภาพในการผลิตมากขึ้นจนสามารถตอบสนองความต้องการของนายจ้างและตลาดได้ ซึ่งจะนำไปสู่การได้รับค่าตอบแทนที่สูงขึ้นในที่สุด ดังรูป

ภาพที่ 2.2 แนวคิดการลงทุนในการศึกษา

แหล่งที่มา: Cohn and Geske, 1990.

นอกจากนี้ Schultz ยังได้เสนอว่า การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ อันได้แก่ การจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษาและการฝึกอบรมหรือสร้างการเรียนรู้ในขณะที่ทำงานล้วนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากจะทำให้แรงงานมีประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น ทั้งยังส่งผลให้ผลผลิตรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2.3.3 แนวคิดผลตอบแทนทางการศึกษา

ผลตอบแทนทางการศึกษา คือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการลงทุนในการศึกษาซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาและสังคมได้รับ ผลตอบแทนดังกล่าวแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

1) ผลตอบแทนทางตรง (Direct Benefit) มีลักษณะเป็นผลตอบแทนที่เกิดจากการลงทุนทางการศึกษาโดยตรงและสามารถวัดเป็นตัวเงินได้ นั่นคือ รายได้ตลอดช่วงอายุ (Life Earnings) ของบุคคล โดยบุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงกว่าจะมีรายได้โดยเฉลี่ยมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า กรณีวัดจากรายได้หลังหักภาษี

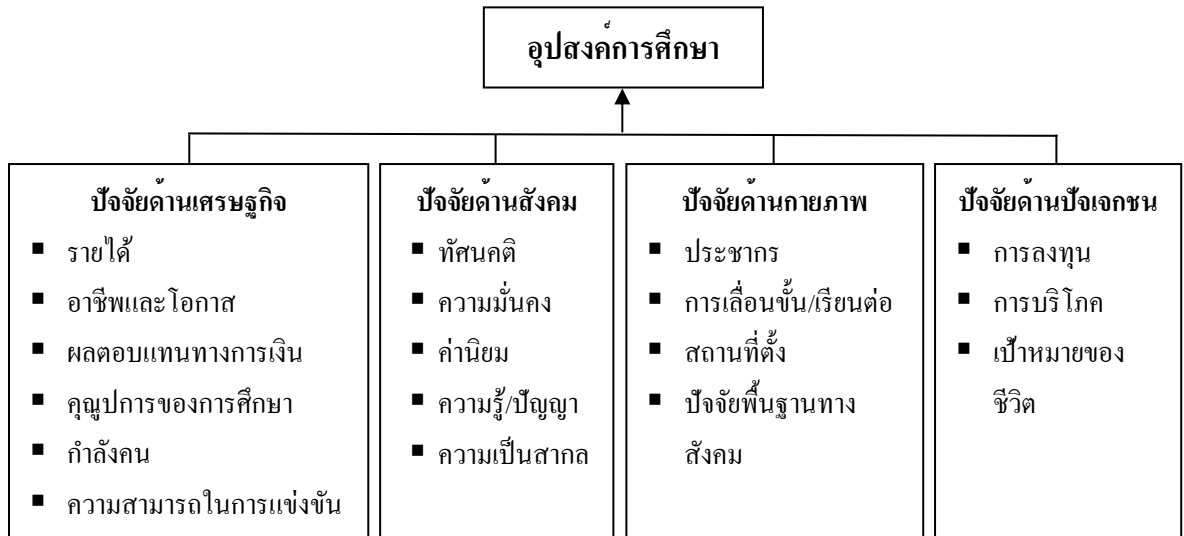
2) ผลตอบแทนทางอ้อม (Indirect Benefit) เป็นผลตอบแทนที่เกิดจากผลกระทบภายนอกการลงทุนทางการศึกษาและไม่สามารถวัดออกมาเป็นตัวเงินได้ ผลตอบแทนทางอ้อมแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) ผลตอบแทนที่สืบเนื่อง ซึ่งอาจเกิดได้จากผลทางตรงในลักษณะความสัมพันธ์แบบก้าวหน้า (Forward Linkage or Steaming Form) เช่น การดูแลสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้นจากการมีความรู้มากขึ้น หรืออาจเป็นผลตอบแทนทางอ้อมที่มีลักษณะความสัมพันธ์แบบถดถอย (Backward Linkage) เช่น การที่ผู้ผลิตตำราเรียนสามารถผลิตสินค้าออกจำหน่ายได้มากขึ้นจากการเพิ่มจำนวนของผู้ศึกษาต่อ

(2) ผลตอบแทนที่ไม่สามารถวัดได้แน่นอน มีความเป็นนามธรรมสูง เช่น ชื่อเสียง เกียรติยศ การเป็นที่ยอมรับในสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นต้น

2.3.4 ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา

อุปสงค์การศึกษานับเป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนกำหนดจำนวนของผู้สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน ชาร์จ อุดมไพจิตรกุล (กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2558) วิเคราะห์ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความต้องการทางการศึกษาหรือปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การศึกษานั้นมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม กายภาพ และปัจเจกชน ดังรูปที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 ทฤษฎีอุปสงค์การศึกษา

แหล่งที่มา: กองวิจัยตลาดแรงงาน, 2558.

นอกจากนี้ การศึกษาอุปสงค์ของการศึกษาสามารถทำได้ 3 แนวทาง ดังนี้

1) การวิเคราะห์ความต้องการของสังคม (Social demand approach)

เป็นวิธีการประมาณความต้องการศึกษาในอนาคตโดยยึดจำนวนประชากรเป็นฐาน และกำหนดให้อุปสงค์ของการศึกษาขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรตามช่วงอายุในวัยเรียนคือ อายุ 0 – 40 ปี การเพิ่มขึ้นของประชากรวัยเรียนย่อมหมายถึงความต้องการทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะจัดรูปแบบการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม การวางแผนดำเนินการของสถาบันศึกษามักจะวิเคราะห์เฉพาะเพียงจำนวนประชากรที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาเพิ่มขึ้นและช่วงเวลาที่เข้าศึกษาโดยใช้ข้อมูลในอดีตและปัจจุบันเป็นเครื่องมือในการประมาณอุปสงค์ของการศึกษา แต่ขาดการคำนึงถึงแนวโน้มของตลาดแรงงานที่จะรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาออกมา

2) การวิเคราะห์ความต้องการกำลังคน (Manpower requirement approach)

วิธีการนี้เป็นการเติมเต็มจุดบกพร่องของการวิเคราะห์ความต้องการของสังคมในแบบแรก โดยจะวิเคราะห์ประเภท ระดับการศึกษาและจำนวนของกำลังคนที่ตลาดแรงงานต้องการและอาศัยความก้าวหน้าของภาคเศรษฐกิจแต่ละสาขาจากโครงสร้างเศรษฐกิจมหภาคเป็นฐานในการวิเคราะห์ โดยเฉพาะตัวเลขรายได้ที่คำนวณโดยวิธีประมาณจากผลผลิต (Product approach) ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งานที่จะทำให้ทราบลักษณะงาน (Job description) และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้

3) การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการศึกษา (Return on education approach)

วิธีการนี้เป็นการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนในการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่มองว่าการลงทุนในการศึกษาจะเป็นการสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อไปผลิตสินค้าและบริการอันจะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป การวิเคราะห์ผลตอบแทนของการศึกษานี้จะใช้ข้อมูลในอดีตเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการลงทุนทางการศึกษาและผลที่เกิดขึ้น

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการแนะแนวอาชีพ

2.4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจด้านอาชีพ

รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา ได้สรุปความหมายของ ความสนใจ ว่าเป็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล ซึ่งความสนใจนี้อาจแสดงออกมาเป็นความชอบที่จะนำไปสู่การค้นหา หรือหากไม่ชอบก็จะแสดงออกโดยการพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งนั้น

สำหรับความสนใจด้านอาชีพนั้น ประยูร มัยโกคา (2539, น. 14) ระบุว่าความสนใจด้านอาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล ทั้งยังเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลสามารถประเมินความชอบหรือไม่ชอบอาชีพที่เคยรับรู้หรือมีประสบการณ์มาก่อน ดังนั้นหากบุคคลมีความชอบในอาชีพใด ก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะสนใจในอาชีพนั้นซึ่งแสดงออกด้วยการเตรียมความพร้อมเพื่อประกอบอาชีพ อาทิ การหาข้อมูลข่าวสาร การฝึกฝนตนเองในส่วนที่เกี่ยวข้องทักษะอาชีพนั้น ๆ

เช่นเดียวกับ Super (อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา, 2547, น. 18) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพของบุคคล ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ใน 4 ประเด็น ดังนี้

- 1) ความสนใจในอาชีพเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการตัดสินใจเลือกสายการเรียนและการประกอบอาชีพมากกว่าปัจจัยอื่นๆ อันได้แก่ ความถนัด อุปนิสัย และสถานะทางสังคม
- 2) ความสนใจในอาชีพอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางการพยายามและกิจกรรม ขณะที่ความถนัดเป็นตัวกำหนดระดับความสนใจในอาชีพ
- 3) ข้อมูลความสนใจในอาชีพที่ได้จากแบบสอบถามจะมีความมั่นคงและมีอำนาจการทำนายมากกว่าข้อมูลความสนใจที่ได้จากการบอกเล่าหรือการแสดงออก
- 4) คะแนนความสนใจในอาชีพหนึ่ง ๆ จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ ความคงที่และความสมบูรณ์ในการเรียนหรือการทำงาน

2.4.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ

Holland (อ้างถึงใน สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย, 2542, น. 16) ได้สังเกตและเก็บข้อมูลความสนใจและพฤติกรรมของบุคคล จนนำไปสู่การต่อยอดเป็น ทฤษฎีการเลือกอาชีพ โดยมีแนวคิดพื้นฐานสำคัญที่ว่า การเลือกอาชีพจะสามารถสะท้อนบุคลิกภาพของบุคคลออกมาได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ใช้อาชีพเป็นเครื่องมือแสดงออกถึงบุคลิกภาพของตนเอง บุคคลที่ประกอบอาชีพเดียวกันหรือทำงานคล้ายกันจึงมักมีลักษณะทางบุคลิกภาพคล้ายคลึงกันจนก่อเกิดเป็นบุคลิกภาพทางอาชีพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ Holland ยังเป็นผู้สร้าง แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ (The Vocational Preference Inventory) ซึ่งเมื่อบุคคลได้ตอบแบบสำรวจความพอใจนี้ก็เท่ากับว่าได้ทำแบบสำรวจบุคลิกภาพไปในเวลาเดียวกัน โดย Holland ได้จัดกลุ่มอาชีพตามบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

- 1) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทช่างฝีมือ (Realistic)
- 2) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทวิทยาศาสตร์ (Investigative)
- 3) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic)
- 4) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานบริการ การศึกษา และสังคม (Social)
- 5) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานค้าขาย (Enterprising)
- 6) บุคคลที่มีบุคลิกภาพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional)

ขณะที่ Crites (อ้างใน สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย, 2542, น. 15) ได้เสนอทฤษฎีการเลือกอาชีพที่มีสาระสำคัญว่า การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อบุคคลมีสาขาอาชีพเป็นทางเลือกสองอาชีพขึ้นไป โดยมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพคือ ความคาดหวังของสังคมที่ว่า ทุกคนควรทำงาน นอกจากนี้ Crites ยังมองว่า การเลือกอาชีพมิใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ การเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรสิ่งเร้า (Stimulus Variables) และตัวแปรสนอง (Response Variables) ซึ่งตัวแปรสิ่งเร้า ได้แก่ วัฒนธรรม ระดับชั้นทางสังคม เชื้อชาติ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สถานศึกษา เป็นต้น และตัวแปรสนอง ได้แก่ ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมอง ความสนใจ บุคลิกภาพ อัตมโนทัศน์ ประโยชน์ในการเลี้ยง ค่านิยม และเป้าหมายชีวิต

Katz (อ้างถึงใน ณรงค์ นิติกาล, 2545, น. 27) ได้สรุปหลักการสำคัญสำหรับการเลือกอาชีพไว้ว่า บุคคลหนึ่งคนจะเหมาะสมกับอาชีพเพียงหนึ่ง หรือสอง หรือสามอาชีพเท่านั้น ไม่ได้เหมาะสมกับทุกอาชีพ ความสนใจและการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลย่อมมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษา ทั้งนี้ บุคคลควรวางโครงการในการเลือกอาชีพให้มีเป้าหมายชัดเจนเพราะจะช่วยให้ได้มาซึ่งทางเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในอาชีพที่ได้ตัดสินใจ

เลือก ทว่า หากบุคคลไม่ได้รับการช่วยเหลือแนะแนวอย่างถูกต้อง บุคคลนั้นอาจเลือกอาชีพที่เหมาะสมได้แต่อาจจะเสียเวลามากจากการลองผิดลองถูก และอาจมีโอกาเลือกผิดพลาดได้

สำเนาว่า ขจรศิลป์ (อ้างถึงใน สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย, 2542, น. 17) ได้เสนอแนวทางสำหรับการเลือกศึกษาต่อไว้ว่าการเลือกอาชีพของบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ ซึ่งปัจจัยหนึ่งคือบุคคลต้องเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับอาชีพว่าตนเองสนใจอาชีพใดบ้าง มีความถนัดในงานของอาชีพใด มีค่านิยมในอาชีพอย่างไร และบุคคลต้องมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสะอ้าน (อ้างถึงใน สุภาภรณ์ เลอเลิศวิชัย, 2542, น. 17) ที่มองว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาใดก็ตามได้อย่างเหมาะสมนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึงคือ การรู้จักตนเองทั้งในด้านบุคลิกภาพ นิสัยสติปัญญา สุขภาพ ลักษณะกายภาพ เป้าหมายในชีวิต

นอกเหนือจากปัจจัยภายในตัวบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว สุโข มีอินทร์เกิด (อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา, 2547, น. 20) ยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อไว้ว่า ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจของบิดามารดา โอกาสที่มองเห็นได้ในอนาคต รวมไปถึงสภาพแวดล้อมอื่นที่ช่วยส่งเสริมการศึกษาต่อให้สำเร็จ อาทิ แหล่งทุน การศึกษาทั้งในรูปของบุคคล องค์กร มูลนิธิ ธนาคาร ล้วนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของบุคคล เช่นเดียวกับศุภวดี บุญญวงษ์ (อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา, 2547, น. 20) ที่ระบุว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลนั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับพื้นฐานครอบครัวและสังคมแวดล้อมของบุคคล เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา รายได้ รวมไปถึง

การสนับสนุนทางการเงินของผู้ปกครอง

อย่างไรก็ตาม พรพรรณ เหล่าวัชรสุวรรณ (อ้างถึงใน รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา, 2547, น. 20) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ลักษณะการทำงานและการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลเปลี่ยนไปจากเดิม ด้วยเหตุที่สังคมมีความสลับซับซ้อนขึ้น การเข้าสู่สาขาอาชีพจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน การเลือกศึกษาต่อในแต่ละสาขาวิชาจึงต้องพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ เพราะการวางแผนเหล่านี้ล้วนส่งผลต่ออาชีพและชีวิตในอนาคต

2.4.3 ความหมายของการแนะแนวอาชีพ

วัชร ทรัพย์มี (อ้างถึงใน สวิชญา เกียรติศิริรัตน์ และนันทนา กล่อมจิต, 2557) ได้ให้นิยามของการแนะแนวว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างเสริมให้บุคคลมีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนา

ศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศิลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้ ในเชิงพหุปัญหา รู้จักคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาในช่วงวิกฤติ วางแผนการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขในชีวิตได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

Parsons (อ้างถึงใน นายอณัฐ ลัดลอย, 2561) บิดาแห่งการแนะแนว ได้ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพ (Vocational Guidance) ว่าเป็นกระบวนการส่งเสริมเพื่อให้บุคคลมีอาชีพหรืองานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจในโลกของอาชีพและการทำงาน สามารถตัดสินใจเลือกอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ความเข้าใจ ค่านิยม ของสังคม ตลอดจนสภาวะทางเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Super ที่กล่าวว่า “การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้รู้จักตนเองและมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพที่เลือก สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและประเทศชาติ

2.4.4 ความสำคัญของการแนะแนวอาชีพ

ความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนวอาชีพประกอบด้วย 4 ประการ ตามหลักของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557) ดังนี้

1) การแนะแนวอาชีพช่วยให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ความสนใจ และความถนัดของตนเอง การเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองก่อให้เกิดความสุขในการทำงาน ทั้งยังมีโอกาสก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในงานที่ทำ

2) การแนะแนวอาชีพช่วยในการเตรียมตัวและวางแผนประกอบอาชีพของนักเรียน ในสถาบันการศึกษา นักเรียนจำนวนมากยังคงประสบปัญหาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกในการศึกษาต่อ อาทิเช่น การเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ผู้ปกครองมีความเห็นว่าดี หรือเลือกตามเพื่อน ทั้งที่ตนเองไม่ชอบหรือไม่ถนัดในสาขาวิชานั้นๆ หรือตัดสินใจเลือกทั้งที่ยังมิได้ประเมินตนเองอย่างรอบคอบเพียงพอ ทำให้เมื่อเข้าไปศึกษาต่อในสาขาวิชานั้นๆ ก็จะประสบปัญหาต่าง ๆ เช่น สอบตก ฯลฯ ด้วยเหตุนี้บริการแนะแนวจากสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยถ่ายทอดข้อมูลและคำแนะนำให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่สอดคล้องกับตนเอง

3) การแนะแนวอาชีพช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกของงานและอาชีพกว้างขึ้น ปัจจุบันแนวโน้มตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งทำให้ปริมาณความต้องการแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ปัจจุบันได้เกิดอาชีพใหม่ ๆ ที่น่าสนใจขึ้นมากมาย

ขณะเดียวกันอาชีพที่เคยได้รับความนิยมอาจลดความสำคัญลง การแนะแนวอาชีพจึงช่วยให้นักเรียนได้ทราบถึงสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ตลอดจนความต้องการ และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับแผนการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานได้

4) การแนะแนวอาชีพช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการทำงาน เมื่อใกล้เวลาสำเร็จการศึกษา นักเรียน/นักศึกษาส่วนใหญ่มักประสบปัญหาการไม่ทราบแหล่งงานที่รองรับและช่องทางการประกอบอาชีพ ตลอดจนขาดทักษะในการสมัครงานและการสัมภาษณ์งาน การแนะแนวอาชีพ โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริการจัดหางานจึงมีส่วนช่วยเสริมสร้างทักษะ ความมั่นใจและโอกาสมีงานทำให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษา

2.4.5 หลักการแนะแนวอาชีพ

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2557) ได้กำหนดหลักการแนะแนวอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพไว้ 13 ประการ ดังต่อไปนี้

1) การแนะแนวอาชีพต้องให้ความสำคัญความแตกต่างของบุคคล โดยยึดหลักการที่จะช่วยให้บุคคลที่มีความแตกต่างกันสามารถเลือกอาชีพและประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การแนะแนวจึงจำเป็นต้องรู้จักผู้รับบริการแต่ละคน รวมทั้งต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ อันได้แก่ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ และในขณะเดียวกันต้องช่วยให้ผู้รับบริการรู้จักและยอมรับตนเองด้วย

2) การแนะแนวอาชีพต้องยึดหลักสิทธิและเสรีภาพของบุคคล บุคคลย่อมมีเสรีภาพและอิสระในการเลือกอาชีพของตนเอง ทั้งนี้ นักแนะแนวจะไม่ทำหน้าที่ตัดสินใจแทนผู้รับบริการแนะแนว แต่จะเป็นผู้ช่วยส่งเสริมให้ผู้รับบริการรู้จักตนเองและอาชีพดีขึ้นเพื่อที่จะสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง เพราะการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยเวลาและมีระดับวุฒิภาวะเป็นเงื่อนไขสำคัญ การแนะแนวจึงต้องมีการวางโครงการอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับที่สูงขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่หลากหลายและเพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม

4) การแนะแนวอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเยาวชน ด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและแนวโน้มตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไปจึงอาจทำให้มีงานหรืออาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น เยาวชนจึงควรได้รับ

ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับอาชีพเหล่านั้นเพื่อนำมาประกอบการวางแผนอาชีพของตนเอง และเตรียมความพร้อมด้านทักษะให้ตรงกับอาชีพที่สนใจ

5) ผู้ทำหน้าที่แนะแนวต้องมีคุณสมบัติของนักแนะแนวที่ดีและได้รับการฝึกอบรมในทางแนะแนวจนเป็นผู้มีประสบการณ์ รวมทั้งต้องมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม อันได้แก่ จริ่งใจ มีเมตตา ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น เป็นมิตร สุขุม เรียบร้อย และมีวิจารณ์ญาติ

6) การเลือกอาชีพรวมทั้งการประกอบอาชีพของบุคคลล้วนมีความสำคัญต่อทั้งตัวบุคคลเองและสังคมโดยรวม การเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมย่อมนำความก้าวหน้ามาสู่ตนเองและยังมีส่วนในการพัฒนาประเทศชาติ

7) ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเป็นสิ่งที่ผู้แนะแนวและผู้รับบริการต้องศึกษา อาทิเช่น ลักษณะงาน สภาพการทำงาน รายได้ ความมั่นคงในอาชีพความต้องการของตลาดแรงงาน รวมไปถึงการเตรียมความพร้อม เช่น การเตรียมตัวสมัครงาน

8) ผู้แนะแนวต้องส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาทั่วไป ในวิชาอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการให้ความสำคัญกับสาขาวิชาเฉพาะที่จะใช้ประกอบอาชีพที่นักเรียนสนใจ

9) การตัดสินใจเลือกอาชีพควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากการวางแผนประกอบอาชีพต้องใช้เวลาต่อเนื่องหลายปี ความสนใจ ความเหมาะสมหรือสถานการณ์เกี่ยวกับอาชีพจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน นอกจากนั้น บุคคลหนึ่งอาจมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะประกอบอาชีพได้มากกว่าหนึ่งอาชีพ การตัดสินใจจึงควรมีความยืดหยุ่น

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการอาชีพศึกษา

2.5.1 หลักการพื้นฐานของการอาชีพศึกษา

Prosser (อ้างถึงใน อภิชาติ เนินพรหม, 2559) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการอาชีพศึกษาให้มีประสิทธิภาพไว้ทั้งหมด 16 ประการ ได้แก่

1) ประสิทธิภาพของการจัดการอาชีพศึกษาจะแปรผันกับสภาพแวดล้อมที่ผู้เรียนได้รับการฝึกซึ่งจำลองสภาพแวดล้อมจริงที่ผู้เรียนต้องประสบก่อนสำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพ

2) การฝึกอาชีพจะมีประสิทธิผลเมื่อการศึกษากระทำในลักษณะเดียวกันกับการทำงานจริงนั่นคือ มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ใช้เครื่องมือเครื่องจักรเช่นเดียวกันกับที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงในอาชีพนั้น

- 3) ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะแปรผันกับการฝึกอาชีพรายบุคคลโดยตรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้มีนิสัยในการคิดเป็นและทำเป็นสำหรับอาชีพนั้น
- 4) ประสิทธิภาพของการอาชีวศึกษาจะแปรผันกับการจัดให้ผู้ฝึกอาชีพรายบุคคลได้ใช้ความสนใจ ความถนัด และใช้สมองของตนอย่างเต็มที่
- 5) การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิภาพของช่างในแต่ละอาชีพ จะสามารถจัดให้แก่กลุ่มที่ต้องการและได้ประโยชน์จากการฝึกเท่านั้น
- 6) การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิภาพ จะแปรผันกับการฝึกประสบการณ์เฉพาะอย่างหลายๆครั้ง เพื่อสร้างพฤติกรรมของผู้เรียนที่ถูกต้องในการฝึกทักษะ รวมทั้งพฤติกรรมที่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้น เพื่อให้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการหางานทำ
- 7) การฝึกอาชีพที่มีประสิทธิภาพได้ต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ซึ่งจะต้องมีประสบการณ์วิชาชีพสูงในการประยุกต์ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน
- 8) ในแต่ละอาชีพ ครูผู้สอนจะต้องมีความสามารถในการผลิตช่างที่มีมาตรฐานขั้นต่ำได้ในระดับหนึ่งและรักษามาตรฐานของการผลิตไว้ หากการอาชีวศึกษาไม่สามารถจัดได้ถึงขั้นนี้แล้วก็จะไม่มีประสิทธิภาพ
- 9) การจัดการอาชีวศึกษาต้องตระหนักถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน และต้องฝึกทักษะบุคคล เพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานนั้น
- 10) การสร้างนิสัยของผู้เรียนในการปฏิบัติงาน จะได้ผลก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ฝึกทำงานจริงในโรงงาน ไม่ใช่ฝึกแต่แบบฝึกหัด หรือฝึกแบบทดลองผิดลองถูกในสถานศึกษาเท่านั้น
- 11) แหล่งข้อมูลของเนื้อหาสาระที่เชื่อถือได้ของการฝึกอบรมทักษะเฉพาะในแต่ละอาชีพจะมาจากแหล่งเดียวกันเท่านั้น คือจากประสบการณ์ของผู้ชำนาญงานของอาชีพนั้น
- 12) ในแต่ละอาชีพจะมีเนื้อหาวิชาอยู่จำนวนหนึ่งซึ่งเป็นวิชาปฏิบัติของอาชีพนั้น โดยเฉพาะและไม่มีคุณค่าในทางปฏิบัติสำหรับอาชีพอื่น
- 13) การอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อให้บริการ หรือตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยวิธีการที่กลุ่มบุคคลนั้นได้รับประโยชน์มากที่สุด
- 14) การอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะแปรผันกับวิธีการสอนและความสัมพันธ์กับผู้เรียน โดยพิจารณาคุณลักษณะพิเศษของกลุ่มผู้เรียน
- 15) การบริหารอาชีวศึกษาจะมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อมีการจัดการศึกษาในลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ แทนที่จะใช้มาตรฐานที่ตายตัวเกินไป
- 16) ในขณะที่รัฐพยายามลดค่าใช้จ่ายต่อหัวในการฝึกอบรม แต่ก็ต้องใช้งบประมาณขั้นต่ำจำนวนหนึ่งที่พอเพียงในการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น ถ้าหาก

รัฐไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณขั้นต่ำในการฝึกได้ ก็ไม่ควรให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาขึ้นมา

เมธี ปิณฑานนท์ (อ้างถึงใน จินตนา วิไลชนม์ และประสาธต์ เนื่องเฉลิม, 2561) เสนอว่าหลักการพื้นฐานในการจัดการอาชีวศึกษามี 6 ประการ ได้แก่

1) การอาชีวศึกษาเป็นเศรษฐศาสตร์การศึกษา เป็นสะพานที่เชื่อมต่อระหว่างแรงงานกับตลาดแรงงานบนพื้นฐานการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เข้มแข็ง

2) การอาชีวศึกษาสามารถสร้างคนให้มีศักยภาพเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานได้ โดยการฝึกฝนและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความสามารถของบุคคลให้มีทักษะในการปฏิบัติงานพร้อมต่อการเป็นปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ

3) การอาชีวศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างผลผลิตให้สามารถตอบสนองจุดประสงค์ของระบบเศรษฐกิจ การจัดการเรียนการสอนในระบบอาชีวศึกษาให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นเสมือนการฝึกฝนและเตรียมบุคคลที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงาน

4) การอาชีวศึกษาจะต้องชี้แนะและสนองต่อความต้องการกำลังคนในชุมชนได้

5) การอาชีวศึกษาควนได้รับการประเมินบนพื้นฐานของควมมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ

ในทางเดียวกัน วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2558) ก็ได้เสนอหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการอาชีวศึกษา 2 ประการ คือ

1) ผู้สอนและผู้เรียนในระบบอาชีวศึกษาจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพและเข้าใจถึงบทบาทของการอาชีวศึกษาในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนจะต้องดำเนินการภายใต้หลักการและความมุ่งหมายของการให้ผู้สำเร็จการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมายและมีทิศทาง

2) การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ดังนั้นหลักสูตร การเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ของการอาชีวศึกษาทุกแขนงจะต้องดำเนินการภายใต้หลักการที่มุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำและได้ทำงานตรงตามวิชาความรู้ที่ได้รับการศึกษาอบรม

2.5.2 ความสำคัญของการอาชีวศึกษากับการพัฒนาประเทศ

จากแนวนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาประเทศของรัฐบาลในปัจจุบันที่มีเป้าหมายมุ่งสู่การเป็นสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge Based Society and Knowledge Based

Economy) ได้นำไปสู่การวางเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่งคือการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพและสมรรถนะสูงเพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการผลิตกำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ประเทศไทยมีศักยภาพและมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้ล้วนต้องอาศัยบุคลากรด้านอาชีวศึกษาเป็นกำลังหลักในการดำเนินงาน ด้วยเหตุดังกล่าว การอาชีวศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะแหล่งให้การศึกษาและผลิตกำลังคนสู่ระบบเศรษฐกิจตามทิศทางการพัฒนาดังกล่าว

Prosser (อ้างถึงใน อภิชาติ เนินพรหม, 2559) ได้กล่าวถึงการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาในสาขาช่างเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศ โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

1) ช่างกึ่งฝีมือ (Semi-skilled) จัดเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานในงานช่าง เช่น งานเดินสายไฟ พับไดนาโม ฯลฯ สามารถปฏิบัติงานช่างประเภทที่ไม่ต้องอาศัยฝีมือและไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ทางทฤษฎีประกอบการปฏิบัติงาน

2) ช่างฝีมือ (Skilled) จัดเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในการทำงาน มีความละเอียดรอบในการผลิตผลงาน ทักษะเหล่านี้เกิดจากการผ่านกระบวนการฝึกอบรมเป็นเวลานานจนเกิดความชำนาญ ทั้งนี้ ช่างฝีมืออาจอาศัยความรู้ทางทฤษฎีด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ในระดับพื้นฐานเพื่อนำไปเสริมงานปฏิบัติ เช่น งานช่างไฟฟ้า งานเครื่องยนต์ งานก่อสร้าง เป็นต้น

3) ช่างเทคนิค (Technician) เป็นช่างผู้สำเร็จการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพจึงมีความรู้เรื่องการทำงานค่อนข้างดี มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของช่างฝีมือ ตลอดจนให้คำแนะนำในด้านต่าง ๆ งานช่างเทคนิคจำเป็นต้องใช้ความรู้ทางทฤษฎีช่างมากพอที่จะช่วยแก้ปัญหาในงานของช่างฝีมือ แต่ไม่ต้องอาศัยต้องเชี่ยวชาญในทางปฏิบัติมากนัก ลักษณะงานของช่างเทคนิคจึงได้แก่ งานทดสอบ งานตรวจ งานควบคุม เป็นต้น

4) วิศวกร หรือช่างวิชาชีพชั้นสูง (Professional) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา จึงมีความเชี่ยวชาญในทางทฤษฎี งานที่ปฏิบัติเกี่ยวข้องกับการคิดคำนวณ วิเคราะห์วิจัย ออกแบบและวางแผนการผลิต ปรับปรุงและคิดค้นนวัตกรรมใหม่ เช่น งานออกแบบและคำนวณโครงสร้างอาคาร วิศวกรโยธา วิศวกรเครื่องกล เป็นต้น

2.6 แนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศไทย

2.6.1 ความหมายของการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2545, น. 3) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ และคาดหวังว่าการสร้างคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้า สามารถแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดสรรบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือการมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (2559) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ ฯลฯ และคาดหวังว่าการสร้างคนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้า สามารถแข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์ ด้วยเหตุที่การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ จึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดสรรบุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีการดำเนินการ มีทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุน และต้องมีกระบวนการประเมินผลการจัดการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ทั้งนี้ ผลผลิตของการจัดการศึกษา ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ส่วนผลลัพธ์หรือผลสะท้อนสุดท้ายคือการมีพลเมืองที่มีคุณภาพ และสังคมมีสภาพที่พึงประสงค์

2.6.2 หลักการในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 8 ได้กำหนดหลักสำคัญในการจัดการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

- 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง (2559) ได้วิเคราะห์ถึงความสำคัญและรายละเอียดของหลักในการจัดการศึกษาทั้ง 3 ประการไว้ ดังนี้

1) หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน มีหลักการคือ คนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยการศึกษาต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตน แต่ทว่า ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนและประเทศโดยรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมด้วย ด้วยเหตุที่สังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมและพัฒนาการทางเทคโนโลยีนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ความเป็นไปรอบตัวเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

2) หลักการมีส่วนร่วมของสังคมในการจัดการศึกษา การดำเนินการอาจทำได้หลายลักษณะ เช่น การเปิดโอกาสให้สังคมหรือคนในชุมชนร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความก้าวหน้าของสังคมไทยเป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ฉะนั้น จึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของทุกคนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้อง

3) หลักการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับองค์ความรู้ที่ก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้ประกอบด้วย การค้นคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ การประยุกต์ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าครู ผู้บริหาร รวมถึงบุคลากรทางการศึกษามีหน้าที่สำคัญในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลกและทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การรับความรู้มาถ่ายทอดโดยปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายขึ้นโดยไม่

คาดคิดได้ จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ๆ สร้างประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างแท้จริง

2.6.3 รูปแบบของการจัดการศึกษาของประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 3 ระบบการศึกษา มาตรา 15 กำหนดให้การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาการศึกษา การวัดและประเมินผลอันเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน โดยการศึกษาในระบบแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับการศึกษาระดับอุดมศึกษาประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนถึงระดับอุดมศึกษา ขณะที่การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งออกได้อีก 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา การแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็น 3 ระดับ

ระดับที่ 1 การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา

ระดับที่ 2 การศึกษาระดับประถมศึกษา

ระดับที่ 3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา การใช้คำว่า “อุดมศึกษา” แทนคำว่า “การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย” ก็เพื่อจะให้การครอบคลุมการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาที่เรียนภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ทั้งนี้การศึกษาก่อนระดับมัธยมศึกษา 9 ปีโดยให้เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดเข้าเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนอายุย่างเข้าปีที่ 16 เว้นแต่สอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาก่อนระดับมัธยมศึกษาและวิธีการนับอายุให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาได้ระบุเพิ่มเติมว่า สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์

2.6.4 การกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัด

สำหรับพระราชบัญญัติกำหนดแผนขึ้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ อันได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เทศบาล กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาและให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีความครอบคลุมถึงการถ่ายโอนภารกิจการศึกษา

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ยังกำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม มาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล จากบทบัญญัติดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการกระจายอำนาจ โดยจะมีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่เน้นการกระจายอำนาจมากขึ้น ดังที่ผ่านมาได้มีแนวคิดส่งเสริมให้โรงเรียนได้มีการบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจ เช่น แนวคิดการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และการบริหารจัดการที่ดี เป็นต้น

การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไว้ 6 ประการ (Husen และ Posrlethevaite อ้างถึงใน วสิน โภมุต, 2559)

ประการแรก ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในองค์การและช่วยเสริมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย

ประการที่สอง ก่อให้เกิดการตัดสินใจที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของกฎหมาย
 ประการที่สาม ช่วยทำให้การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของปัญหาและความต้องการที่แท้จริง
 ประการที่สี่ ช่วยให้บุคคลมีกระบวนการคิดและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การ
 เพิ่มมากขึ้นผ่านระบบการมีส่วนร่วม

ประการที่ห้า ก่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์การ ช่วยให้การประสานงานและการทำงานไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดถึงการมีการติดต่อสื่อสารภายในอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่หก ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายงานด้านบริหารบุคคล

2.7 แนวคิดและทฤษฎีด้านการกระจายอำนาจ

2.7.1 ความหมายของการกระจายอำนาจ

Cheema และ Rondinelli (อ้างถึงใน สมบูรณ์ ศิริสรรหิรัญ และสุวิดา นวมเจริญ, 2559) อธิบายการกระจายอำนาจว่า หมายถึงการถ่ายโอนอำนาจที่รวมศูนย์อยู่ ณ ศูนย์รวมอำนาจหรือศูนย์กลางไปยังเขตรอบนอกที่ไม่มีอำนาจสำหรับการบริหารหรือการปกครอง ซึ่งเป็นการนิยามการกระจายอำนาจอย่างกว้างว่าเป็นการถ่ายโอนความรับผิดชอบ (Transfer of Responsibility) การตัดสินใจในการจัดหาและจัดสรรทรัพยากรในทางการปกครอง จากส่วนกลางไปยังส่วนล่างซึ่งรับผิดชอบในระดับพื้นที่ ซึ่งก็คือระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็้องค์กรของรัฐ องค์กรกึ่งอิสระ องค์กรที่ไม่ใช่้องค์กรของรัฐบาล โดยมีความแตกต่างกันไปตามความเหมาะสม

โกวิทช์ พวงงาม (2558) นิยามว่าการกระจายอำนาจการปกครอง คือ การที่มีองค์กรซึ่งมีอาณาเขต มีความเป็นอิสระในการปกครองและการบริหารตนเอง มีประชาชน มีอำนาจหน้าที่ มีรายได้ตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเอง สามารถร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาชุมชน ซึ่งอาจกระทำผ่านตัวแทนของประชาชน

ดังนั้นความหมายของการกระจายอำนาจสามารถสรุปนิยามความหมายของการกระจายอำนาจพอสังเขป คือ เป็นการอธิบายความหมายของการกระจายอำนาจในมิติของอำนาจรัฐเป็นหลัก เป็นการกระจายอำนาจทางปกครองจากศูนย์กลางอำนาจคือรัฐหรือรัฐบาล โดยกระจายให้แก่

องค์กรหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรอื่นที่อยู่นอกระบบราชการ ในเรื่องอำนาจการตัดสินใจและอำนาจในการบริหารงานในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ

2.7.2 หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ในกรณีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) และवंสันต์ สัตยคุณ (2554) ได้สรุปหลักการสำคัญของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ได้แก่

1) หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา (Decentralization) เป็นการเพิ่มพลังอำนาจการตัดสินใจให้กับสถานศึกษา เป็นการลดการควบคุมจากส่วนกลาง

2) หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารและจัดการศึกษา

3) หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีบทบาทในการจัดการศึกษามากขึ้น

4) หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) เป็นการมอบอำนาจให้โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการด้วยตนเอง มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานตามความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน โดยหน่วยงานส่วนกลางมีหน้าที่เพียงกำหนดนโยบาย

5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ที่เน้นความโปร่งใส การติดตามและประเมินผลเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและมาตรฐาน

2.7.3 ลักษณะและประเภทของการกระจายอำนาจปกครอง

การกระจายอำนาจปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเครื่องมือในการปรับโครงสร้างอำนาจรัฐ เป็นการปรับลดอำนาจของรัฐส่วนกลางลง และเพิ่มอำนาจของท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ให้อำนาจรัฐมีความสมดุล มีการจัดความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจและบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การกระจายอำนาจทางปกครอง เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ไม่ถูกแทรกแซงจากรัฐหรือ

องค์กรใด ๆ ซึ่งช่วยให้การใช้อำนาจในท้องถิ่นเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความหลากหลายตามระดับพัฒนาการของแต่ละท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจทางปกครองมีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ
ประการที่ 1 มีองค์กรที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล

การกระจายอำนาจทางปกครองนั้น ลักษณะสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าเป็นการกระจายอำนาจทางปกครอง คือ การที่ให้องค์กรนั้นมีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งการมีสถานะเป็นนิติบุคคลจะทำให้องค์กรมีสิทธิและหน้าที่ได้ตามกฎหมาย มีการบริหารงาน มีงบประมาณของตนเอง มีความอิสระและสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานได้ในนามตนเองไม่อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของส่วนกลาง ทำให้ท้องถิ่นมีความคล่องตัว สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีศักยภาพในการบริหารจัดการ กำหนดนโยบายต่าง ๆ ได้เอง ส่วนกลางเพียงแต่ควบคุมดูแลให้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องเท่านั้น เป็นองค์กรที่เป็นพื้นที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้

ประการที่ 2 มีการเลือกตั้งท้องถิ่น

การกระจายอำนาจทางพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพื้นที่เป็นของตนเองในการบริหารภายในท้องถิ่นนั้น ผู้ที่จะเข้ามาบริหารและเข้าใจปัญหาท้องถิ่นได้ดีที่สุดนั้น คือผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นเอง ดังนั้นผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งตามรูปแบบของประชาธิปไตย (Democratically Elected Authorities) การเลือกตั้งเพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการหรือตัวบุคคลที่จะเข้ามากำหนดนโยบายการบริหารท้องถิ่นถือเป็นสิ่งจำเป็น เพราะการแต่งตั้งบุคคลโดยความเห็นชอบของส่วนกลางโดยปราศจากความรู้เห็นหรือยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ย่อมขัดกับหลักการปกครองตนเองอย่างเด่นชัด

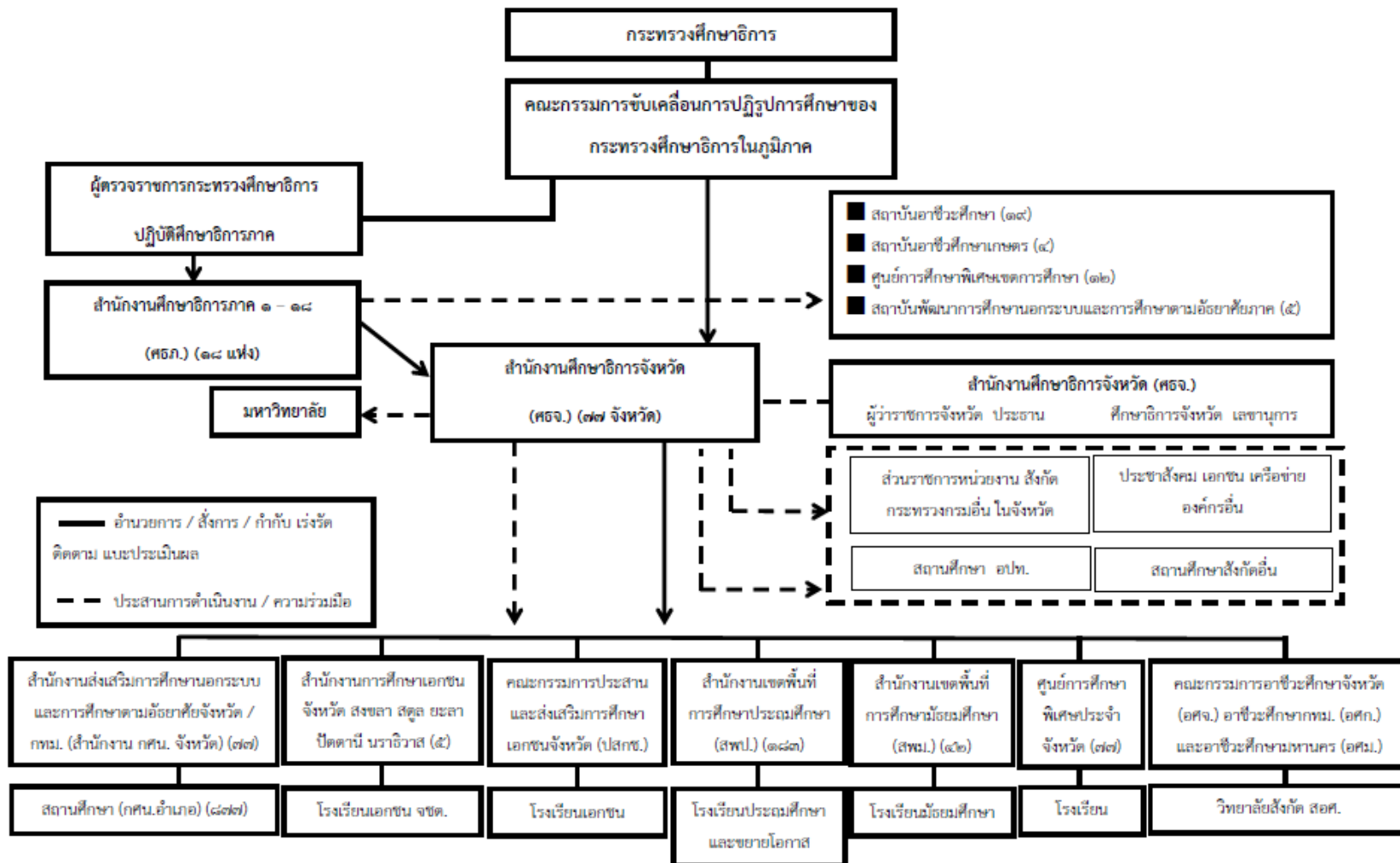
ประการที่ 3 มีอำนาจอิสระ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการดำเนินงาน ซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามกฎหมาย โดยมีได้มีการบังคับบัญชาหรือสั่งการจากรัฐส่วนกลาง ท้องถิ่นมีอำนาจในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ โดยรัฐส่วนกลางมีอำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเท่านั้น โดยมีหลักกฎหมายทั่วไปในการปกครองตนเอง คือ “ไม่มีการกำกับดูแลถ้าไม่มีกฎหมาย และไม่มีการกำกับดูแลเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้” ซึ่งได้มีการบัญญัติหลักการนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญอย่างชัดเจนด้วย

2.8 การบริหารการจัดการศึกษาของประเทศไทย

2.8.1 โครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ. 2558/2559 (2560) ได้ระบุถึงโครงสร้างการบริหารการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากคำสั่ง คสช. ที่ 10/2559 และ 11/2559 ซึ่งส่งผลให้โครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการเปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ทำให้โครงสร้างองค์กรของกระทรวงมีลักษณะเป็นลำดับชั้น (Hierarchical) มากขึ้น โดยมีการเพิ่มลำดับชั้นการบริหารขึ้นอีกสองชั้นคือ สำนักงานศึกษาธิการภาค 1-18 และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจำนวน 77 จังหวัด โดยคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต มีการตั้งเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2560 ตามคำสั่ง คสช. ที่ 19/2560

ภาพที่ 2.4 กลไกการบูรณาการการศึกษาในภูมิภาคและจังหวัดของกระทรวงศึกษาธิการ

2.8.2 การบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 37 ได้กำหนดให้การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 จำนวน 175 เขต

การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษาแบ่งออกเป็น 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด โดยที่เขตพื้นที่การศึกษายังเป็นส่วนราชการที่สังกัดราชการบริหารส่วนกลาง คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะที่ส่วนกลางแบ่งอำนาจให้ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาก็ยังเป็นหน่วยงานที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา จึงยังคงต้องรับนโยบายจากส่วนกลางมาปฏิบัติ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างก็ต้องดำเนินการภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือการจัดทำงบประมาณต้องจัดทำตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ การเบิกจ่ายเงินต้องเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง เป็นต้น ประเด็นสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา มีดังนี้

2.8.2.1 หลักการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุถึงการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามหลักการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาไว้ 6 ประการ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2545)

1) มีเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาใช้กรอบนโยบายของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถกำหนดนโยบายตามความต้องการและความจำเป็นของตนเอง เพื่อบริหารและจัดการการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษาได้

2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ในการกำกับดูแล สนับสนุนและส่งเสริมให้สถานศึกษาได้บริหารจัดการการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินการตามความเหมาะสม

3) มีการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับและทุกประเภทการศึกษา

4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการ ศึกษาและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ทั้งเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาต้องมีแผนและโครงการพัฒนาบุคลากรที่ต่อเนื่องชัดเจน

5) มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา โดยเน้น การสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความร่วมมือจากหน่วยงาน องค์กร บุคคล ทั้งภาครัฐและ เอกชน ทั้งระดับหน่วยงาน สถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา

6) มีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบัน สังกัดอื่นเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ

2.8.2.2 การดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และ วิธีการกระจายอำนาจดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง อำนาจในการจัดการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับการกระจายมาจากส่วนกลาง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน วิชาการ สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาออกเป็น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ 2) ด้าน งบประมาณ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้แบ่งขอบข่ายงานงบประมาณออกเป็น การจัดทำ และเสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหาร การศึกษา การบริหารบัญชี และการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้สรุปไว้ว่าการบริหารงานบุคคลเป็นการดำเนินงาน ด้านบริหารบุคคล มีขอบข่ายเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและ บรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และ งานเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา 4) ด้านการบริหารทั่วไป สำนักงานเลขาธิการ

สภาการศึกษา (2549, น. 53) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานบริหารงานอื่น ๆ ที่ให้บริการส่งเสริม ประสานงาน และอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา มีขอบข่ายเกี่ยวกับการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานทางการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2.9 นโยบายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปฏิรูปการศึกษาเพื่ออาชีพ

2.9.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดบทบาทบัญญัติที่ถือเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ทั้งในเรื่องสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะในหมวดที่ 2 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาที่กำหนดให้การศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการ ให้จัดตั้งแต่แรกเกิด หรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 4)

2.9.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของประเทศไทยในช่วง 15 ปีที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับแนวคิดการมุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยได้เริ่มบรรจุแนวคิดดังกล่าวไว้เป็นหลักสำหรับการพัฒนาอย่างชัดเจนมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 เรื่อยมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด (พ.ศ. 2555 – 2559) ในปัจจุบัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ดยังคงมีกรอบแนวคิดการพัฒนาประเทศที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 – 10 ที่หลักการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขับเคลื่อนให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในทุกภาคส่วน ทุกระดับ ตลอดจนยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา โดยเชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมืองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ประชาชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันมีพันธกิจประการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าวถือเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ และในเวลาเดียวกันก็เป็นการกระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องเริ่มต้นตัวในการต้นปฏิรูปการศึกษา

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564 นั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังคงกำหนดกรอบวิสัยทัศน์ที่มีความต่อเนื่องจากวิสัยทัศน์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติก่อนหน้าด้วยการน้อมนำและประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม โดยเพิ่มเติมการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาว “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ของประเทศ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ด้วยการพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักของแผนฉบับนี้ โดยยึดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) เป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งการกำหนดทิศทางการพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558: 19) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา โดยปรับระบบบริหารจัดการการศึกษาใหม่เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ (Accountability)

2) ปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา

3) พัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ ตั้งแต่กระบวนการผลิต สรรหา และการคัดเลือกให้ได้คนดีคนเก่ง รวมทั้งระบบการประเมินและรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์จากตัวผู้เรียน

4) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ปรับหลักสูตรและผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของตลาด การวิจัยและการใช้เทคโนโลยีและสื่อเพื่อการเรียนรู้

ในด้านของแนวทางการพัฒนาผลิตภาพแรงงานซึ่งเป็นการดำเนินการที่ต่อเนื่องมาจากการผลิตกำลังคนจากระบบการศึกษานั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนและแรงงานให้มีทักษะความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและรองรับการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียน โดยยกระดับและพัฒนาสมรรถนะแรงงานไทยด้วยเทคโนโลยี เร่งรัดให้แรงงานทั้งระบบมีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานเพื่อสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานได้ ตลอดจนสนับสนุนให้แรงงานและปัจจัยการผลิตมีความยืดหยุ่นในการเคลื่อนย้ายระหว่างสาขาการผลิตและระหว่างพื้นที่การผลิต เพื่อให้แรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปสู่สาขาการผลิตที่มีผลิตภาพการผลิตสูงสุด และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมและบริการจัดทำกรอบคุณวุฒิวิชาชีพและมาตรฐานฝีมือแรงงานให้เป็นมาตรฐานที่เชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับทักษะของแรงงานไทย

2.9.3 แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552 – 2559) เป็นแผนระยะยาวภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมีสาระสำคัญในการมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ตั้งแต่โครงสร้างการบริหารจัดการ การปรับหลักสูตร ไปจนถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาประเทศและสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยแนวนโยบายหนึ่งที่สำคัญคือ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและร่วมมือกับนานาประเทศ ซึ่งมีกรอบการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

1) กำหนดทิศทางการความต้องการกำลังคนและสร้างระบบเครือข่ายความร่วมมือในการผลิตและพัฒนาคนจากภาคส่วนต่าง ๆ

- 2) พัฒนาระบบเตรียมความพร้อม และการแนะแนวการศึกษาและอาชีพให้ผู้เรียน รู้จักตนเองและสาขาอาชีพต่าง ๆ
- 3) พัฒนารอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติเพื่อการรับรองสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา
- 4) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรฐานวิชาชีพ
- 5) จัดการศึกษาอาชีพหลักสูตรต่อยอดจากการศึกษาภาคบังคับ
- 6) จัดการศึกษาและเรียนรู้โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในสัดส่วนที่มากกว่าภาคทฤษฎี และเรียนรู้งานอาชีพ
- 7) จัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาภูมิภาค และเน้นความร่วมมือกับสถานประกอบการ
- 8) ส่งเสริมการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (การศึกษานอกระบบ)
- 9) จัดทำมาตรฐานวิชาชีพครู และผู้บริหารอาชีวศึกษา

2.9.4 แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 – 2559

แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 จัดทำขึ้น ภายใต้กรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 ทั้ง ยังสอดคล้อง กับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) โดยมีวิสัยทัศน์ คือ คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนดี มีความสุข มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทัน ในเวทีโลก

จากการทบทวนสถานการณ์การศึกษาไทยในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่าคุณภาพในการจัดการศึกษายังคงเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ ผู้สำเร็จการศึกษา โดยเฉพาะในสาขาอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีความสามารถและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื้อให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ด้วยเหตุนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ ผลิตและพัฒนาคุณภาพกำลังคนรองรับการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของประเทศ ไว้เป็นหนึ่งในห้ายุทธศาสตร์หลัก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีสมรรถนะ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและกำลังแรงงานรองรับการเข้าสู่สังคมและประชาคมอาเซียน มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานทั้งหมด 7 ประการ ได้แก่

- 1) สร้างภาพลักษณ์และยกระดับคุณภาพการอาชีวศึกษา
 - 2) เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี แพทย์ พยาบาลและสาขาที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ
 - 3) เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
 - 4) พัฒนาสมรรถนะกำลังแรงงานเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคม และประชาคมอาเซียน
 - 5) สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายการผลิตและพัฒนากำลังคนกับองค์กร/หน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ
 - 6) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษอย่างต่อเนื่องทุกระดับ
 - 7) ส่งเสริมประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน
- ทั้งนี้ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด ยังได้กำหนดตัวชี้วัดในการบรรลุสู่เป้าหมายไว้ 5 ประการ
- 1) สัดส่วนผู้เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทอาชีวศึกษาต่อสายสามัญ
 - 2) สัดส่วนผู้เรียนสายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีต่อสายสังคมศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาประเภทจำกัดรับ ระดับอนุปริญญาถึงปริญญาตรี
 - 3) ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้และมีงานทำภายใน 1 ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
 - 4) จำนวนผู้มีความสามารถพิเศษที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง
 - 5) จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรม/พัฒนาทักษะด้านอาชีพ เทคโนโลยี ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคอาเซียน

2.9.5 คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แสดงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันศุกร์ที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2557

นโยบายของรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นให้ความสำคัญกับสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรการปกครองทุกระดับตั้งแต่ท้องถิ่นจนถึงประเทศ ตลอดจนเน้นการเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนครอบคลุมปัญหาทั้งระยะเฉพาหน้า ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งแม้จะไม่เห็นผลสำเร็จในเวลาอันใกล้ แต่ก็เห็นควรต้องวางรากฐานเพื่อให้รัฐบาลข้างหน้าเข้ามาพิจารณาปรับช่วงได้อย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายด้านการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม อันเกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1) จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

2) ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลและบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น

3) ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

2.9.6 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2558 – 2559

รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ. 2558/2559 (2560, น. 9) ได้ประมวลนโยบายการศึกษาที่สำคัญของรัฐบาลในช่วง พ.ศ. 2558 – 2559 จากรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลปีที่ 2 ซึ่งนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างอาชีพ มีดังนี้

1) การส่งเสริมอาชีวศึกษา เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศ แบ่งแนวทางปฏิบัติออกเป็น 2 ด้าน

(1) ควบรวมสถาบันอาชีวศึกษาและเอกชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน ตลอดจนสามารถผลิตกำลังคนเพื่อตอบสนองความต้องการในภาคเศรษฐกิจของประเทศ

(2) โครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษา และเพื่อให้ผู้สำเร็จมัธยมศึกษาที่มีทักษะวิชาชีพติดตัว สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) การผลิตกำลังคนในระดับอุดมศึกษา รองรับความต้องการของประเทศ

(1) การจัดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 ฉบับใหม่ โดยปฏิรูปตามระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- ก) ปริญญาตรีและปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) และบัณฑิตศึกษา
- ข) หลักสูตรปริญญาตรีจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภททางวิชาการ และหลักสูตรทางวิชาชีพ/ปฏิบัติการเชิงเทคนิค
- ค) หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา เน้นคุณภาพให้เข้มข้นมากขึ้น และ (4) กำหนดมาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่และผู้เข้าศึกษาระดับปริญญาเอก

(2) ดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาท้องถิ่น มีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง โดยกำหนดกิจกรรมที่เปิดกว้างสำหรับการดำเนินการโดยสถาบันอุดมศึกษาสมาชิกเครือข่ายอุดมศึกษาภูมิภาคทั่วประเทศใน 4 กิจกรรม ตามจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ส่งเสริมนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ การรู้เท่าทันไม่เป็นเหยื่อสังคม

2.9.7 ข้อเสนอเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ

รายงานสภาวะการศึกษาไทย พ.ศ. 2557/2558 (2559: 49) ได้ระบุถึงข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ที่จัดทำโดยคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ ในรูปของพิมพ์เขียวยุทธศาสตร์ต่อรัฐบาลซึ่งเน้นการกระจายอำนาจควบคู่กับการปฏิรูปที่เป็นคานงัดสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา มุ่งกระจายอำนาจสู่ฐานจังหวัด ท้องถิ่น และสถานศึกษา ผลักดันให้มีเครือข่ายสมัชชาพลเมืองทุกพื้นที่ร่วมสนับสนุนและตรวจสอบธรรมาภิบาลการจัดการศึกษาทุกระดับ 2) การปฏิรูประบบการเงินการคลังที่มุ่งกระจายงบประมาณการศึกษาลงสู่ผู้เรียนและสถานศึกษาโดยตรงในรูปคู่มือการศึกษาที่จะปูทางไปสู่ระบบการประกัน โอกาสการศึกษาเช่นเดียวกับระบบประกันสุขภาพของประเทศ และ 3) การปฏิรูประบบการเรียนรู้ ที่เน้นทั้งการปฏิรูปหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้จากชีวิตจริงเพื่อการเรียนที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในการใช้ชีวิตและการทำงานตามบริบทของพื้นที่ ตลอดจนสามารถรองรับสังคมโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง ปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดด้วยเหตุผล และหาความรู้ด้วยตนเองได้ ปฏิรูปการวัดผล และเน้นเรื่องการปฏิรูประบบการผลิตพัฒนาครูคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญ

2.9.8 Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2558-2564

Roadmap การปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2558-2564 จัดทำขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการเพื่อเสนอต่อรัฐบาลและสภาปฏิรูปประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่ทำให้ระบบการศึกษาไทยขาดประสิทธิภาพ และไม่นำไปสู่การพัฒนาคนในประเทศได้อย่างแท้จริง ซึ่ง Roadmap มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นให้สังคมไทยเป็นสังคมสงบสุข สมานฉันท์ ปราศจากความรุนแรงในการแก้ปัญหา เสริมสร้างความมั่นคงของชาติให้เข้มแข็งยั่งยืน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน โดยกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 6 ประเด็น

1) ปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วม ขยายผลต้นแบบที่ดี และส่งเสริมเด็กที่มีความสามารถพิเศษและการศึกษาทางเลือก

2) ปฏิรูปครู โดยรื้อระบบบริหารบุคคล พัฒนาคู่มืออย่างเป็นระบบ ปลุกฝังจิตวิญญาณความเป็นครู

3) ผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน โดยปรับหลักสูตร อาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศ พัฒนาระบบค่าตอบแทน ส่งเสริมวิจัยระดับอุดมศึกษา ตลอดจนเร่งรัดระบบการเทียบโอนระหว่างการศึกษาในระบบ นอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตลอดจนถึงการสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประชาชนไทย และในประชาคมโลก

4) เพิ่ม-กระจายโอกาสและคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียม พัฒนาระบบการศึกษาทางไกล การศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้-ชายขอบ ทบทวนกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตลอดจนพัฒนาเครือข่ายโรงเรียนให้เข้มแข็ง และปรับระบบเงินอุดหนุนรายหัวทุกระดับทุกประเภทด้วย

5) ปฏิรูประบบการบริหารจัดการการศึกษา ปรับโครงสร้างและบทบาทกระทรวง แก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมากขึ้น การกระจายอำนาจและเพิ่มความเข้มแข็งในระดับพื้นที่

6) ปรับระบบการใช้ ICT เพื่อการศึกษา พัฒนาเนื้อหาสาระ สื่อ และเตรียมความพร้อมของครู ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบเชื่อมต่อ และยกเว้นภาษี-อากรการนำเข้าอุปกรณ์/สื่อเพื่อการศึกษา

สำหรับกลไกการขับเคลื่อนแนวทางปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติ ระยะต้น มีการตั้งคณะกรรมการระดับชาติ/สภาปฏิรูปการศึกษา ประชุมรับฟังความคิดเห็น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม แก้ไขระเบียบ/กฎหมาย และเตรียมความพร้อมแก่นุคลากร ระยะปานกลาง-ยาว จัดทำ Blueprint การศึกษาของชาติ

แผนการศึกษาชาติ/แผนพัฒนาคนทุกช่วงวัย มีองค์กร/กองทุนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ นำร่องรูปแบบ/แนวทางการปฏิรูปด้านต่าง ๆ และพัฒนาฐานข้อมูล สารสนเทศ ตัวชี้วัด ตลอดจนการประเมินผล

ในส่วนของกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษาด้านผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน มีเป้าหมายอยู่ที่การเพิ่มความสามารถของแรงงานในการทำงาน การมีงานทำ และการมีรายได้เพิ่ม รวมถึงความสามารถในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ โดยมีแนวทางการดำเนินงานและกิจกรรม ดังนี้

- 1) ปรับหลักสูตรอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาที่ตอบสนองความต้องการพัฒนาประเทศ
- 2) จัดทวิภาคีสหกิจศึกษา เข้มข้น ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการ
- 3) จัดให้มีหลักสูตรทักษะอาชีพควบคู่สามัญในระดับมัธยมศึกษา
- 4) เพิ่มการผลิตแรงงานระดับกลาง /สูงใจ สร้างค่านิยม ภาพลักษณ์ที่ดีให้มีผู้เรียนอาชีวะเพิ่มขึ้น
- 5) พัฒนาระบบค่าตอบแทนตามสมรรถนะ ความรู้ ความสามารถ
- 6) เร่งใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้ค่าตอบแทนสะท้อนสมรรถนะของแรงงาน
- 8) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา
- 9) ผลิตและพัฒนานักวิจัยระดับปริญญาเอก
- 10) เร่งรัดระบบ และกลไกการเทียบโอนระหว่างการศึกษาในระบบ นอกกระบวน และการศึกษาตามอัธยาศัยให้ชัดเจน เป็นรูปธรรม

ทั้งนี้ ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงผลงานด้านการพัฒนาและการปฏิรูปการศึกษารอบ 2 ปี (12 กันยายน 2557-12 กันยายน 2559) โดยผลงานด้านการผลิตและพัฒนาคนให้ตรงกับความต้องการของประเทศ ซึ่งเป็นหนึ่งใน 6 ประเด็นสำคัญที่กล่าวข้างต้น เป็นดังนี้

- 1) อาชีวศึกษาทวิภาคี ปัจจุบันมีสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เข้าร่วม 426 แห่ง ร่วมกับผู้ประกอบการ 13,686 แห่ง ตั้งเป้าหมายภายในปี 2564 ทุกสถานศึกษาของ สอศ.จะร่วมจัดหลักสูตรอาชีวศึกษาทวิภาคีอย่างน้อย 1 สาขา สหกิจศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ร่วมกับภาคเอกชน 14,428 บริษัท ส่งนักศึกษา 37,472 คน จากสถาบันอุดมศึกษา 127 แห่ง เข้าไปฝึกงานเพื่อได้รับประสบการณ์จริง โดยจะร่วมมือกับโครงการสานพลังประชารัฐ ด้านการยกระดับคุณภาพวิชาชีพ เน้นการจัดทำ

ฐานข้อมูลการผลิต และความต้องการกำลังคน การจัดตั้ง Excellent Model School สถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศด้านอาชีพ

2) Re-Profile สถาบันอุดมศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง เพื่อรองรับการขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศไทย 4.0

3) ปรับระบบการศึกษาให้ยืดหยุ่น โดยปรับให้ผู้เรียนทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ เรียนข้ามสายได้ เช่น จบประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ จบชั้น ม.6 เข้าเรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงได้ เป็นต้น เพื่อเป็นอีกหนึ่งแรงจูงใจให้เด็กมาเรียนสายอาชีพเพิ่มมากขึ้น

4) ระบบทวิวุฒิ เป็นหลักสูตรเรียนร่วมระหว่างไทยกับต่างประเทศ เมื่อเรียนจบแล้วจะได้ทั้งวุฒิการศึกษาของไทย-ต่างประเทศ เพื่อผลิตคนให้ตรงกับความต้องการ

5) การปรับระบบการสอบเข้าสถาบันอุดมศึกษา เพื่อลดภาระของผู้ปกครอง และเด็ก รวมถึง มหาวิทยาลัยจะได้นักศึกษาตรงความต้องการ

2.9.9 การดำเนินนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสัมมาชีพ

ใน พ.ศ. 2557 รัฐบาลคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศเพื่อให้คนไทย โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนมีความพร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ทั้งนี้ นโยบายปฏิรูปการศึกษาประการหนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญคือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างสัมมาชีพ โดยคณะกรรมการนโยบายและพัฒนาระบบการศึกษาซึ่งมี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีเป็นประธานได้กำหนดนโยบายเชื่อมโยงการศึกษากับการส่งเสริมวิชาชีพให้ตรงตามความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้นำร่องโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามแนวทางของนโยบายดังกล่าวแล้วบางส่วน เช่น โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่มีเป้าหมายหนึ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะทางอาชีพและค้นหาศักยภาพของตนเอง โดยในปีการศึกษา 2558 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการแล้ว 4,100 โรงเรียน

สำหรับการปฏิรูปการศึกษาด้านการผลิตบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของประเทศนั้น ที่ผ่านมาระบบการศึกษาไทยประสบปัญหาจำนวนผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษามีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ จากปีการศึกษา 2551 มีผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาจำนวน 776,718 คน และในปีการศึกษา 2552 มีจำนวน 750,750 คน ซึ่งมีจำนวนลดลงเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เรียนสายสามัญที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น อีกทั้งการอาชีวศึกษา ยังประสบปัญหาด้านการผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นไม่เพียงพอ

และมีคุณสมบัติไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในสถานประกอบการ (สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, น. 7) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดเป้าหมายในการเพิ่ม ลัดส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพจากร้อยละ 15 ใน พ.ศ. 2555 เป็นร้อยละ 50 เพื่อตอบสนองต่อแนวโน้มความต้องการแรงงานสายอาชีพที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ จังหวัดสามารถผลิตบุคลากรที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันประกอบด้วย

10 อุตสาหกรรมเป้าหมายและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ 10 อุตสาหกรรม

1. การต่อยอด 5 อุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-curve)

ประกอบด้วย

- 1.1 ยานยนต์สมัยใหม่
- 1.2 อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ
- 1.3 การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ
- 1.4 การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ
- 1.5 การแปรรูปอาหาร

2. การเพิ่ม 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-curve) ประกอบด้วย

- 2.1 หุ่นยนต์
- 2.3 การบินและโลจิสติกส์
- 2.4 ดิจิตอล
- 2.5 การแพทย์ครบวงจร

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีการประกาศ 13 กลุ่มกิจการ

- 1) อุตสาหกรรมเกษตร ประมงและกิจการที่เกี่ยวข้อง
- 2) เซรามิกส์
- 3) อุตสาหกรรมสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และเครื่องหนัง
- 4) อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน
- 5) อุตสาหกรรมผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ
- 6) การผลิตเครื่องมือแพทย์
- 7) อุตสาหกรรมยานยนต์ เครื่องจักรและชิ้นส่วน
- 8) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์
- 9) การผลิตพลาสติก
- 10) การผลิตยา
- 11) กิจการโลจิสติกส์
- 12) นิคมหรือเขตอุตสาหกรรม
- 13) กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.5 แสดง 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายและเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

แหล่งที่มา: แนวทางปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังมีแผนในการปฏิรูปกระบวนการแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งจากรายงานผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ เลือกรเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 พบว่าครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการจูงใจหรือ ส่งเสริมด้านการศึกษาต่อของนักเรียน โดยครูส่วนใหญ่สนับสนุนนักเรียนให้ศึกษาต่อในระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 60.24 และมีเพียงร้อยละ 39.76 เท่านั้นที่สนับสนุนให้ศึกษาต่อใน ระดับ ปวช. ดังนั้นการที่ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารสำหรับการศึกษาต่อในสาย อาชีวศึกษาอย่างเพียงพอเทียบเท่าสายสามัญ เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มตลาดแรงงาน การ จัดกิจกรรมทัวร์อาชีพ การแนะแนวและสร้างแรงบันดาลใจจากผู้ที่ประสบความสำเร็จในการ ประกอบอาชีพสายอาชีวศึกษา รวมไปถึงการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมแนะแนวด้วยก็ ย่อมช่วยให้นักเรียนสามารถตัดสินใจศึกษาต่อบนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การ ประสบความสำเร็จในชีวิตการเรียนและการทำงานในอนาคต

2.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

2.10.1 คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต (กศจ. ภูเก็ต)

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาค ของกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2560 ข้อ 7 ได้กำหนดให้ในแต่ละจังหวัดมี คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ต่อมาจึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตขึ้น ตามคำสั่งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค ที่ 652/2560 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2560 โดยมีโครงสร้างคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต เป็นประธานกรรมการ
- 2) ศึกษาธิการภาค 7 เป็นรองประธานกรรมการ
- 3) ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดภูเก็ต และผู้แทนสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรรมการ
- 4) ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา เป็นกรรมการ
- 5) นายบุญฤทธิ์ ไชยบุตร ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรรมการ

- 6) นางวัชรีย์ เกิดพิพัฒน์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรรมการ
- 7) นายเกียรติศักดิ์ ปิลวาสน์ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นกรรมการ
- 8) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภา กาหิณี ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เป็นกรรมการ
- 9) นายบัณฑิต ทองตัน ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 10) นายชัยยศ ปัญญาไวย์ ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 11) นางสาวศุภลักษณ์ กาญจนเมธากุล ผู้แทนภาคประชาชน เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 12) นายวันชัย พงษา เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 13) นายสมพร นั่วสกุล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 14) นายพิเชษ ต้นสกุล เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 15) ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เป็นกรรมการและเลขานุการ
- 16) รองศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เป็นผู้ช่วยเลขานุการ
- 17) ข้าราชการในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต 2 คน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

2.10.2 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งขึ้นโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการสั่ง ข้อที่ 11 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 เพื่อปฏิบัติการของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย ตลอดจนรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต และคณะอนุกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย

2.10.3 สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ก่อตั้งขึ้นจากการจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นของคนภูเก็ตในวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เพื่อร่วมกันฉายภาพถึงทิศทางการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดในอีก 5 – 10 ปีข้างหน้า ซึ่งการเคลื่อนไหวดังกล่าวนับเป็นจุดเริ่มต้นของความตื่นตัวที่คนภูเก็ตทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น เอกชน และภาคประชาสังคมลุกขึ้นมาปฏิรูปการจัดการศึกษาด้วยสมองและสองมือของคนภูเก็ตเอง

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทเป็นเสมือนองค์กรกลางที่สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของจังหวัด โดยแบ่งโครงสร้างออกเป็น 5 ส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน ประชาสังคม และวิชาการ ซึ่งมีเป้าหมายที่ต้องการดึงทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ที่ผ่านมามีสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้การสนับสนุน

การดำเนินงานของสภาการศึกษาเริ่มต้นขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมตั้งแต่ พ.ศ. 2556 โดยมีการวางระบบข้อมูลพื้นฐานการศึกษาของจังหวัด การบูรณาการเป้าหมายและทรัพยากรในการพัฒนาการศึกษา และยกระดับการเรียนรู้ การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความเข้มแข็งในการพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็ก เยาวชน ประชาชน และผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการจัดทำโครงการการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จนทำให้ทราบว่าภูเก็ตประสบปัญหาว่างงาน สวนทางกับข้อมูลด้านแรงงานในจังหวัดที่งานหลายตำแหน่งขาดคนทำงาน การดำเนินงานในระยะแรกจึงมีการร่วมกับเทศบาลนครภูเก็ต สถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการจัดนิทรรศการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการ ครู และนักเรียนได้เห็นถึงภาพอนาคตของจังหวัด โดยใช้โจทย์ความต้องการของพื้นที่เป็นฐาน ขณะเดียวกันก็เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในการตัดสินใจและเลือกเส้นทางอาชีพของตนเอง

2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Elizabeth (2000) ได้ทำการสำรวจทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษาต่อการเลือกวิทยาลัย ผลการสำรวจพบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษาของนักศึกษา คือ การกระตุ้นของคนในครอบครัว ซึ่งก็คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง

สายสวาท บังวิทย์ (2549) ได้ศึกษาทิศทางนโยบายการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกทัศน์เกี่ยวกับสันติภาพในพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพในระดับบุคคลและสังคมในพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้ และ

2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับทิศทางของนโยบายการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกทัศน์เกี่ยวกับสันติภาพในพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การเก็บข้อมูลจากการเล่าเรื่อง (Narrative) และการพูดคุยกับผู้ให้ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 77 คน ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา เก็บข้อมูลจากเรียงความของเยาวชนและประชาชน จำนวน 59 ฉบับ และศึกษาความคิดเห็นของนักวิชาการ จำนวน 18 คน เกี่ยวกับทิศทางของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกทัศน์ของพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

ในส่วนของทิศทางนโยบายการจัดการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ศาสนาเป็นแม่พิมพ์ในการหล่อหลอมโลกทัศน์ของชาวไทยมุสลิมและโลกทัศน์ทำหน้าที่เป็นตัวการในการกำหนดระบบคิดในการดำรงชีวิตในทุกๆ ด้าน โดยการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ ในการเชื่อมโยงอัตลักษณ์ด้านศาสนาไปสู่การกำหนดโลกทัศน์ของบุคคล โดยเฉพาะโลกทัศน์ที่ส่งเสริมให้เกิดสันติภาพ นักวิชาการได้เสนอทิศทางของนโยบายการจัดการศึกษาสอดคล้องกับโลกทัศน์ในพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้ ในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) การกำหนดนโยบาย 2) สาระและเนื้อหาของนโยบายเกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษาการจัด โครงสร้าง ระบบการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและการบริหาร มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 3) การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ และ 4) นโยบายการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น ทิศทางนโยบายการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของนักวิชาการเห็นว่า การจัดการศึกษาจะต้องไม่สร้างปัญหาต่อวิถีชีวิตของคน ช้อยุดิของนโยบายจะต้องมาจากความเข้าใจร่วมกัน การศึกษาจะต้องช่วยให้คนมีสติปัญญา มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงจะสามารถอธิบายอุดมคติของสันติภาพได้ เป้าหมายของการศึกษาคือการที่ผู้เรียนเป็นคนดีตามหลักศาสนา เน้นให้ผู้เรียนเกิดระบบคิดแบบอนาคต เสริมด้วยความเข้าใจทางศาสนา การศึกษาจะต้องช่วยให้คนเข้าใจกระบวนการทำงานของจิตใจตนเอง เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติอันจะนำมาซึ่งสังคมที่สงบสุข และทำให้เกิดสันติภาพในที่สุด

วชิรวิทย์ ยางไชย (2554) ได้ทำการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียนด้วยการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาระหว่างนักเรียนในอาชีพ (1) ด้านสื่อการเรียนการสอน (2) ด้านผู้บริหารและคณาจารย์ (3) ด้านนักเรียนนักศึกษา และ (4) ด้านการศึกษาต่อ

อวิรุทธิ์ นัทรมาลาทอง (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลางและ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ 1) หน่วยงานให้บริการฝึกอาชีพคนพิการในเขตภาคกลาง 4 แห่ง 2) องค์กรภาคธุรกิจที่มีการจ้างงานคนพิการ 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง ที่พบคือ มีการฝึกอาชีพเพื่อให้นักพิการมีงานทำควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในทุก ๆ ด้าน แต่ปัญหาที่พบคือ หลักสูตรไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ผู้ฝึกสอนขาดความชำนาญในทักษะวิชาชีพ สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมไม่เพียงพอ และการประเมินผลที่เหมาะสมกับคนพิการ และความต้องการคือ จัดฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาผู้ฝึกสอน สื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม รวมทั้งการประเมินผลที่เหมาะสมกับคนพิการ 2. แนวทางการฝึกและพัฒนาอาชีพคนพิการ พบว่า 1) หน่วยงานให้บริการฝึกอาชีพคนพิการควรดำเนินนโยบายในเชิงรุก 2) หลักสูตรควรสอดคล้องเหมาะสมกับตลาดแรงงาน 3) รูปแบบกิจกรรมควรคำนึงถึงความต้องการจำเป็นของคนพิการ 4) ผู้ฝึกสอนควรได้รับการพัฒนาตนเอง 5) สื่อการสอนควรเหมาะสมกับคนพิการทุกประเภท 6) ปรับสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อคนพิการ และ 7) ปรับปรุงรูปแบบการประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของคนพิการ 3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นนโยบายสำหรับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

กรมการจัดหางาน (2557) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 และ 3) เสนอแนะแนวทางการพัฒนาปรับปรุงระบบการแนะแนวอาชีพของกรมการจัดหางาน โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,610 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,358 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square : χ^2) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.09) จะศึกษาต่อในระดับ

มัธยมศึกษาปีที่ 4 (สายสามัญ) และมีร้อยละ 19.91 จะศึกษาต่อในระดับ ปวช. ในด้านการกำหนดเป้าหมายในชีวิต พบว่า มีเป้าหมายที่จะรับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ร้อยละ 36.03 อย่างไรก็ตาม มีจำนวนถึงร้อยละ 31.18 ที่ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมายในชีวิต เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มระหว่างกลุ่มที่จะศึกษาต่อในสายสามัญกับกลุ่มที่จะศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษา พบว่า นักเรียนที่จะเลือกศึกษาต่อในสายสามัญมีเป้าหมายที่จะรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ส่วนนักเรียนที่เลือกศึกษาต่อสายอาชีวศึกษามีเป้าหมายเพื่อทำงานในบริษัทเอกชนและประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ยังไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อเท่าที่ควร กล่าวคือ ส่วนใหญ่ไม่เคยทดสอบ IQ และไม่เคยทดสอบ EQ รวมทั้งไม่เคยทดสอบความถนัดทางอาชีพ และไม่ได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 คือ เพศ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง หนี้สินของครอบครัว การทดสอบ IQ และการทดสอบความถนัดทางอาชีพ

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยมีเพียงร้อยละ 9.87 ที่จะศึกษาต่อในระดับ ปวส. (สายอาชีวศึกษา) โดยภาพรวมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเป้าหมายที่จะรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมา คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว และร้อยละ 15.61 ยังไม่ได้กำหนดเป้าหมาย เมื่อพิจารณาแยกกลุ่มระหว่างกลุ่มที่จะศึกษาต่อในระดับ ปวส. (สายอาชีวศึกษา) กับกลุ่มที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี พบว่า นักเรียนที่จะศึกษาต่อในระดับ ปวส. (สายอาชีวศึกษา) มีเป้าหมายเพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด ส่วนนักเรียนที่จะเรียนต่อในระดับปริญญาตรีมีเป้าหมายที่จะรับราชการหรือทำงานรัฐวิสาหกิจมากที่สุด ในประเด็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เคยทดสอบ IQ และ EQ รวมทั้งเคยทดสอบความถนัดทางอาชีพ และเคยได้รับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสม จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง การทดสอบ EQ การทดสอบความถนัดทางอาชีพ และการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสาขาวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้เรียนที่มาจากทั่วประเทศในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่มาร่วมงาน อาชีวศึกษาทวิภาคีไทย ที่จัดขึ้นระหว่าง

วันที่ 27-28 พฤศจิกายน 2557 ณ อิมแพค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี ที่ได้จากประชากรโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 854 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ปัจจัย การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 50.10 กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ร้อยละ 51.40 มีระดับผลการเรียนเฉลี่ย 2.50 – 2.99 ร้อยละ 34.50 ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 40.30 ผู้ปกครองมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 19,999 บาท ร้อยละ 41.30 นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดาร้อยละ 65.00 การศึกษาของผู้ปกครองอยู่ในระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 39.30 บิดามารดาเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาร้อยละ 89.00 สถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ร้อยละ 48.40 มีจำนวนผู้เรียนมากกว่า 2,000 คน ร้อยละ 44.10 และเป้าหมายของนักเรียนในการศึกษาต่อสายวิชาชีพ คือการเป็นผู้ประกอบการ ร้อยละ 82.80 2) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพ พบว่ามีปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียนและด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา 3) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยทั้ง 5 ด้านในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้านพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงจากปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อย ได้แก่ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ด้านชื่อเสียงของสถานศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง และด้านพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียน 4) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายวิชาชีพของนักเรียนนักศึกษามัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา มีทั้งหมด 4 ปัจจัยด้วยกันคือ ด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และด้านพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียน สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาได้ร้อยละ 41.70

วิษชุดา คัมภีร์เวช (2556) ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวัง ความคิดเห็นตามความเป็นจริง ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านกิจการนักเรียน และด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างที่สุ่มจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนประเภทสหศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แผนการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น 2 ชั้น ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 655 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test, F-test และการเปรียบเทียบเชิงพหุ

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวิชาการและด้านกิจการนักเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมากและยังพบว่า แผนการเรียน และเกรดเฉลี่ยสะสม มีผลต่อความคาดหวังของนักเรียนที่มีต่อการจัดการสถานศึกษาในภาพรวมและทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 5%

ธีราภรณ์ สุ่มมาตย์ (2559) ศึกษาเรื่องปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดตะพงนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและเปรียบเทียบการบริหารงานแนะแนวและเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดตะพงนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ จำนวน 191 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.31- 0.77 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (X) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดตะพงนอก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ปัญหาการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดตะพงนอกจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ โดยรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางพัฒนาการบริหารงานแนะแนวตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนวัดตะพงนอกโดยรวมคือ ครูควรให้คำปรึกษาด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนและจัดทำข้อมูลหรือบริการต่าง ๆ ด้านการแนะแนวที่ตรงกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียน

ภักขุตา เสรีรัตน์ สุจิตรา จรจิตร และวัน เดชพิชัย (2561) ศึกษาเรื่องปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 จำนวน 6 วิทยาลัย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 19 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 25 สถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ประกอบด้วยจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง ปีการศึกษา 2560 จำนวน 543 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเบื้องต้น และการวิเคราะห์จำแนกกลุ่ม ด้วยวิธี Stepwise ซึ่งปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ปัจจัยหลัก 4 ด้าน 18 ปัจจัยย่อย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สามารถจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยหลักด้านครอบครัว คือ การสนับสนุน/ความคาดหวังของปกครอง ปัจจัยหลักด้านนักเรียน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยหลักด้านครอบครัว คือ ฐานะ ทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และปัจจัยหลักด้านสิ่งแวดล้อม คือ คุณภาพสถานศึกษา เงินเดือน/ค่าตอบแทน และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา ตามลำดับ โดยสามารถพยากรณ์การตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนได้ร้อยละ 64.60 ฟังก์ชันการจำแนกกลุ่มได้ดังนี้

ฟังก์ชันการจำแนกกลุ่มจากคะแนนดิบ

$$\hat{D}_{\text{การตัดสินใจของนักเรียน}} = -2.398 - 1.462(\text{EXP}) + .784(\text{ACH}) + .598(\text{ECO}) + .712(\text{QUA}) - .585(\text{SAL}) + .462(\text{EVI})$$

ฟังก์ชันการจำแนกกลุ่มจากคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{\text{การตัดสินใจของนักเรียน}} = -.911(\text{EXP}) + .483(\text{ACH}) + .460(\text{ECO}) + .416(\text{QUA}) - .348(\text{SAL}) + .287(\text{EVI})$$

เดือนใจ อารีโรจนนุกุล (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาจำนวน สภาพทั่วไป ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตร

วิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่ศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ จำนวน 169 คน โดยการสุ่มแบบแยกชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้ตารางมาตรฐานว่าด้วยขนาดประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2548: 51) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เกี่ยวกับเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านเหตุผลส่วนตัวของผู้เรียน, ด้านผู้ปกครอง, ด้านกลุ่มเพื่อน, ด้านสภาพแวดล้อมหรือค่านิยมทั่วไป และแบบสัมภาษณ์เพื่อยืนยันประเด็นคำถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ

ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ พบว่านักศึกษาที่ศึกษาต่อในสายอาชีพมีเกรดเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับ 2.01 – 2.50 ประเภทของสถานศึกษาที่จบการศึกษาชั้น ม.3 มากที่สุดคือประเภทโรงเรียนขยายโอกาส รายได้เฉลี่ยของผู้ปกครองมากที่สุดอยู่ที่ประมาณ 0 – 15,000 บาท ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมากที่สุดคือจบการศึกษาระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5-6 และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน มีการตั้งเป้าหมายของตนเองในอนาคตไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า จะประกอบอาชีพอะไร จึงได้ตัดสินใจเลือกตามอาชีพที่ตนเองได้กำหนดไว้ในอนาคตส่วนปัจจัยด้านอื่นมีอิทธิพลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและจุดเด่นของสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านครูแนะแนว และ ปัจจัยด้านเพื่อนและรุ่นพี่ตามลำดับ

ศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) ได้ศึกษาเรื่อง มุลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในสถานศึกษาโรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยีที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 251 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านภาพลักษณ์สถาบันอาชีวศึกษา ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้อง และ

ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.39 - 0.69 และ ค่าความเชื่อมั่นรายด้าน ระหว่าง 0.76 ถึง 0.84 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีมูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพด้วยเหตุผลส่วนตัวอยู่ในระดับมาก มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมาก มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมาก มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาอยู่ในระดับมาก มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพด้านภาพลักษณ์ของสถาบันอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ด้านภาพลักษณ์สถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านหลักสูตร ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องและ ด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง บทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยได้เลือกใช้การศึกษาวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยเน้นไปที่การวิจัยเชิงคุณภาพและเสริมด้วยการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ผลการศึกษาที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น

1) ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบถึงบริบทประเด็นที่ศึกษาและกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเป็นการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจระดับลึกในประเด็นการวิจัย การสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเน้นรูปแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยมีการเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า

3) การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถาม (Questionnaires) ชนิดปลายปิดและมีลักษณะให้เลือกตอบและใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's scale (อ้างถึงใน ศิริชัย กาญจนวสีและคณะ, 2547) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง บทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ประกอบด้วยประชากรของการวิจัยเชิงปริมาณ และประชากรของการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1) ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย ภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

2) ด้านการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ประกอบด้วย นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตรวม 5 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคกลาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต และวิทยาลัยภูเก็ตเทคโนโลยี จำนวน 2,210 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) (อ้างใน ชานินทร์ ศิลป์จารุ 2549: 47) โดยกำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อนที่ระดับ (e) 0.05 ประชากรที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณคือกลุ่มนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลจากการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ซึ่งคำนวณตามสูตร ได้คั้งนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ค่าความผิดพลาดหรือความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

ขนาดของกลุ่มประชากรนักเรียนผู้ได้รับผลจากการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีจำนวนทั้งหมด 2,210 คน

$$\begin{aligned} \text{คั้งนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ค็ือ } n &= \frac{2210}{1+2210(0.05)^2} \\ &= 338 \text{ คน} \end{aligned}$$

คั้งนั้น ในการศึกษาคั้งนี้ ผู้วิจัยต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 338 คน

ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งจะดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์นั้น ประชากรที่ผู้วิจัย กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือในการจัดการศึกษา

และแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพนั้น ได้แก่ ภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต นอกจากนี้ ประชากรกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาผลที่เกิดจากการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของภาคส่วนต่างๆ ที่ได้กล่าวถึงข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มตัวอย่างในกรณีภาครัฐส่วนกลาง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐส่วนกลางด้านการศึกษาในระดับจังหวัดภูเก็ตที่มีส่วนขับเคลื่อนและสนับสนุนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของจังหวัด ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตจำนวน 1 คน

2) กลุ่มตัวอย่างในกรณีภาครัฐส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีส่วนขับเคลื่อนและสนับสนุนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งหมด 1 คน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต

3) กลุ่มตัวอย่างในกรณีภาคประชาสังคม ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำภาคประชาสังคม ที่มีส่วนขับเคลื่อนและสนับสนุนนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของจังหวัดภูเก็ต ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งหมด 2 คน ได้แก่ ประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

4) กลุ่มตัวอย่างในกรณีสถาบันอาชีวศึกษา ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดรวม 4 แห่ง

5) กลุ่มตัวอย่างในกรณีนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในที่นี้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยใช้การสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากตำราและเอกสารวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

2) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3) สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามให้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยเป็นการสนทนาที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน เพื่อการเรียนรู้และความเข้าใจระดับลึกในประเด็นการวิจัย ซึ่งการสัมภาษณ์ครั้งนี้จะเน้นรูปแบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยมีการเตรียมคำถามล่วงหน้า

สำหรับแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามชนิดปลายปิดและมีลักษณะให้เลือกตอบและใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของ Likert's เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดภูเก็ต โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษาหรือนักเรียนนักศึกษาในจังหวัดภูเก็ตครั้งนี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยการแนะแนวที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียน และและการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของนักเรียน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3 การตรวจสอบเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากการศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งคำถามที่มีความสอดคล้องกับคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งเมื่อกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบ

สัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความน่าเชื่อถือ

แบบสอบถาม

1) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นจากการศึกษาและทบทวนทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้มาซึ่งคำถามที่มีความสอดคล้องกับคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสม

2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง (Pre-test) จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) หากค่าที่ได้ มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าเครื่องมือหรือแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรง

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามจากคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เพื่อใช้เป็นหลักฐานติดต่อและขออนุญาตไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยเดินทางลงพื้นที่จังหวัดภูเก็ตเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจนครบจำนวน

3) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาสรุปประเด็น สังเคราะห์และนำเสนอโดยบรรยายเป็นความเรียง

4) นำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพิ่มเติมควบคู่กับข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ผลการศึกษามีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลที่เป็นเอกสาร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อทราบถึงบริบท ประเด็นที่ศึกษาและกำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดระเบียบข้อมูล ตีความและสรุปผลการศึกษาและนำเสนอโดยการบรรยายเป็นความเรียง

3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) ด้านเกณฑ์การตัดสินใจและเกณฑ์การพิจารณา (อ้างใน ศิริชัย กาญจนวสีและคณะ, 2547) ผู้วิจัยกำหนดหลักเกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ย ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ระดับดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ในระดับน้อยมาก

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำข้อสรุปเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ผลการวิจัยมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ มีการศึกษา 2 ส่วน ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ สามารถแสดงผลการวิจัยได้ ดังนี้

1) ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการแสวงหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถาม วัตถุประสงค์การวิจัยใน 2 ประเด็น

ประเด็นแรก ได้แก่ บทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ภาครัฐส่วนกลาง ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

กลุ่มที่ 2 ภาครัฐส่วนท้องถิ่น ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีนครภูเก็ต

กลุ่มที่ 3 ภาคประชาสังคม ได้แก่ ประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

กลุ่มที่ 4 สถาบันอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต

รวม 4 แห่ง

ประเด็นที่สอง ได้แก่ ความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่เกิดจากบทบาทและความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 กลุ่ม คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 4 คน

2) ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการแสวงหาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถาม วัตถุประสงค์การวิจัยในเรื่องอิทธิพลของการแนะแนวมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่ภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดได้ร่วมกันขับเคลื่อน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สถานศึกษา คณะ/สาขาที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ สถานศึกษาในระดับมัธยมต้น ผลการเรียนของชั้นมัธยมต้น อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 บรรยายถึงอิทธิพลของปัจจัยการแนะแนวที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียน และการสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถานการศึกษาของนักเรียน

ตอนที่ 3 การบรรยายข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาในแต่ละส่วนนั้น สามารถแสดงรายละเอียดออกมาได้ดังนี้

4.1 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพของการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 5 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์จังหวัดภูเก็ต จำนวน 1 ชุดคำถาม รองนายกเทศบาลนครภูเก็ต จำนวน 1 ชุดคำถาม ประธานและเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตจำนวน 1 ชุดคำถาม ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาจำนวน 1 ชุดคำถาม และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 จำนวน 1 ชุดคำถาม โดยสามารถแสดงผลสรุปของแต่ละชุดคำถามได้ดังต่อไปนี้

4.1.1 บทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ

การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนต่อสายอาชีพในจังหวัดภูเก็ตนับเป็นประเด็นที่ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมามีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับ ด้วยภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการสร้างบุคลากรซึ่งมีทักษะการปฏิบัติงานอันตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานภายในจังหวัดและภูมิภาค ในภาพรวมมีการระดมความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ ภาคประชาสังคม หรือสถานศึกษา ทั้งนี้ มีจากการศึกษาพบว่ามีปัจจัยที่ขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษานำมาสู่การส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพใน 2 ประเด็น ประกอบด้วย

ปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยอิสระ คือ โครงสร้างภาคเศรษฐกิจภายในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งหากพิจารณาตามโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดที่มีสัดส่วนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สาขาโรงแรม และภัตตาคาร สาขาการขนส่ง สาขาขายส่ง ขายปลีก สาขาตัวกลางทางการเงิน และสาขาบริการ ด้านอสังหาริมทรัพย์ (สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, 2559) ส่วนมากนั้นจะพึ่งพาอาชีพบริการ หรืออาชีพเชิงเทคนิคเป็นหลัก โดยเป็นบุคลากรที่สามารถผลิตได้จากการศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเป็นหลัก

ประเด็นจากปัจจัยภายใน คือ หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องที่มีภารกิจและการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายในจังหวัด ซึ่งแต่ละภาคส่วนสามารถแสดงรายละเอียดออกมาได้ ดังนี้

4.1.1.1 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกลไกหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่มีภารกิจขับเคลื่อนการดำเนินงานระดับภูมิภาคในปัจจุบัน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตนับเป็นส่วนราชการใหม่ที่ถูกตั้งขึ้น โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่องการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ลง ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด โดยมีศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตเป็นหัวหน้าส่วนราชการ

บทบาทและภารกิจหลักของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตคือการปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่างๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต อันประกอบด้วยผู้แทนของส่วนราชการด้านการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรวิชาชีพ ภาคประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิภายในจังหวัดเป็นกรรมการ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตเป็นกรรมการและเลขานุการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตมีโครงสร้างภายในที่ยึดตามหลักการบริหารของกระทรวงศึกษาธิการภายใต้ระบบราชการเป็นหลัก มีกลุ่มงานภายใน 8 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มอำนวยการ 2) กลุ่มบริหารงานบุคคล 3) กลุ่มนโยบายและแผน 4) กลุ่มพัฒนาการศึกษา 5) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล 6) กลุ่มลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน 7) กลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน และ 8) หน่วยตรวจสอบภายใน เมื่อพิจารณาจากโครงสร้างการปฏิบัติงานดังกล่าว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตจึงเป็นเสมือนส่วนราชการที่รับสนองนโยบายจากส่วนกลางเพื่อปรับปรุงเป็นกระบวนการการปฏิบัติตามกฎหมายด้านการศึกษา โดยยึดพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติของกระทรวงศึกษาธิการเป็นนโยบายแม่บทในการนำมาสู่การปฏิบัติ

ในทางปฏิบัติ การดำเนินการกิจของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตส่วนใหญ่ยังคงให้ความสำคัญต่อการดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก นั่นคือ การปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่างๆ ในจังหวัด การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ตลอดจนการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำหรับบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพให้แก่นักเรียนในจังหวัดภูเก็ตนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตรับผิดชอบตนเองในฐานะส่วนราชการที่รับเอายุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติในเรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศมาสู่การปฏิบัติ โดยศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตมีความเห็นว่าการส่งเสริมการศึกษาต่อในระบบอาชีวศึกษาเป็นเรื่องที่รัฐให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในรัฐบาลหลายต่อหลายชุดจนประเด็นดังกล่าวได้รับการบรรจุไว้เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หรือแนวนโยบายที่ต้องขับเคลื่อนให้เห็นผลเป็นรูปธรรม ความตื่นตัวในการปฏิรูประบบการศึกษาของจังหวัดภูเก็ตให้หันมาส่งเสริมระบบอาชีวศึกษานั้นจึงเป็นการดำเนินงานที่ตอบโจทย์แนวนโยบายแห่งรัฐด้านการศึกษาในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ เน้นย้ำให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรที่มีทักษะสอดคล้องกับสภาพความต้องการทรัพยากรมนุษย์ของพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ว่าส่วนราชการส่วนกลางพร้อมจะให้การสนับสนุน โดยบทบาทและความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพให้แก่นักเรียนในจังหวัดภูเก็ตนั้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตในปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนของการสร้างการบูรณาการทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสนองตอบนโยบายรัฐบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นศูนย์กลางของการมีส่วนร่วมในแต่ละภาคส่วน การขับเคลื่อนการดำเนินงานในส่วนดังกล่าว นั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยการร่วมมือกับสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตซึ่งปัจจุบันเป็นเสมือนกลไกเชื่อมโยงความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างภาคส่วนต่างๆ เป็นหลัก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตได้เข้าไปร่วมและให้การสนับสนุนกิจกรรมและโครงการต่างๆ ที่สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตดำเนินการ เช่น การจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อระดับจังหวัดประจำปี เปิดโลกสัมมาชีพ โดยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตได้ร่วมจัดกิจกรรมออกบูทประชาสัมพันธ์แนะแนวการศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพที่น่าสนใจและกิจกรรมเสริมทักษะให้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังร่วมมือกับสมาคมการศึกษาเอกชน ประสานงานกับสถานศึกษาเอกชนซึ่งมีศักยภาพในการจัด

การศึกษาเพื่ออาชีพเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนสายอาชีพและระบบอาชีวศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตมีความพร้อมในการเป็นแนวร่วมพัฒนาการศึกษาของจังหวัด โดยมุ่งหวังให้เกิดประชาคมที่เกิดจากความร่วมมือของทุกภาคส่วน กำหนดเป้าหมายร่วมกัน และพร้อมที่จะขับเคลื่อนเป้าหมายเหล่านั้นให้สำเร็จ

อย่างไรก็ดี ในการประสานงานกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตยังคงพบเจอกับอุปสรรคอยู่ เนื่องจากรูปแบบโครงสร้างการบริหารงานภายในและระบบการประสานข้อราชการระหว่างหน่วยงานที่เทียบเคียงและเชื่อมต่อได้ยาก โดยเฉพาะการประสานงานกับท้องถิ่น และสถาบันอาชีวศึกษาของภาครัฐภายในจังหวัดที่อยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต รวมถึงอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการด้านการศึกษาระดับภูมิภาคภายในจังหวัดที่ซ้ำซ้อนยังทำให้การบูรณาการความร่วมมือทำได้ยากขึ้น ซึ่งนับเป็นอุปสรรคใหญ่ที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญอีกประการซึ่งถือเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต คือ บุคลากรฝ่ายบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตมีการสับเปลี่ยนและเคลื่อนย้ายตำแหน่งค่อนข้างถี่ ตลอดจนบุคลากรภายในองค์กรยังขาดประสบการณ์ และมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการขับเคลื่อนภารกิจ จึงทำให้การดำเนินนโยบาย การปฏิบัติงาน ตลอดจนการประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ ขาดความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งรวมถึงด้านการสนับสนุนการศึกษาด้วย นอกจากนี้ การที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตเป็นองค์กรอายุน้อยที่เพิ่งเกิดขึ้นตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 จึงทำให้ต้องอาศัยเวลาในการสร้างการรับรู้และทำความเข้าใจกับภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตลอดจนการที่ต้องตอบสนองนโยบายภาครัฐที่ไม่แน่นอนจากความผันผวนทางการเมืองในปัจจุบัน จึงทำให้การปฏิบัติงานยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้เท่าใดนัก

จากทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตด้านการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ เห็นว่า กลุ่มการศึกษาด้านอาชีวะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผู้เรียนไปสู่การทำงานมากที่สุด เมื่อเทียบกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาภายในจังหวัดทั้งหมด นอกจากนั้นแล้วยังเห็นว่า ภาครัฐยังมีการสนับสนุนผ่านหน่วยงานราชการ โดยเฉพาะสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ด้วยงบประมาณ หรือการออกกฎหมายรองรับ แต่ยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง เช่น ผู้สอนในระดับสายชั้นต่าง ๆ เช่น ครู หรือ อาจารย์ และด้านหลักสูตรที่ต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และของตลาดไปพร้อม ๆ กัน แต่การพัฒนาดังกล่าวมาจากหน่วยงานราชการมากกว่าหน่วยงานท้องถิ่น หรือ

การเมืองจากการเลือกตั้ง เพราะเห็นว่าหน่วยงานราชการมีความต่อเนื่องด้านนโยบายและการปฏิบัติมากกว่าหน่วยงานท้องถิ่น

4.1.1.2 เทศบาลนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ต เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เดิมมีฐานะเป็น สุขาภิบาลเมืองภูเก็ต ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2478 และได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลนครภูเก็ต เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547

เทศบาลนครภูเก็ตมียุทธศาสตร์ในการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญ เรียกว่า ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการดำเนินการใน 2 ประเด็น ได้แก่

1) ส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยมีคุณธรรมนำความรู้ ด้วยความเสมอภาคและทั่วถึง สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และตอบสนองต่อความต้องการของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

2) ส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษา บทบาทด้านการจัดการศึกษาของเทศบาลนครภูเก็ต มีนโยบายหลักเชิงปฏิบัติคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนหรือเยาวชนของท้องถิ่นที่จบการศึกษาภายในจังหวัดแล้วต้องมีงานทำ มีทักษะความรู้ไปประกอบอาชีพและพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และศักยภาพของหน่วยงานรับผิดชอบด้านการศึกษาภายในเทศบาลเองให้ได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือจากหน่วยงานการศึกษาอื่น ผู้เรียน รวมถึงผู้ปกครอง

การเริ่มต้นของการตั้งเป้าหมายด้านการศึกษาของเทศบาลนครภูเก็ต เกิดจากความต้องการร่วมกันของบุคลากรและฝ่ายบริหารของเทศบาลนครภูเก็ตในการพัฒนาศักยภาพการศึกษาในพื้นที่ บูรณาการความร่วมมือและความต้องการจากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ประกอบกับการรับนโยบายจากส่วนกลางทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงนโยบายของรัฐบาลด้านการปฏิรูปการศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของประเทศ ซึ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาเพื่อสร้างสัมมาชีพ ที่ต้องการกระตุ้นให้เกิดการศึกษาที่ดี สร้างนักเรียนที่เป็นคนดี มีคุณธรรม สำนึกรักถิ่นเกิด มีทักษะหลากหลาย รู้รอบด้าน สามารถนำความรู้ไปทำงานได้จริง ในทางรูปธรรมนั้น เทศบาลนครภูเก็ต ได้จัดทำและปรับหลักสูตรให้ตรงกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว และผู้สอนยังสามารถสอนได้โดยไม่ต้องปรับเปลี่ยนมากเกินไป โดยเน้นไปยังด้านอาชีพศึกษา จัดหลักสูตรวิชาชีพต่างๆ เพื่อให้นักเรียนได้เตรียมความพร้อมและค้นหาความถนัดของตนเอง เช่น การอาหาร งานช่าง งานบริการด้านการโรงแรม การท่องเที่ยว และเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีภาคธุรกิจเอกชนให้ความร่วมมือในการร่วมจัด

การศึกษา เช่น การสนับสนุนงบประมาณเพื่ออุปกรณ์การเรียน การจัดหาวิทยากร หรือการฝึกงาน ร่วมกับภาคเอกชนเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับงานจริง การสนับสนุนจากภาคเอกชนเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเพื่ออาชีพของเทศบาลนครภูเก็ตเป็นไปอย่างสมบูรณ์เนื่องจากทำให้ โรงเรียน ได้องค์ความรู้และวิทยากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญในงานแต่ละสาขามาสอนนักเรียน ทำให้การเรียนสัมฤทธิ์ผลมากกว่าการเรียนแบบปกติ นอกจากนี้ สิ่งที่เทศบาลนครภูเก็ตถือเป็นผลงาน สำคัญอีกประการคือการรับเอานโยบายรัฐบาล โดยเฉพาะเรื่องการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มา ประยุกต์ปฏิบัติจนสอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพที่ภาคส่วนต่างๆ กำลัง พยายามขับเคลื่อน โดยใช้เวลาว่างของนักเรียนที่เหลือเพิ่มเติมจากนโยบายรัฐบาล นำไปเพิ่มเวลา เรียนรู้ในส่วนของกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ไม่ว่าจะเป็นด้านกีฬา ทักษะทางสังคม ตลอดจนความรู้ ทางวิชาชีพต่าง ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งนอกเหนือจากการปรับหลักสูตรการเรียนการสอนในเวลาเรียนแล้ว เทศบาลนครภูเก็ตยังได้ขับเคลื่อนให้เกิดหลักสูตรระยะสั้นอื่น ๆ หลังเลิกเรียน และกิจกรรมยามว่าง ในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนให้แก่นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และ เสริมสร้างทักษะความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพให้แก่เด็กนักเรียน ทั้งนี้ หากอ้างอิงจากยุทธศาสตร์ ด้านการศึกษาที่เทศบาลนครภูเก็ตได้วางไว้นั้น นับว่าเทศบาลนครภูเก็ตได้ประสบความสำเร็จใน การนำนโยบายและยุทธศาสตร์มาปฏิบัติซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากหลักสูตรและวิชาเรียน ตลอดจน อัตราการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลที่มีสัดส่วนการ เลือกศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษามากที่สุดเมื่อเทียบกับนักเรียนจากโรงเรียนอื่น ๆ

อย่างไรก็ดี แม้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความ เหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น แต่ปัจจุบันก็ยังมีอุปสรรคหลายประการที่ขัดขวางการ พัฒนาศักยภาพดังกล่าวของเทศบาลนครภูเก็ต ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายอื่น ๆ ที่ไม่สอดคล้องกับ ความ ต้องการในการปฏิบัติจริง ความร่วมมือและการสนับสนุนจากส่วนราชการระดับภูมิภาคภายใน จังหวัด ตลอดจนการขาดองค์ความรู้ในการจัดการตนเองด้านการศึกษาของผู้บริหารและบุคลากร

4.1.1.3 สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต เป็นองค์กรภาคประชาสังคมที่เกิดขึ้นจากมติของที่ ประชุมประชาคมจังหวัดภูเก็ต เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ที่ได้สะท้อนความต้องการให้มี หน่วยงานกลางที่จะช่วยสื่อสารสภาพปัญหาและความต้องการด้านการศึกษาของจังหวัด รวมทั้ง หน่วยงานที่จะทำหน้าที่บริหารจัดการเชิงพื้นที่เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการเหล่านั้น โดยได้รับการสนับสนุนด้านการเงินในช่วงแรกจากสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ

คุณภาพเยาวชน (สสค.) ที่มอบเงินให้เป็นรางวัลสำหรับจังหวัดที่จัดการคัดเลือกครูดีเด่น เงินจำนวนดังกล่าวได้ถูกนำมาต่อยอดเป็นทุนตั้งต้นสำหรับการปฏิรูปการศึกษาของจังหวัดโดยเน้นแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาและมุ่งเน้นให้เกิดการศึกษาอย่างยั่งยืนในเด็กและเยาวชน ซึ่งมีบุคลากรคนภูเก็ทเป็นผู้ขับเคลื่อนการดำเนินงาน ด้วยเหตุนี้ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตจึงเป็นการรวมตัวจากบุคลากรอาสาสมัครในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในจังหวัดภูเก็ตร่วมกัน โดยมีได้รับนโยบายจากภาครัฐลงมาปฏิบัติโดยตรง เพียงแต่ปฏิบัติให้สอดคล้องการดุลยพินิจของสภาเท่านั้น

ปัจจุบันสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้กลายมาเป็นองค์กรที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากหน่วยงานของรัฐอีกต่อไป โดยมีการตั้งมูลนิธิสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตเพื่อเป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ระดมทุน ที่ผ่านมามีได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากหลายภาคส่วน ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันได้แก่เทศบาลนครภูเก็ตเป็นหลัก ภาคเอกชนและสื่อมวลชน เช่น GMM Grammy ในการร่วมระดมทุน ส่งผลให้สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตเป็นองค์กรในลักษณะภาคประชาสังคมที่ขับเคลื่อนโดยประชาชนชาวภูเก็ตเกือบจะสมบูรณ์ นอกจากนี้จะรับงบประมาณซึ่งมีที่มาจากการระดมทุนของมูลนิธิฯ เป็นหลักแล้ว สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตยังได้ร่วมพัฒนาโครงการกับหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัด และชมรมผู้ประกอบการ เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชามจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมด้านการศึกษา และเป็นการแบ่งเบาภาระใช้งบประมาณของสภาฝ่ายเดียว

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้ดำเนินการยกระดับพัฒนาการเรียนรู้อะดับจังหวัดภูเก็ตขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการด้านแรงงานของจังหวัด โดยมีการจัดทำโครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่จังหวัดภูเก็ต มีกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 1) เชื่อมโยงสถาบันอาชีวศึกษากับเทศบาลนครภูเก็ตจัดกิจกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ Learn for Life 2016 ใน พ.ศ. 2560 กิจกรรมเปิดโลกสัมมาชีพไทยแลนด์ 4.0 ใน พ.ศ. 2561 และกิจกรรมเปิดโลกสัมมาชีพคนดังห่อครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2562 เพื่อให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของจังหวัดภูเก็ตได้เห็นช่องทางในการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพสนองตอบแนวโน้มความต้องการภาคแรงงานของจังหวัด ทั้งยังเป็นการเตรียมความพร้อมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสู่โลกของการทำงาน
- 2) จัดทำคู่มือแนะแนวและแนะสื่อแนะนำอาชีพโดยวิทยากรจำนวน 130 อาชีพ เพื่อเป็นแนวทางให้แก่ครูแนะแนวใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจและความถนัด

3) จัดอาสาสมัครในสาขาวิชาชีพต่างๆ อบรมอาชีพให้แก่นักเรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับอาชีวศึกษาเป็นระยะ เช่น การเล่นเกมดนตรี การเล่นเกมกีฬา การฝึกทักษะอาชีพ

ตลอดการดำเนินงานที่ผ่านมา สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี ทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการขับเคลื่อนโครงการต่างๆ กิจกรรมที่นับว่าเป็นผลงานที่ประสบความสำเร็จคือการก่อตั้ง “ศูนย์ประสานงานสัมมาชีพจังหวัดภูเก็ต” ใน พ.ศ. 2560 เพื่อรวบรวมสถานประกอบการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน รวมถึงช่วยสร้างแรงบันดาลใจในการเลือกศึกษาต่อในสาขาอาชีพที่นักเรียนสนใจ ซึ่งมีส่วนอย่างมากในการช่วยให้นักเรียนเห็นภาพอนาคตด้านการศึกษาและประกอบอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับความคาดหวังของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดและบรรดากลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มจำนวนนักเรียนมัธยมต้นให้เข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น เป้าหมายสำคัญในการสร้างความร่วมมือของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตกับส่วนต่างๆ คือ การปรับทัศนคติของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการเรียนอาชีวศึกษา และการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับนักเรียนในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกของการทำงาน ทั้งตลาดปัจจุบันและในอนาคตกำลังต้องการแรงงานกึ่งฝีมือและมีฝีมือเป็นจำนวนมาก จึงเป็นหน้าที่ของทุกส่วน ตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ ภาคเอกชน ชุมชน รวมไปถึงสื่อมวลชน ที่จะต้องสร้างเยาวชนชาวภูเก็ตที่จะเป็นบุคลากรที่มีทักษะพร้อมต่อการทำงานและสามารถแข่งขันได้ในตลาดแรงงานทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศ ไปจนถึงระดับภูมิภาค ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมจากความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ คือ ผลการสำรวจข้อมูลของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ซึ่งได้แสดงสัดส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดต่างๆ ที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2560 – 2561 อยู่ที่ ร้อยละ 46.39 และร้อยละ 44.65 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับเป้าหมายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการในการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้เทียบเท่าสายสามัญที่ร้อยละ 50 ต่อ 50

4.1.1.4 สถาบันอาชีวศึกษา

สถาบันอาชีวศึกษาภายในจังหวัดภูเก็ต มีทั้งที่เป็นรูปแบบของภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่งมีการบริหารงานและการรับนโยบายจากหน่วยงานรัฐที่แตกต่างกัน แต่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้จริง ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาทั้งสิ้น 4 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต วิทยาลัยเทคนิคถาง วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต และวิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ต

1) วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2501 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 4776/2506 ลงวันที่ 19 มีนาคม 2501 มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถออกไปประกอบอาชีพได้ ทั้งในภาครัฐบาล และเอกชน มีความเชื่อมั่นตนเองในวิชาชีพ สามารถสร้างงานเพื่อประกอบอาชีพอิสระได้ และมีพื้นฐานความรู้เพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ให้เท่าทัน เทคโนโลยีใหม่ในโอกาสต่อไปได้ดี

ด้านบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ วิทยาลัยให้ความสำคัญกับการผลิตนักเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการด้านกำลังคนของท้องถิ่น โดยมีการศึกษาข้อมูลรอบด้านเพื่อหาคำตอบว่าพื้นที่ที่ต้องการอะไร และตั้งเป้าในการผลิตบุคลากรเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ผลงานที่โดดเด่นคือการจัดตั้งศูนย์ผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้านแรงงานของจังหวัดพังงา 6 จังหวัด รวมถึงการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคเอกชนในหลายสาขาเพื่อเชื่อมโยงการเรียนการสอนเข้ากับการปฏิบัติงานจริง สนับสนุนให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานในสถานที่จริง และสร้างมาตรฐานด้วยการออกไปรับรองคุณวุฒิเมื่อนักเรียนสำเร็จการศึกษา

2) วิทยาลัยเทคนิคกลาง ตั้งอยู่ที่ตำบลเทพกระษัตรี อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีวิสัยทัศน์ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพที่หลากหลายทุกระดับให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและความต้องการของตลาดแรงงาน บริการวิชาการ และวิชาชีพสู่ชุมชน เน้นการบริหารจัดการ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ

สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพนั้น วิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต โดยได้ปรับระบบการรับสมัครนักเรียนในบางสาขาให้มีระบบการสอบคัดเลือกที่เข้มข้นมากขึ้นเพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณสมบัติพื้นฐานเหมาะสมกับสาขาวิชา เช่น วิชาการโรงแรม มีการสัมภาษณ์เพื่อพิจารณาบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับสาขาที่เรียน ตลอดจนมีการเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในสาขาใหม่เฉพาะทางที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำซ้อนกับสถาบันอื่น เช่น หลักสูตรสาขางานติดตั้งและบำรุงหรือช่างซ่อมบำรุงภายในโรงแรม ซึ่งจำเป็นต้องมีทักษะและความเชี่ยวชาญที่หลากหลายเพื่อปฏิบัติงานภายในโรงแรมได้อย่างครบวงจร

3) วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต เป็นสถานศึกษาเก่าแก่แห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2483 ปัจจุบันมีวิสัยทัศน์ มุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน และมีพันธกิจ 3 ประการ ได้แก่ จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพให้มีคุณภาพได้

มาตรฐาน พัฒนาองค์ความรู้ด้านวิชาชีพ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการสื่อสาร และเป็นศูนย์บริการด้านวิชาการและวิชาชีพสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

บทบาทในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่น่าสนใจของวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต มีลักษณะใกล้เคียงกับสถาบันอาชีวศึกษาอื่น ๆ นั่นคือ การปรับและพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานภายในจังหวัด โดยเฉพาะสาขาวิชาการอาหารที่โดดเด่นอย่างมาก ทั้งนี้ จังหวัดภูเก็ตได้รับรางวัลและมีชื่อเสียงในฐานะการเป็นเมืองอาหารของโลก วิทยาลัยจึงสนับสนุนโดยการจัดนิทรรศการ และเผยแพร่รายการอาหารท้องถิ่นของชาวภูเก็ตจำนวนกว่าร้อยรายการผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยใช้บุคลากรและนักเรียนสาขาการอาหารลงมือปฏิบัติงานจริง นอกจากนี้ ยังร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้วิทยาลัยเป็นฐานในการฝึกอบรมเพื่อผลิตและพัฒนานักเรียนให้มีความรู้และสมรรถนะในงานธุรกิจบริการสุขภาพ สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัดซึ่งมีธุรกิจสปาอยู่กว่า 200 แห่ง โดยในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา มีนักเรียนสนใจศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งทำให้วิทยาลัยมีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นกว่า 1,400 คน

4) วิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ต มีวิสัยทัศน์คือความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่เทคโนโลยี โดยมีพันธกิจ 3 ประการ ได้แก่ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาการเรียนรู้ให้ทันเทคโนโลยี

ด้านบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ วิทยาลัยได้ให้ความสำคัญกับการสร้างร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อเพิ่มคุณภาพในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะรูปแบบทวิภาคี ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ เรียนรู้ข้อผิดพลาดและพัฒนาไปสู่การเป็นบุคลากรที่มีทักษะซึ่งเป็นที่ยังประสงค์ของสถานประกอบการ

ในสถาบันอาชีวศึกษาทั้งหมดข้างต้นนั้น มีการเรียนการสอนที่แตกต่างจากรูปแบบหลักสูตรอาชีวศึกษาโดยทั่วไปที่เน้นเฉพาะการเรียนการสอนสายบริหารธุรกิจ และการช่างต่าง ๆ สำหรับความพิเศษของหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตนั้น ได้แก่ หลักสูตรการบินและช่างอากาศยาน การโรงแรม การอาหาร ช่างซ่อมบำรุงเรือยอร์ช พาณิชยกรรม งานบริการบนเรือสำราญ มัคคุเทศก์ ล่ามแปลภาษา เจ้าหน้าที่ประสานงานการประชุมและแสดงสินค้า นักวิชาการท่องเที่ยว และอีกมากมายซึ่งล้วนเป็นสาขาวิชาที่กำลังเป็นที่ต้องการสำหรับสถานประกอบการในจังหวัดภูเก็ตรวมถึงจังหวัดอื่นๆ ในแถบภาคใต้ฝั่งอันดามัน ตลอดทั้งยังเป็นสาขาอาชีพที่สำคัญอย่างมากต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในจังหวัดและในภูมิภาค โดยก่อนที่จะมีการเปิดสอนในหลักสูตรเหล่านี้ สถาบันอาชีวศึกษาได้มีการเก็บข้อมูล สำรวจและ

สอบถามความต้องการของสถานประกอบการภายในจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ นอกจากการส่งเสริมทักษะอาชีพในการศึกษาหลักสูตรพื้นฐานของแต่ละสาขาแล้ว สถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตยังให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อยู่ในสังคมได้ เนื่องจากการทำงานสายอาชีพในหลายสาขาวิชา โดยเฉพาะภาคบริการต่างต้องใช้ทักษะการสื่อสารและบริการค่อนข้างสูง ทักษะเหล่านี้จึงเป็นที่ต้องการในสถานประกอบการ ซึ่งสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าวจนนำมาสู่การสอดแทรกการสอนทักษะเหล่านี้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากหลักสูตรการเรียนการสอนตามปกติ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีหลักสูตรหลากหลายที่ตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด แต่สถานศึกษาทั้งหมดก็ยังคงยึดหลักสูตรการศึกษาแกนกลางจากส่วนของภาครัฐมากำหนดรูปแบบและลักษณะการศึกษาเบื้องต้นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

นอกจากที่กล่าวมาเบื้องต้นแล้ว สถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตยังเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการเพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนและสนับสนุนด้านองค์ความรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับการทำงานจริง และสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียนก่อนที่จะไปทำงานหลังเรียนจบ เนื่องจากสถาบันการศึกษามองว่าการผลิตบุคลากรซึ่งจบอาชีวศึกษาโดยตรงนั้น ต้องผลิตเพื่อตอบโจทย์ภาคแรงงานและผู้ประกอบการเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำงานด้วยทักษะที่ศึกษามา นอกจากมิติของผู้เรียนแล้ว ด้านสถานศึกษาเอง ก็พึ่งพาองค์ความรู้จากสถานประกอบการในบางส่วน เนื่องจากสถานศึกษาต้องผลิตผู้จบการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้น จึงต้องนำความต้องการของสถานประกอบการในทักษะต่างๆ มาบรรจุในการศึกษาของระดับอาชีวศึกษา ซึ่งนับว่าการศึกษาของสถาบันข้างต้นได้ประสบความสำเร็จและตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการสร้างงานของผู้ที่จบการศึกษาออกไปได้

จากการศึกษาด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ สังเคราะห์การวิจัยออกมาได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง	บทบาทในการจัดการศึกษา	ความร่วมมือในการจัดการศึกษา
สำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด ภูเก็ต	ปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษาทั้งการเรียน การสอน และแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติและนโยบายรัฐบาล	การสร้างการบูรณาการทุกภาคส่วนในจังหวัดเพื่อการศึกษาภายในจังหวัด โดยมีเป้าหมายเพื่อการบูรณาการการศึกษาโดยมีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเป็นศูนย์กลางของการมีส่วนร่วมในแต่ละภาคส่วน
เทศบาลนครภูเก็ต	ส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอก ระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชนในท้องถิ่น	สร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับเอกชนและภาคประชาสังคม เน้นการจัดหลักสูตรเพื่ออาชีพ ทั้งในและนอกห้องเรียน
สภาการศึกษา จังหวัดภูเก็ต	พัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในจังหวัดภูเก็ตให้เป็นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สอดคล้องกับความต้องการด้านแรงงานของจังหวัด	สร้างการมีส่วนร่วมของประชาคมในจังหวัดภูเก็ตทุกภาคส่วน ริเริ่มกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ
สถาบันอาชีวศึกษา	สถานประกอบการ เรียนจบ และได้ทำงานในภูมิสำเนา ด้วยการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัด	เน้นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการ และภาคประชาสังคมเพื่อให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับการทำงานจริง และส่งเสริมประสบการณ์ในการทำงานระหว่างเรียนก่อนที่จะไปทำงานหลังเรียนจบ

4.1.2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ต่อการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริม การศึกษาต่อสายอาชีพที่เกิดจากบทบาทและความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ

นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึก ทั้งหมดมีความคิดเห็นและทัศนคติไปในทิศทางเดียวกันในเรื่องการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่จังหวัดได้ดำเนินการ รวมถึงการรับรู้และผลการดำเนินการดังกล่าวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของตัวนักเรียนเอง โดยจากข้อมูลพื้นฐานพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลพื้นฐานบางประการที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนขนาดกลางถึงขนาดเล็กหรือโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งปัจจุบันมีการปรับตัวในเรื่องการจัดหลักสูตรเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพให้แก่แก่นักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่หรือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนกลุ่มตัวอย่างแม้จะจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากต่างโรงเรียน แต่ต่างก็เคยได้รับการอบรมหรือเรียนรู้การฝึกทักษะอาชีพจากโรงเรียนเก่าผ่านวิชาเลือกต่างๆ เช่น วิชางานช่าง วิชาการอาหาร วิชาคหกรรม วิชาคอมพิวเตอร์ วิชาการเกษตร เป็นต้น ซึ่งเป็นโอกาสให้นักเรียนได้ค้นหาความถนัดและความชอบของตนเองตลอดจนได้ทดลองปฏิบัติงานในสายอาชีพที่ตนเองสนใจ ซึ่งประสบการณ์ดังกล่าวได้ถูกนำมาเป็นหนึ่งในปัจจัยที่นักเรียนใช้ประกอบการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สำหรับประเด็นการแนะแนวนั้น เป็นอีกปัจจัยสำคัญที่ทำให้แก่นักเรียนในจังหวัดภูเก็ตตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระบบอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยนักเรียนมีโอกาเข้าสู่กระบวนการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อสายอาชีพใน 3 ลักษณะ

1) การแนะแนวการศึกษาต่อโดยครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนเองผ่านวิชาแนะแนว ถือเป็นกรให้ข้อมูลแก่นักเรียนในเบื้องต้นถึงทางเลือกต่างๆ ที่นักเรียนจะเลือกศึกษาต่อได้เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ทั้งการศึกษาต่อระดับมัธยมปลายสายสามัญ และการศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษา ครูแนะแนวจะแนะนำแนวทางการศึกษาต่อที่เหมาะสมให้แก่แก่นักเรียน โดยพิจารณาจากผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและความถนัดหรือความสามารถพิเศษของนักเรียน ซึ่งนักเรียนมองว่าการแนะแนวของครูแนะแนวนี้นี้เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้เริ่มสำรวจความต้องการในการอนาคตด้านการศึกษาของตนเองอย่างจริงจัง และนับเป็นปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน

2) การแนะแนวการศึกษาต่อโดยสถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ กิจกรรมดังกล่าวจัดขึ้นใน 2 รูปแบบ แบบแรกคือ Roadshow หรือการส่งผู้แนะแนวทั้งครูและนักเรียนรุ่นพี่เดินทางไปตาม

โรงเรียนเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตรและเชิญชวนให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เลือกศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษานั้น ๆ ที่จัดกิจกรรม แบบที่สองคือ การจัดกิจกรรม Open House หรือการเปิดบ้านต้อนรับนักเรียนให้เข้ามาเยี่ยมชมสถานศึกษา และสัมผัสบรรยากาศการเรียนการสอนเสมือนจริง การจัดแนะแนวโดยสถาบันอาชีวศึกษาเองทั้งสองรูปแบบนี้มีจุดแข็งกว่าการแนะแนวโดยครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาตรงที่นักเรียนจะได้รับข้อมูลการศึกษาต่ออย่างละเอียดจากแหล่งข้อมูลคือสถาบันอาชีวศึกษาโดยตรงและสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ชักถามโต้ตอบข้อสงสัยระหว่างกันได้ ทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น และเป็นปัจจัยที่นักเรียนมองว่ามีผลค่อนข้างมากต่อการเลือกศึกษาต่อ อย่างไรก็ตามสถาบันอาชีวศึกษาบางแห่งยังมีข้อจำกัดบางประการ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านเวลา เป็นต้น ที่ทำให้ไม่สามารถจัดแนะแนวเชิงรุกในลักษณะนี้ได้ให้แก่ักเรียนระดับมัธยมต้น ได้อย่างทั่วถึงทุกโรงเรียน จึงทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลจากสถาบันอาชีวศึกษาเพียงบางแห่งที่จัดแนะแนวเท่านั้น

3) การจัดมหกรรม “เปิดโลกสัมมาชีพ” กิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อประจำปีของจังหวัดภูเก็ต ซึ่งเกิดจากการบูรณาการความร่วมมือระหว่างสภาการศึกษาภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต สถาบันการศึกษาต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันอาชีวศึกษา รวมถึงสถานประกอบการและภาคเอกชน โดยมีสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตเป็นแกนกลางในการริเริ่มกิจกรรมและประสานงาน มหกรรมเปิดโลกสัมมาชีพเป็นกิจกรรมการแนะแนวขนาดใหญ่ที่รวบรวมเอาสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดมาเปิดพื้นที่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการเรียนการสอนที่เป็นโดดเด่น ตลอดจนความก้าวหน้าในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพ การให้ข้อมูลเหล่านี้ทำให้ผู้เข้าชมงานทั้งนักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบถึงแนวโน้มของตลาดแรงงานในปัจจุบันซึ่งกำลังต้องการบุคลากรในสาขาวิชาชีพที่หลากหลายและแตกต่างไปจากความเข้าใจในอดีต เช่น หลักสูตรการบริการบนเรือสำราญ หลักสูตรช่างซ่อมบำรุงเรือยอร์ช หลักสูตรมัคคุเทศก์ และอีกมากมายซึ่งล้วนแล้วแต่กำลังเป็นที่ต้องการของจังหวัดภูเก็ตที่การท่องเที่ยวและบริการเป็นภาคส่วนหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดได้เข้าร่วมการแนะแนวดังกล่าว และมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่ากิจกรรมดังกล่าวทำให้นักเรียนได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่แปลกใหม่และมองเห็น โอกาสด้านอาชีพในอนาคตของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การเข้าร่วมมหกรรมเปิดโลกสัมมาชีพจึงส่งผลค่อนข้างมากให้นักเรียนมั่นใจในระบบอาชีวศึกษาและตัดสินใจเรียนต่อในระบบอาชีวศึกษา

กล่าวโดยสรุป การแนะแนวการศึกษาต่อในระบบอาชีวศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนค่อนข้างมาก การเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวช่วยให้นักเรียนได้รับรู้รับทราบถึงเส้นทางในอนาคตและความก้าวหน้าของการเรียนสายอาชีพ ได้เห็นโอกาสการประสบ

ความสำเร็จในหน้าที่การงาน โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มาจากโรงเรียนขนาดเล็ก และนักเรียนที่มีผลการเรียนด้านวิชาการที่ไม่สูงนัก ทั้งนี้ การที่ภาคส่วนต่างๆ ภายในจังหวัดได้ให้ความสำคัญและร่วมมืออย่างแข็งขันในการจัดและประชาสัมพันธ์กิจกรรมแนะแนวระดับจังหวัด มหกรรมเปิดโลกสัมมาชีพยังช่วยให้ประชาชนจังหวัดภูเก็ตรวมถึงสื่อมวลชนรับรู้ถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการมีอาชีพและสอดคล้องกับสภาพความต้องการแรงงานที่จำเพาะของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนยังเสริมสร้างภาพลักษณ์และเปลี่ยนมุมมองของนักเรียนและผู้ปกครองให้มีความมั่นใจในระบบอาชีวศึกษามากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทัศนคติของผู้ปกครองที่มีผลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียน ซึ่งในอดีต ส่วนใหญ่ยังมีทัศนคติในแง่ลบต่อระบบอาชีวศึกษา ทั้งด้านคุณภาพการเรียนการสอน พฤติกรรมนักเรียน และความปลอดภัยในชีวิต การเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวดังกล่าวช่วยสร้างการรับรู้ที่ถูกต้องให้แก่ทั้งผู้ปกครองและนักเรียนมากยิ่งขึ้น

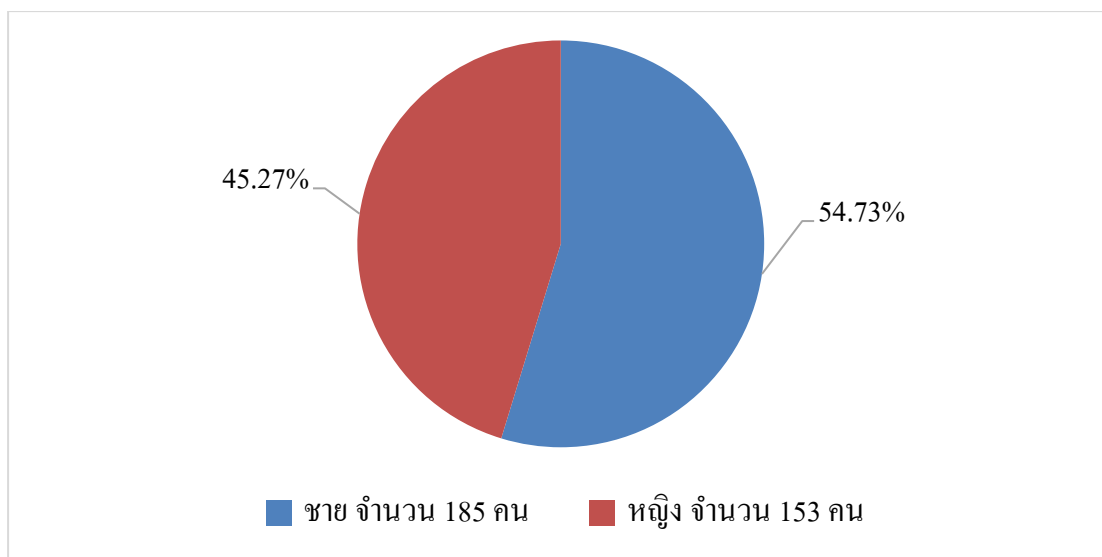
4.2 ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ สถานศึกษา คณะ/สาขาที่กำลังศึกษาอยู่ ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่ สถานศึกษาในระดับมัธยมต้น ผลการเรียนของชั้นมัธยมต้น อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยของครอบครัว และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ (n = 338)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	185	54.73
หญิง	153	45.27
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศที่ได้จากการสำรวจส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีจำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 54.73 และเพศหญิง จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 45.27 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงจำนวนร้อยละเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

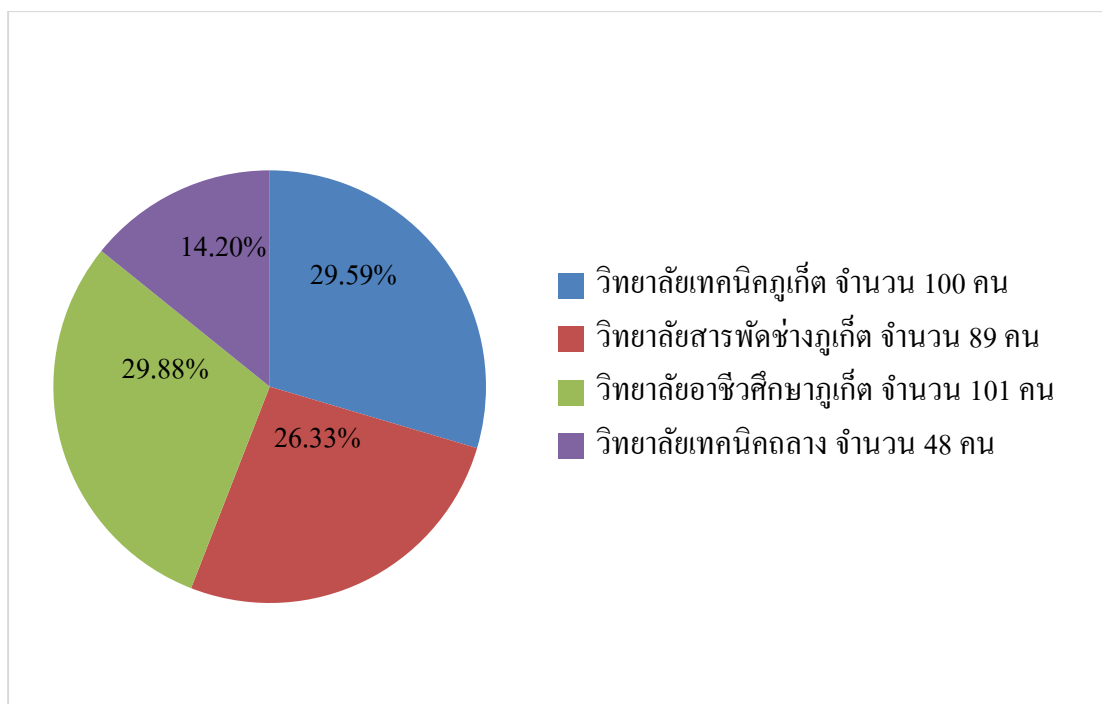

ภาพที่ 4.1 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน (n = 338)

โรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่	จำนวน	ร้อยละ
วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต	100	29.59
วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต	89	26.33
วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต	101	29.88
วิทยาลัยเทคนิคถลาง	48	14.20
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ ส่วนใหญ่มีศึกษาอยู่ที่ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ตมากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.88 รองลงมาศึกษาอยู่ที่ วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ตจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 29.59 รองลงมาจากนั้นศึกษาอยู่ที่ วิทยาลัยสารพัดช่างภูเก็ต จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 26.33 และลำดับสุดท้ายศึกษาอยู่ที่ วิทยาลัยเทคนิคถลาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงค่าร้อยละเพื่อเปรียบเทียบได้ดังนี้

ภาพที่ 4.2 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียน

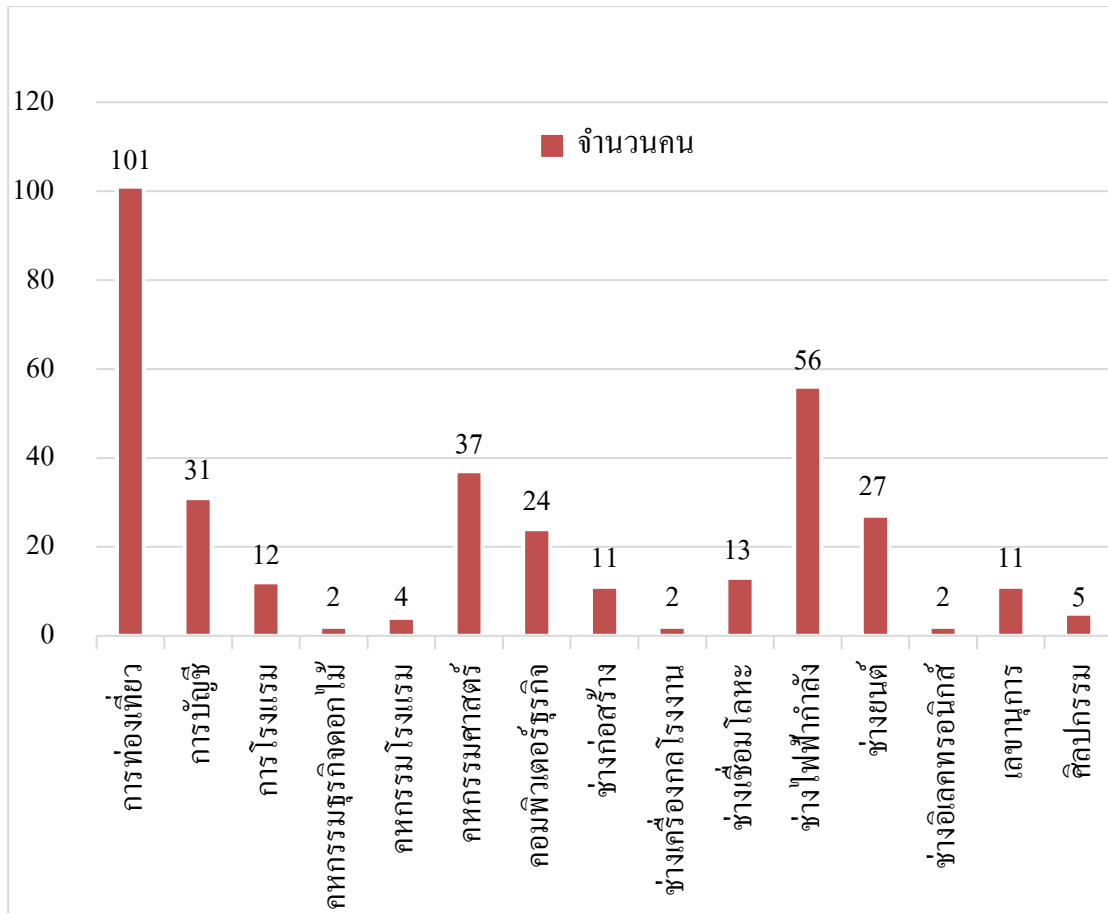
ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ/สาขาที่เรียน (n = 338)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
การท่องเที่ยว	101	29.88
การบัญชี	31	9.17
การโรงแรม	12	3.55
คหกรรมธุรกิจดอกไม้	2	0.59
คหกรรมโรงแรม	4	1.18
คหกรรมศาสตร์	37	10.95
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	24	7.10
ช่างก่อสร้าง	11	3.25
ช่างเครื่องกลโรงงาน	2	0.59
ช่างเชื่อมโลหะ	13	3.85
ช่างไฟฟ้ากำลัง	56	16.58

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ช่างยนต์	27	7.99
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	2	0.59
เลขานุการ	11	3.25
ศิลปกรรม	5	1.48
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับคณะ/สาขาที่เรียน ส่วนใหญ่มีเรียนคณะ/สาขาการท่องเที่ยวมากที่สุด จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.88 รองลงมาคือช่างไฟฟ้ากำลัง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.58 รองลงมาจากนั้นคือ คหกรรมศาสตร์ จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 10.95 รองลงมาจากนั้นคือการบัญชี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.17 รองลงมาจากนั้นคือช่างยนต์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 รองลงมาจากนั้นคือคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.10 รองลงมาจากนั้นคือช่างเชื่อมโลหะ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 รองลงมาจากนั้นคือการโรงแรม จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.55 รองลงมาจากนั้นมีอันดับที่เท่ากัน 2 คณะ/สาขา คือ ช่างก่อสร้างและเลขานุการ จำนวนคณะ/สาขาละ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 รองลงมาจากนั้นคือศิลปกรรม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 รองลงมาจากนั้นคือ คหกรรมโรงแรม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 และลำดับท้ายสุดมีอันดับที่เท่ากัน 3 คณะ/สาขา คือ คหกรรมธุรกิจดอกไม้ ช่างเครื่องกลโรงงาน และช่างอิเล็กทรอนิกส์ จำนวนคณะ/สาขาละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงจำนวนในรูปของแผนภาพออกมาได้ดังนี้

ภาพที่ 4.3 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคณะ/สาขาที่เรียน

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (n = 338)

โรงเรียนที่จบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รร.กะทู้วิทยา	17	5.03
รร.กันตังพิทยากร	1	0.30
รร.กีฬาตรัง	1	0.30
รร.เฉลิมพระเกียรติฯ	13	3.85
รร.เชิงทะเลวิทยาคม	22	6.51
รร.ดาราสมุทร ภูเก็ต	3	0.89
รร.เดชะปัตตนิยานุกูล ปัตตานี	1	0.30

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

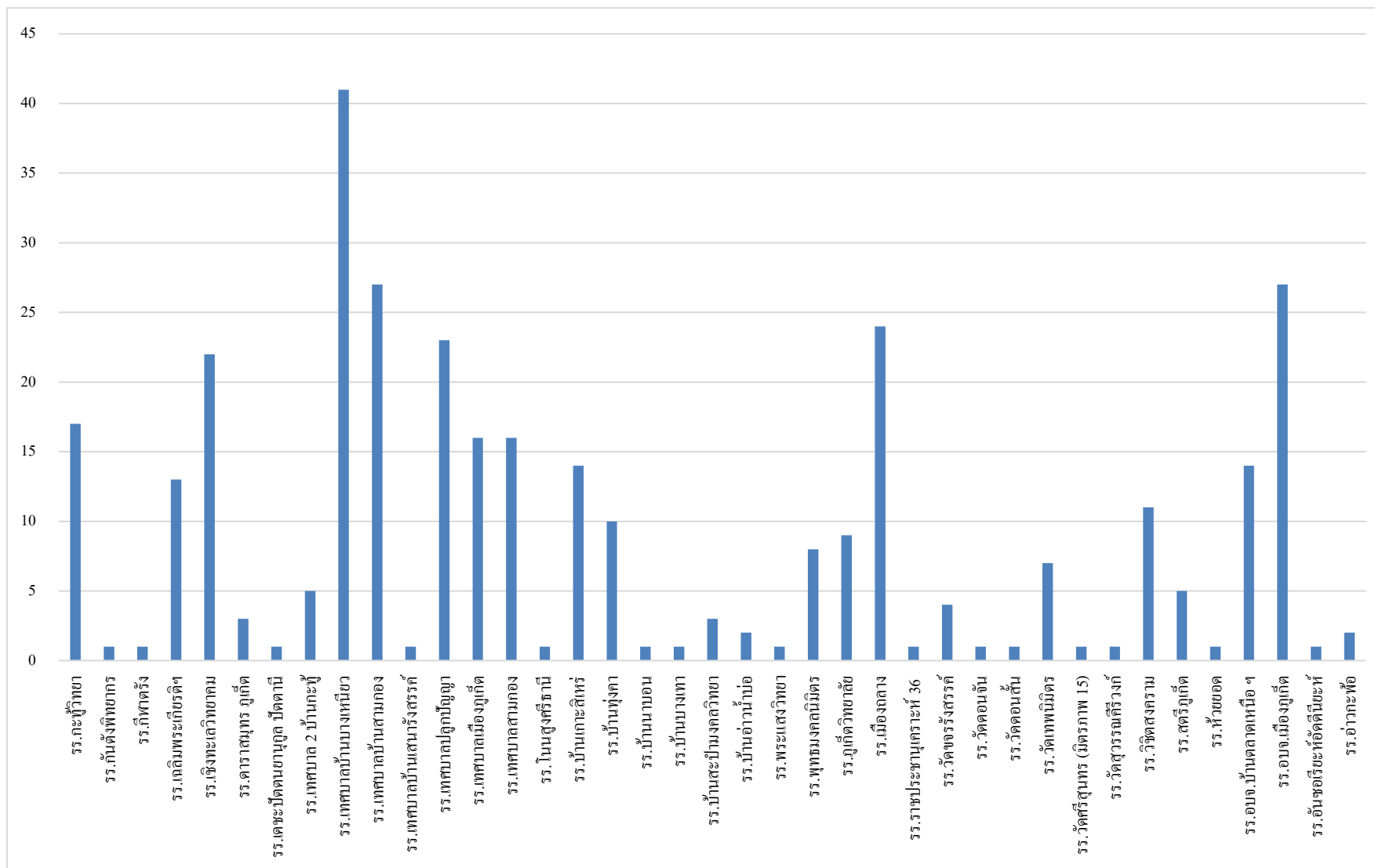
โรงเรียนที่จบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รร.กะทู้วิทยา	17	5.03
รร.กั่นตังพิทยากร	1	0.30
รร.กีฬาดารัง	1	0.30
รร.เฉลิมพระเกียรติฯ	13	3.85
รร.เชิงทะเลวิทยาคม	22	6.51
รร.ดาราสมุทร ภูเก็ต	3	0.89
รร.เดชะปัตตนยานุกูล ปัตตานี	1	0.30
รร.เทศบาล 2 บ้านกะทู้	5	1.48
รร.เทศบาลบ้านบางเหนียว	41	12.12
รร.เทศบาลบ้านสามกอง	27	7.98
รร.เทศบาลบ้านเสนาณรงค์	1	0.30
รร.เทศบาลปลุกปัญญา	23	6.80
รร.เทศบาลเมืองภูเก็ต	16	4.72
รร.เทศบาลสามกอง	16	4.72
รร.โนนสูงศรีธานี	1	0.30
รร.บ้านเกาะลิเหรี	14	4.14
รร.บ้านทุ่งคา	10	2.96
รร.บ้านนาบอน	1	0.30
รร.บ้านบางเทา	1	0.30
รร.บ้านสะพานมงคลวิทยา	3	0.89
รร.บ้านอ่าวน้ำบ่อ	2	0.59
รร.พระแสงวิทยา	1	0.30
รร.พุทธมงคลนิมิตร	8	2.37
รร.ภูเก็ตวิทยาลัย	9	2.66
รร.เมืองกลาง	24	7.10
รร.ราชประชานุเคราะห์ 36	1	0.30
รร.วัดขจรรังสรรค์	4	1.18

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

โรงเรียนที่จบการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รร.วัดคอนจัน	1	0.30
รร.วัดคอนสั้น	1	0.30
รร.วัดเทพนิมิตร	7	2.07
รร.วัดศรีสุนทร (มิตรภาพ 15)	1	0.30
รร.วัดสุวรรณคีรีวงก์	1	0.30
รร.วิจิตสงคราม	11	3.25
รร.สตรีภูเก็ต	5	1.48
รร.ห้วยยอด	1	0.30
รร.อบจ.บ้านตลาดเหนือ ฯ	14	4.14
รร.อบจ.เมืองภูเก็ต	27	7.98
รร.อันซอเรียห้ฮัดดีนียะห์	1	0.30
รร.อ่าวกะป้อ	2	0.59
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น ส่วนใหญ่ จบการศึกษาที่ โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียวมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 รองลงมา มีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง และ โรงเรียนอบจ.เมืองภูเก็ต จำนวนโรงเรียนละ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.98 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนเมืองกลาง จำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.10 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนเทศบาลปลุกปัญญา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.51 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนกะทู้วิทยา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.03 รองลงมาจากนั้น มีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนเทศบาลเมืองภูเก็ต และโรงเรียนเทศบาลสามกอง จำนวนโรงเรียนละ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.72 รองลงมาจากนั้น มีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านเกาะลิหะห์ และโรงเรียนอบจ.บ้านตลาดเหนือ ฯ จำนวนโรงเรียนละ 14 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.14 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติฯ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนวิจิตสงคราม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียน บ้านทุ่งคา จำนวน 10 คน คิด

เป็นร้อยละ 2.96 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.66 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนพุทธมงคลนิยมิตร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.37 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนวัดเทพนิมิต จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.07 รองลงมาจากนั้นมีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนเทศบาล 2 บ้านกะทู้ และโรงเรียนสตรีภูเก็ต จำนวนโรงเรียนละ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 รองลงมาจากนั้นจบการศึกษาที่ โรงเรียนวัดขจรรังสรรค์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 รองลงมาจากนั้นมีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนคาราสุมุท และโรงเรียนบ้านสะพานมงคลวิทยา จำนวนโรงเรียนละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.48 รองลงมาจากนั้นมีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านอ่าวน้ำบ่อ และโรงเรียนอ่าวกะพ้อ จำนวนโรงเรียนละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 และลำดับสุดท้ายมีอันดับเท่ากัน 15 โรงเรียนคือ โรงเรียนกันตังพิทยากร โรงเรียนกีฬาตราง โรงเรียนเคชะปัตตยานุกุลปัตตานี โรงเรียนเทศบาลบ้านเสนารังสรรค์ โรงเรียนโนนสูงศรีธานี โรงเรียนบ้านนาบอน โรงเรียนบ้านบางเทา โรงเรียนพระแสงวิทยา โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 36 โรงเรียนวัดดอนจัน โรงเรียนวัดดอนสั้น โรงเรียนวัดศรีสุนทร (มิตรภาพ 15) โรงเรียนวัดสุวรรณคีรีวงก์ โรงเรียนห้วยยอด และโรงเรียนอันซอเรียะห์ อัคคินียะห์ จำนวนโรงเรียนละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.30 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงแผนภาพจำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น ได้ดังนี้

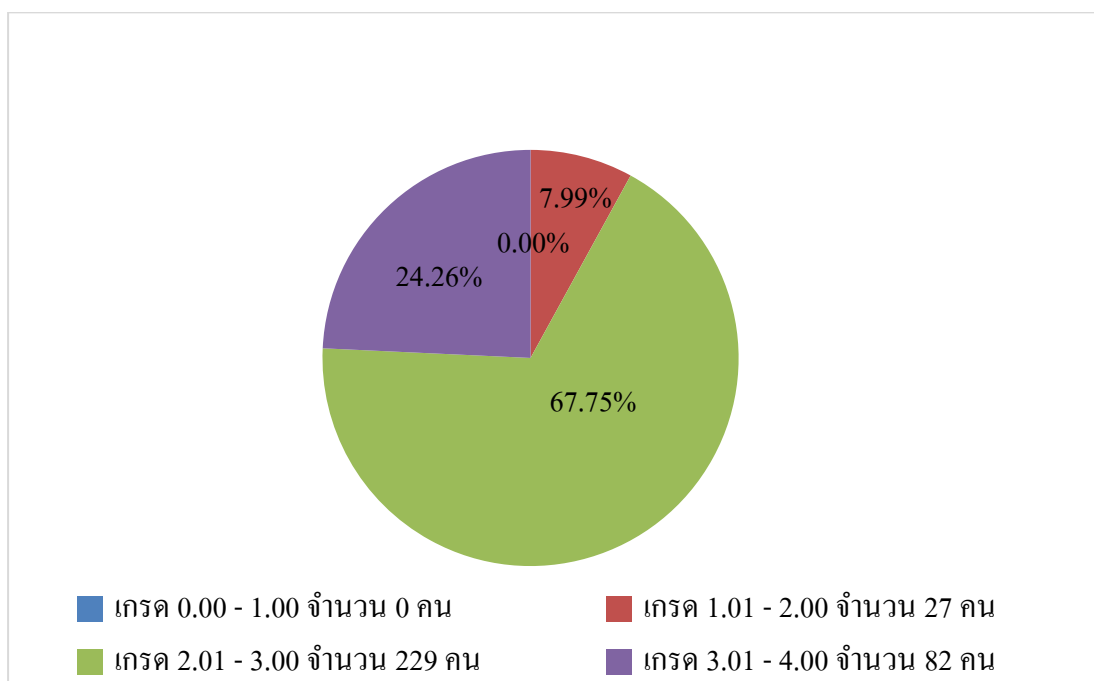

ภาพที่ 4.4 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (n = 338)

เกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	จำนวน	ร้อยละ
0.00 - 1.00	0	0.00
1.01 - 2.00	27	7.99
2.01 - 3.00	229	67.75
3.01 - 4.00	82	24.26
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่มีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.01 - 3.00 มากที่สุด จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 67.75 รองลงมามีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 3.01 - 4.00 จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 25.26 รองลงมาจากนั้นมีระดับเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 1.01 - 2.00 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.99 และลำดับสุดท้ายไม่มีนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 0.00 - 1.00 ตามลำดับ ซึ่งสามารถแสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปของแผนภาพได้ดังนี้

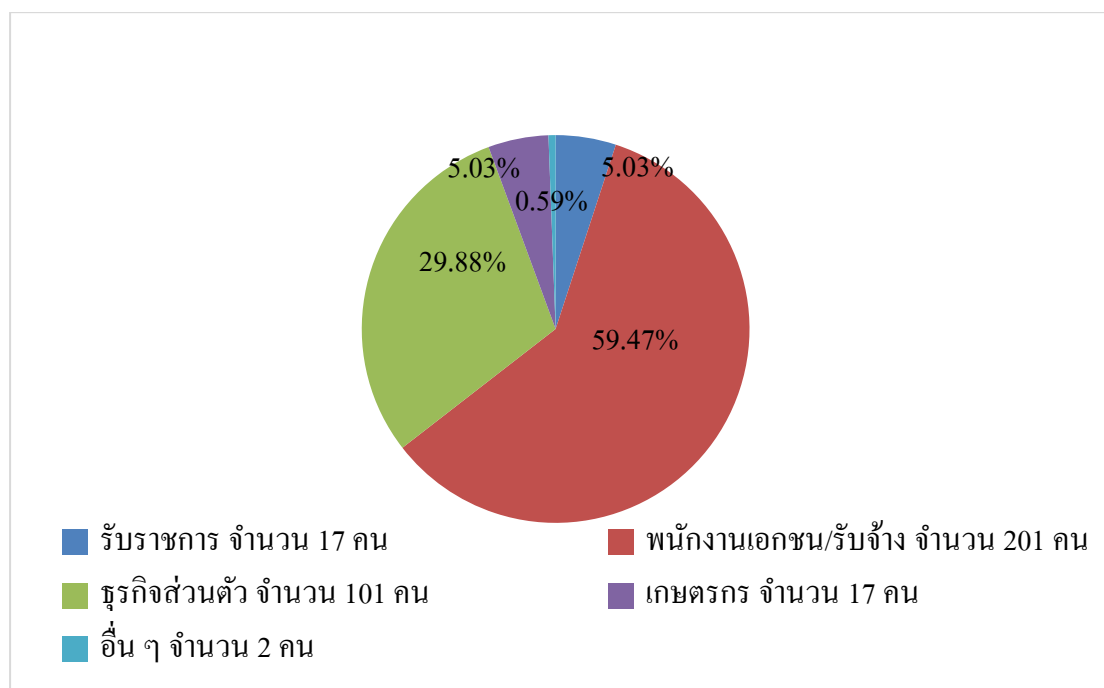

ภาพที่ 4.5 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเกรดเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง (n = 338)

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับราชการ	17	5.03
พนักงานเอกชน/รับจ้าง	201	59.47
ธุรกิจส่วนตัว	101	29.88
เกษตรกร	17	5.03
อื่น ๆ	2	0.59
รวม	338	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน/รับจ้างมากที่สุด จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 59.47 รองลงมาทำธุรกิจส่วนตัวจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.88 รองลงมาจากนั้นมีระดับเท่ากับ 2 อันดับคือ รับราชการ และประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวนอาชีพละ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.03 และลำดับสุดท้ายประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.59 ตามลำดับ สามารถแสดงแผนภาพร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ได้ดังนี้

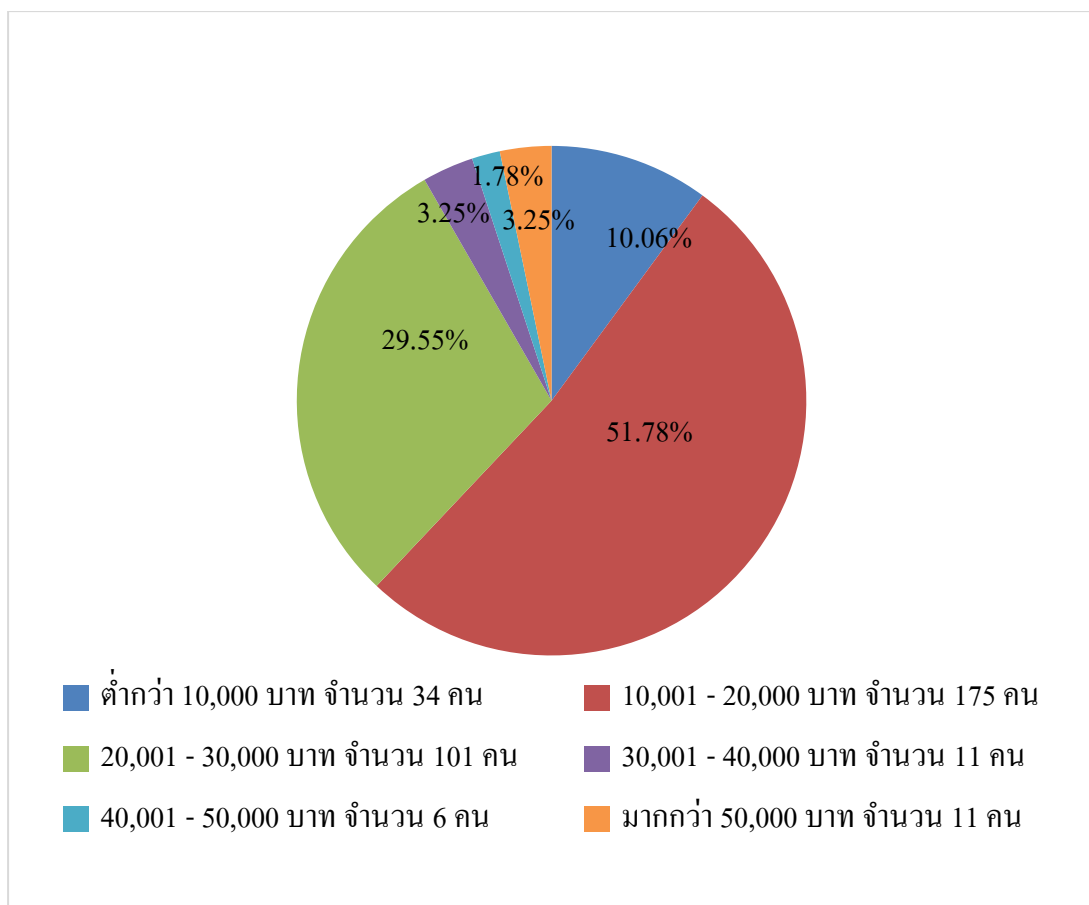

ภาพที่ 4.6 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยของครอบครัว (n = 338)

รายได้เฉลี่ยของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000 บาท	34	10.06
10,001 - 20,000 บาท	175	51.78
20,001 - 30,000 บาท	101	29.88
30,001 - 40,000 บาท	11	3.25
40,001 - 50,000 บาท	6	1.78
มากกว่า 50,000 บาท	11	3.25
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.8 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้รวมทั้งหมดที่ได้จากการสำรวจ ส่วนใหญ่รายได้เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ที่ 10,001 - 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 51.78 รองลงมาที่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ที่ 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 29.88 รองลงมาจากนั้นมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.06 รองลงมาจากนั้นมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวเท่ากับ 2 ระดับคือ 30,001 - 40,000 บาท และมากกว่า 50,000 บาท จำนวนระดับรายได้ละ 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.25 และลำดับสุดท้ายมีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวอยู่ที่ 40,001 - 50,000 บาท จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.78 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยของครอบครัว ออกมาในลักษณะของแผนภาพ ได้ดังนี้

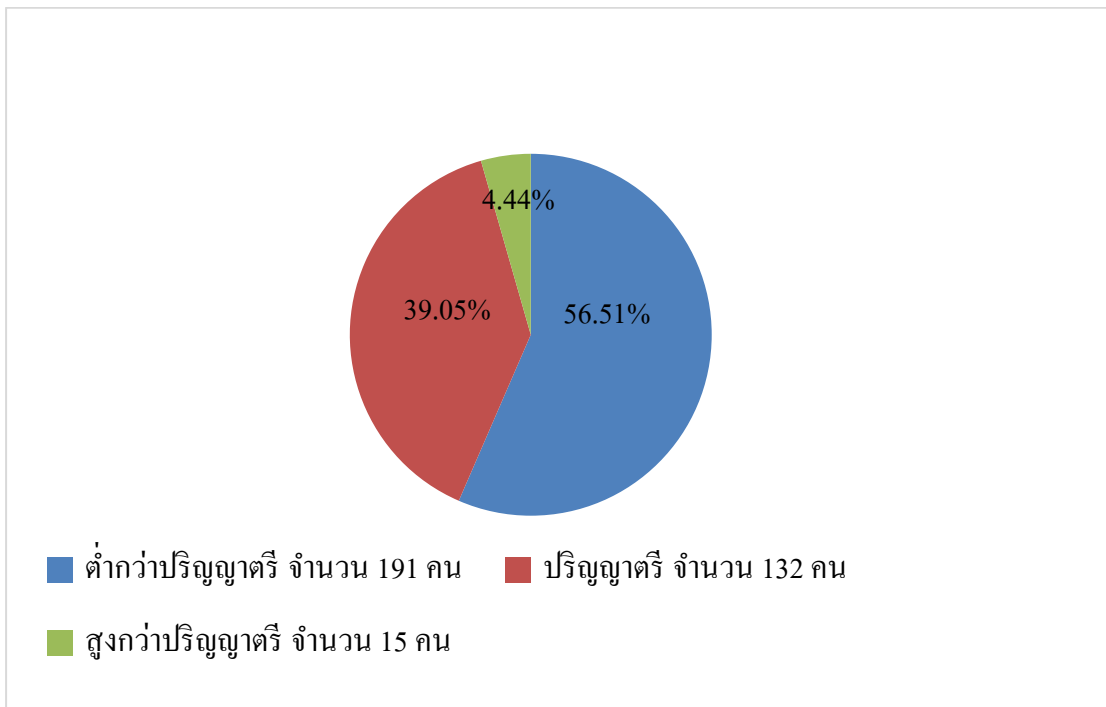
ภาพที่ 4.7 แผนภูมิร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวได้เฉลี่ยครอบครัว

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง (n = 338)

ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	191	56.51
ปริญญาตรี	132	39.05
สูงกว่าปริญญาตรี	15	4.44
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.9 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 56.51 รองลงมาในระดับ

การศึกษา ปริญญาตรี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 39.05 และลำดับสุดท้ายระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.44 ตามลำดับ โดยสามารถแสดงแผนภาพร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษาของผู้ปกครองได้ดังนี้

ภาพที่ 4.8 แผนภูมิจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 บรรยายถึงอิทธิพลของปัจจัยการแนะแนวซึ่งจัดโดยภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของนักเรียน และการจัดอันดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนมากที่สุด 5 อันดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว
โรงเรียนมัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา (n = 338)

มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	8	2.37
ปานกลาง	31	9.17
มาก	149	44.08
มากที่สุด	150	44.38
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.10 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 44.38 รองลงมาตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 44.08 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 9.17 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.37 และลำดับสุดท้ายไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อน (n = 338)

มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	3	0.89
น้อย	17	5.03
ปานกลาง	43	12.72
มาก	140	41.42
มากที่สุด	135	39.94
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.11 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อน ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 41.42 รองลงมาตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 39.94 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 12.72 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.03 และลำดับสุดท้ายมีผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อยที่สุด จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อให้แก่นักเรียนมัธยมต้น (n = 338)

มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	0	0.00
น้อย	8	2.37
ปานกลาง	55	16.27
มาก	126	37.28
มากที่สุด	149	44.08
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อให้แก่นักเรียนมัธยมต้น ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 44.08 รองลงมาตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 37.28 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 16.27 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.37 และลำดับสุดท้ายไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านตัวแปรการที่นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้น (n = 338)

มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	4	1.18
น้อย	22	6.51
ปานกลาง	30	8.88
มาก	130	38.46
มากที่สุด	152	44.97
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 4.13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการที่นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้น ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 44.97 รองลงมาตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 8.88 รองลงมาจากนั้นตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.51 และลำดับสุดท้ายมีผู้ตอบแบบสอบถามว่ามีผลต่อการตัดสินใจในระดับน้อยที่สุด จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญ ปัจจัยด้านการแนะแนว

ตัวแปร	n=338		ระดับ ความสำคัญ
	\bar{X}	S.D.	
1) ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว โรงเรียน มัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อใน สายอาชีวศึกษา	4.30	0.734	มาก
2) โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐาน วิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้ นักเรียนมาก่อน	4.14	0.888	มาก
3) โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมี การจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษา ต่อให้แก่แก่นักเรียนมัธยมต้น	4.23	0.804	มาก
4) นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะ แนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่ จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้น	4.20	0.933	มาก
รวม	4.22	0.670	มาก

จากตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของนักเรียน ด้านการแนะแนว พบว่า ภาพรวมมีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D. = 0.670) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D. = 0.734) รองลงมาคือ การที่โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อให้แก่แก่นักเรียนมัธยมต้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D. = 0.804) รองลงมาจากนั้นคือ การที่นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D. = 0.933) และอันดับสุดท้ายคือ การที่โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D. = 0.888) ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่าการที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษาครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมต้นแนะนำให้เรียนต่อในสาย

อาชีวศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษา ของนักเรียนในด้าน การแนะแนวมากที่สุด และการที่โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา ให้นักเรียนมาก่อนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการศึกษาต่อในสายอาชีวศึกษาของนักเรียน ด้านการแนะแนวน้อยที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของนักเรียน ในปัจจัย 5 ด้านทุก ข้อคำถามพบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$) และเมื่อพิจารณาทั้งหมด 5 ปัจจัยแล้วเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.69$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้าน ตัวผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.41$) รองลงมาจากนั้นคือ ปัจจัยด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$) รองลงมาจากนั้นคือ ปัจจัยด้านสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$) และอันดับสุดท้ายคือ ปัจจัยด้านการแนะแนวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนมากที่สุด สามารถ วัดผลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 338 คน โดยการนับคะแนนรวมในแต่ละปัจจัย และนำมาเปรียบเทียบ กัน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ การให้คะแนนและเปรียบเทียบดังนี้

ปัจจัยที่สำคัญมากที่สุด	5	คะแนน
ปัจจัยที่สำคัญมาก	4	คะแนน
ปัจจัยที่สำคัญปานกลาง	3	คะแนน
ปัจจัยที่สำคัญน้อย	2	คะแนน
ปัจจัยที่สำคัญน้อยที่สุด	1	คะแนน

จากการให้คะแนนข้างต้น สามารถแสดงผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 4.15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ ศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียน

ปัจจัย	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความสำคัญ
ตัวนักเรียน	1,386	4.10	มาก
ครอบครัว	1,417	4.19	มาก
สังคม/เพื่อน/รุ่นพี่	922	2.73	ปานกลาง
การแนะแนว	683	2.02	น้อย
สถานศึกษา	657	1.94	น้อย

จากตารางที่ 4.15 สามารถอภิปรายผลได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียนมากที่สุดจากทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียนน้อยที่สุด ได้แก่ปัจจัยด้านสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) สามารถจัดลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดได้คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านสังคม/เพื่อน/รุ่นพี่ ปัจจัยด้านการแนะแนว และปัจจัยด้านสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และสถาบันอาชีวศึกษาในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต ตลอดจนเพื่อศึกษาผลของการแนะแนวที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต และเพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ โดยเป็นการศึกษาด้วยเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งสามารถแสดงผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถแบ่งการสรุปออกได้เป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 บทบาทของแต่ละภาคส่วนในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานศึกษาธิการภูเก็ตมีฐานะเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด มีบทบาทหน้าที่ใน การกำกับดูแล บูรณาการการศึกษาในจังหวัดภูเก็ต จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนให้การสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัด โดยมีโครงสร้างการดำเนินงานหลักคือคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน ผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาใน กระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นกรรมการ

เทศบาลนครภูเก็ตในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการสร้างทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อลดปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้น เน้นปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลทำกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ ส่งเสริมหลักสูตรระยะ

ชั้นหลังเลิกเรียนและกิจกรรมยามว่างภาคฤดูร้อนเพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัดและเลือกศึกษาต่อในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตนเอง

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นภาคประชาสังคมที่เกิดจากการรวมตัวของอาสาสมัคร ในจังหวัด มีบทบาทในฐานะผู้ริเริ่มปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพ โดยสภาการศึกษาเป็นเสมือนหน่วยงานที่เชื่อมโยงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในจังหวัดให้เข้ามาร่วมบูรณาการความร่วมมือขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตยังมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ด้านอาชีพจากการจัดทำฐานข้อมูลให้นักเรียนนำไปใช้ประโยชน์และช่วยในการตัดสินใจศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนจัดอบรมให้ความรู้ครูแนะแนวและจัดประชุมผู้ปกครองของนักเรียนในระดับมัธยมต้นตามโรงเรียนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการศึกษาต่อสายอาชีพและปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ผู้ปกครองมีต่อการเรียนในระบบอาชีวศึกษา

ด้านสถาบันอาชีวศึกษามีบทบาทในการพัฒนาและจัดหลักสูตรการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อผลิตบุคลากรที่มีทักษะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานโดยเน้นการส่งเสริมให้นักเรียนมีอาชีพอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการเอกชน ผ่านการออกแบบหลักสูตรการเรียนการสอน จากการสำรวจข้อเท็จจริงด้านความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการในจังหวัด เพื่อได้สนองตอบต่อจุดแข็งของจังหวัด เช่นการส่งเสริมให้นักเรียนจัดทำสื่อ การเผยแพร่รายการอาหารพื้นเมือง หรือการจัดนิทรรศการอาหารพื้นเมือง นอกจากนี้ สถาบันอาชีวศึกษายังให้ความสำคัญกับการสร้างความน่าเชื่อถือและขยายโอกาสในการมีงานทำให้นักเรียนด้วย การออกหนังสือรับรอง (Certificate) เพื่อยืนยันความรู้และทักษะอาชีพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไป

ส่วนที่ 2 สภาพความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกถึงสภาพความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพและเพิ่มจำนวนนักเรียนในระบบอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ตนั้น พบว่าความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ มีลักษณะเป็นเครือข่าย (Networking) โดยเป็นความร่วมมือแบบหลวม มิได้กำหนดเงื่อนไขความร่วมมืออย่างเป็นทางการ แต่จะมีการหารือและการประสานงานเป็นการเฉพาะกิจเมื่อภาคส่วนต่างๆ มีแผนจะจัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกัน ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาในแบบฉบับของจังหวัดภูเก็ตพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว คือ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตนับเป็นจุดแข็งที่ทำให้การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของจังหวัดภูเก็ตประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม แตกต่างจากพื้นที่อื่น โดยภาคส่วนต่างๆ อันได้แก่ เทศบาลนครภูเก็ต และสถาบันอาชีวศึกษา ยกเว้นสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต ให้ความเห็นตรงกันว่าสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมีบทบาทสำคัญในการริเริ่มและเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมือในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการมีอาชีพอย่างเป็นระบบขึ้นภายในจังหวัด ผลการสำรวจข้อมูลของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตได้แสดงสัดส่วนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดต่าง ๆ ที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2560 – 2561 อยู่ที่ร้อยละ 46.39 และร้อยละ 44.65 ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นใกล้เคียงกับเป้าหมายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการในการเพิ่มสัดส่วนจำนวนนักเรียนสายอาชีวศึกษาให้เทียบเท่าสายสามัญที่ร้อยละ 50 ต่อ 50 ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้ความร่วมมือประสบความสำเร็จสำหรับกรณีการส่งเสริมการศึกษาสายอาชีพของจังหวัดภูเก็ตนั้น คือ ความเชื่อถือและการยอมรับ รวมถึงภาวะผู้นำของบุคลากรในสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต ที่มีลักษณะพิเศษซึ่งเกิดจากรวมตัวจากบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิภายในจังหวัด ทั้งจากส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน การระดมความร่วมมือเพื่อสร้างเครือข่ายโดยอาศัยความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเป็นพื้นฐานเพื่อทำกิจกรรมและสร้างข้อตกลงร่วมกันจึงดำเนินไปได้โดยได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ด้านความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ร่วมกับสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตและภาคีเครือข่ายช่วยในการขับเคลื่อนร่วมมือในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่นักเรียนในจังหวัดทุกสาขาการเรียน ไม่เพียงแต่อาชีวศึกษาเท่านั้น องค์กรที่ดีในด้านการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดได้ร่วมเป็นหนึ่งในหน่วยงานที่จัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในมหกรรม เปิดโลกสัมมาชีพที่จัดเป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างทางเลือกให้แก่นักเรียน โดยการเป็นเจ้าของภาพจัดซุ้มแนะแนว โรงเรียนเอกชนนอกระบบที่จัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่น่าสนใจเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่นักเรียน เช่น ภาษาต่างประเทศ ศิลปะมวยไทย ดนตรี เป็นต้น

ขณะเดียวกันเทศบาลนครภูเก็ตในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณให้แก่ภาคีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้ในการจัดกิจกรรมอบรม แนะแนว และอื่น ๆ อันเป็นการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพและตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด อีกทั้งยังร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพด้านการเรียนรู้และเสริมทักษะอาชีพให้แก่นักเรียน โรงเรียนสังกัดเทศบาล

สถาบันอาชีวศึกษาต่างให้ความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างเครือข่ายกับผู้ประกอบการและภาคเอกชนเพื่อขยายโอกาสในการเรียนรู้และการมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษาให้แก่นักเรียนผ่าน

โครงการต่าง ๆ อาทิ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งร่วมมือทำสนธิสัญญากับภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นในสาขาการ โรงแรม กัฏดาการ การบิน และช่างประเภทต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อส่งนักเรียนไปเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง รวมถึงการจัดชั่วโมงการเรียนการสอนสลับกันกันระหว่างที่โรงเรียนและสถานประกอบการ

สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตซึ่งเป็นองค์กรกลางที่เชื่อมโยงกับทุกองคาพยพมีความพยายามที่จะขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในจังหวัด ซึ่งที่ผ่านมาได้รับความร่วมมือและการยอมรับจากทั้งส่วนราชการระดับภูมิภาคในจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในจังหวัดเป็นอย่างดีจนสามารถดำเนินกิจกรรมด้านการศึกษา อันได้แก่ โครงการเปิดโลกสัมมาชีพซึ่งเป็นกิจกรรมแนะแนวอาชีพและการศึกษาต่อประจำปีที่จัดต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ. 2557 นับเป็นตัวอย่างของการประสานงานและร่วมมือระหว่างสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ต ผู้ประกอบการ สถาบันอาชีวศึกษาและโรงเรียนต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

ส่วนที่ 3 ผลของการแนะแนวที่จัดขึ้น โดยภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ของสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เชิงลึกมีความคิดเห็นเรื่องการจัดการศึกษาและแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพที่จังหวัดของจังหวัดภูเก็ตในลักษณะเดียวกันว่า การแนะแนวมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ทั้งนี้ การสนับสนุนและจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อในระบบอาชีวศึกษาที่จัดขึ้นโดยสถาบันอาชีวศึกษาเองก็ดี หรือเกิดจากความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เช่น มหกรรมเปิดโลกสัมมาชีพก็ดี รวมไปถึงหลักสูตรการเรียนการสอนที่โรงเรียนพยายามปลูกฝังองค์ความรู้ด้านวิชาชีพให้แก่นักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาและมัธยมต้น ล้วนส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจด้านอาชีพ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพในอนาคต ทั้งยังเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ผลักดันให้นักเรียนสามารถประเมินความชอบหรือไม่ชอบอาชีพที่เคยมีประสบการณ์เรียนรู้หรือปฏิบัติมาก่อน ตลอดทั้งยังทำให้นักเรียนเข้าใจถึงความถนัดตามศักยภาพของตนเอง และมีทัศนคติที่ดีขึ้นต่อระบบอาชีวศึกษา จนนำไปสู่การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจในที่สุด

5.1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยการแนะแนวที่จัดขึ้น โดยภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัด จากกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 จากสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ตจำนวน 337 คน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามโรงเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่านักเรียนที่เลือกศึกษาต่อในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดภูเก็ตรวมกันมากถึง 170 คน คิดเป็นร้อยละ 50.24 โดยจบการศึกษาที่โรงเรียนเทศบาลบ้านบางเหนียวมากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 12.12 รองลงมา มีอันดับเท่ากัน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนเทศบาลบ้านสามกอง และโรงเรียนอบจ.เมืองภูเก็ต จำนวนโรงเรียนละ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.97

สำหรับอิทธิพลของการแนะแนวที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาของนักเรียน จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ภาพรวมสรุปได้ว่ามีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D. = 0.670) ขณะที่เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ จะพบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย อันได้แก่ ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษามีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อน โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษา และการที่นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวเปิดโลกสัมมาชีพ มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ การที่ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษาแนะนำให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษาเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อเทียบกับปัจจัยอื่น ขณะที่การที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษาให้นักเรียนมาก่อนเป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อย่างไรก็ดี เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนมากที่สุด จำนวน 5 ปัจจัย ได้แก่ ตัวนักเรียน ครอบครัว สังคม การแนะแนว และสถานศึกษา โดยวัดผลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน นับคะแนนรวมในแต่ละปัจจัย และนำมาเปรียบเทียบกันพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนมากที่สุดจากทั้ง 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$) และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.94$) สามารถจัดลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุดได้คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านการแนะแนว และปัจจัยด้านสถานศึกษา

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

บทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพให้แก่ นักเรียนใน จังหวัดภูเก็ต สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครภูเก็ตมีบทบาทหลักในการ สร้างทิศทางการจัดการศึกษาที่เน้นปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการส่งเสริมให้นักเรียนใน โรงเรียนสังกัด เทศบาลทำกิจกรรมด้านทักษะอาชีพ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมีหน้าที่เชื่อมโยงภาคส่วนต่าง ๆ ใน จังหวัดให้เข้ามาร่วมบูรณาการความร่วมมือขับเคลื่อน โครงการและกิจกรรม ด้านสถาบัน อาชีวศึกษามีบทบาทในการจัดหลักสูตรการศึกษาเพื่อผลิต บุคลากรที่มีทักษะสอดคล้องกับ ความ ต้องการของตลาดแรงงาน สำหรับความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อ ส่งเสริมการศึกษาต่อสาย อาชีพให้แก่ นักเรียนในจังหวัดภูเก็ต พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และ สถาบันอาชีวศึกษามีมุมมองด้านการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของจังหวัดไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การปฏิรูปการจัดการศึกษาให้เท่าทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อขยายโอกาสในการมี อาชีพให้แก่ นักเรียน ปัจจุบัน ได้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนในระดับมัธยมต้นเลือกศึกษาต่อในระดับ อาชีวศึกษาซึ่งกำลังเป็นที่ ต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด มุมมองด้านความร่วมมือดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน (Area - based Educational Management) ซึ่ง กล้า ทองขาว (2557) ได้ให้นิยาม ว่าเป็นนวัตกรรมการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากร มนุษย์เชิงบูรณาการที่ให้ความสำคัญกับแบบ แผนการจัดหลักสูตร และประสบการณ์การเรียนรู้ที่ สร้างโอกาสให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองเข้าสู่เส้นทาง การประกอบอาชีพที่ตรงกับ ความ ต้องการของภาคธุรกิจ ตลอดจนสนับสนุนการสร้างอาชีพและการสร้าง รายได้ที่สอดคล้องกับ ศักยภาพของพื้นที่ ขณะที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ตในฐานะส่วนราชการระดับภูมิภาค แม้ จะมีบทบาทในการกำกับดูแลและให้การสนับสนุนเชิงนโยบายแก่ภาคส่วนอื่นๆ ในการจัด การศึกษา แต่การดำเนินงานขององค์กรก็ยังมีลักษณะรวมอำนาจซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาไปสู่การจัด การศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐานที่มีประสิทธิผลซึ่งต้องอาศัยกลไกการกระจายอำนาจในการจัด การศึกษามาขับเคลื่อน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของนักเรียนระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นปีที่ 1 ทั้ง 5 ปัจจัยซึ่งได้แก่ ด้านตัวผู้เรียน ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้าน การแนะแนว และด้านสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของ นักเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริลักษณ์ เรืองสารี (2553) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจ ในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ในโรงเรียนสาย มิตรเทคโนโลยี ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวหรือผู้ปกครองมีส่วนในการตัดสินใจเลือก

ศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งยังสอดคล้องกับผลการสำรวจของ Elizabeth (2000) เกี่ยวกับทัศนคติและพฤติกรรมของนักศึกษาต่อการเลือกวิทยาลัย ซึ่งพบว่า ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกสถานศึกษาคือการกระตุ้นของคนในครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจัยด้านการแนะแนวจะเป็นปัจจัย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อเป็นลำดับสุดท้าย แต่นับว่ายังมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.22) สอดคล้องกับผลการวิจัยของเดือนใจ อารี โรจนนุกูล (2557) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาณิชยศาสตร์และบริหารธุรกิจ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพ ด้านครูแนะแนว มีอิทธิพลอยู่ในระดับปานกลาง โดยเป็นการแนะนำจากทั้งครูแนะแนวจากสถาบันการศึกษาเดิมและได้รับการประชาสัมพันธ์จากครูแนะแนวสถานศึกษาในสายอาชีวศึกษา นอกจากนี้ การที่นักเรียนได้ เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่ภาคส่วนต่าง ๆ ร่วมกันจัดขึ้น ยังส่งผลกระทบต่อตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.20) นับเป็นหนึ่งในผลงานที่ประสบความสำเร็จซึ่งภาคส่วน ต่าง ๆ ในจังหวัดได้ร่วมขับเคลื่อนกันมา ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่นับวันจะยิ่งทวีความสำคัญขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ นิตกาล (2545) ที่ได้สรุปความสำคัญและความจำเป็นของการแนะแนวอาชีพไว้ว่าสามารถช่วยให้นักเรียนรู้จักโลกของงานและอาชีพกว้างขึ้น ปัจจุบันแนวโน้มตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งทำให้ปริมาณความต้องการแรงงานในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การแนะแนวอาชีพจึงช่วยให้นักเรียนได้ทราบถึงสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ตลอดจนความต้องการ และปัญหาต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถปรับแผนการศึกษาให้ เหมาะสมกับความต้องการของตลาดแรงงานได้

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดการศึกษาที่เหมาะสมในขณะนี้ควรเป็นไปในทิศทางที่ส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจและเน้นการจัดการศึกษาโดยยึดพื้นที่เป็นฐาน (Area - based Educational Management) เนื่องจากแต่ละพื้นที่ย่อมมีบริบทปัญหา และ โอกาสที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพจึงควรมุ่งเน้นการประสานงานจากทุกภาคส่วน ทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพและคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ที่จบการศึกษาในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ในระยะยาว

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของจังหวัดในการจัดการศึกษาระบบหรือรูปแบบอื่นที่นอกจากอาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีอาชีพให้นักเรียนในจังหวัด โดยการศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือในการจัดการศึกษาของจังหวัดอื่นซึ่งมีบริบทของพื้นที่เฉพาะตัว และศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาของผู้ประกอบการในจังหวัดภูเก็ตภายหลังที่เริ่มมีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อการมีอาชีพ

2) ควรมีการศึกษารoles of หน่วยงานภาครัฐส่วนกลางหรือระดับภูมิภาคในฐานะผู้สนับสนุนหรือผู้อำนวยการอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการจัดการศึกษา ตลอดจนการดำเนินนโยบายด้านอื่น ๆ ในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงแรงงาน. กรมการจัดหางาน. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายสามัญ และสายอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน.
- กระทรวงแรงงาน. กรมการจัดหางาน. (2557). *การเตรียมความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กองวิจัยตลาดแรงงาน กรมการจัดหางาน.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). *แนวทางปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กล้า ทองขาว. (2558). การจัดการศึกษาแบบยืดหยุ่นที่เป็นฐาน: แนวคิด แนวทาง และกรณีศึกษา. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2(2), 23-40.
- กาสิตทิพย์ สปีญญา. (2553). *กระบวนการสร้างนโยบายสาธารณะของเทศบาลตำบลวัดโบสถ์ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก* (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2557). *ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และรีนา ติ๊ะดี. *ข้อท้าทายในการผลิตแรงงานฝีมือไทยเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน* (รายงานผลการวิจัย) กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จันทร์ ใจมุง. (2553). *การนำนโยบายธรรมาภิบาลไปปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: วิเคราะห์กรณี เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- จูติรัตน์ เชี่ยวสุวรรณ. (2555). *สูงเม่น โมเดล - ต้นแบบการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพ*. พะเยา: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณรงค์ นิติกาล. (2545). *องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกเรียนอาชีวศึกษา ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, เพชรบุรี.

- ณัฐธา วินิจนัยภาค. (2554). *นโยบายสาธารณะ: แนวทางในการศึกษาแบบสหวิทยาการ*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์จุฬา.
- ถวัลย์รัฐ วรเทพวุฒิพงษ์. (2540). *การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: เสมอธรรม.
- ทรงพล ตูละทา. (2552). *ผู้กระทำการในกระบวนการนโยบายสาธารณะ: กรณีศึกษานโยบายกระจายอำนาจสู่ชุมชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์)*.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2555). *ความไม่สอดคล้องของตลาดแรงงานไทยนัยของการขาดแคลนแรงงาน*. สืบค้นจาก 2ww.bot.or.th/Thai/.../Thai/Northeast/.../Ethanal_Study_2555.pdf
- ธันว์ธิดา วงศ์ประสงค์. (2559). *สานปัญญา จังหวัดปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน.
- ธีรวุฒิ บุญยโสภณ. (2536). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ประยูร มัยโกลา. (2539). *การสำรวจความต้องการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดชุมพร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์)*. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2545). *หลักการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา. 116, 74ก (19 สิงหาคม), น. 1-23.
- พัชรา จารุเนตร. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษาต่อและหางานทำของนักศึกษาและทัศนคติกับปัญหาทางด้านการศึกษาต่อและด้านการทำงาน (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์)* มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิริยะ ผลพิรุฬห์. (2557). *การพัฒนากระบวนการศึกษาอาชีพและการเรียนรู้ในระบบเพื่อสร้างระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทย (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์)*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาการเศรษฐกิจและวิทยาลัยนานาชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เมธี ปลัดธนานนท์. (2528). *การบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พร้อมเข้า.
- รัศมี ปาสาโก. (2554). *การแนะแนวอาชีพ*. สืบค้นจาก http://il-nang.blogspot.com/2011/01/blog-post_20.html

- รุ่งโรจน์ เสถียรปรีชา. (2547). *ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อ การอาชีวศึกษาของนักเรียนในจังหวัดปทุมธานี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2543). *การแนะแนวเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วรเดช จันทรศร. (2547). *การนำนโยบายไปปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สหภาพสื่อและการพิมพ์.
- วชิรวิทย์ ยางไชย. (2554). *การวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษาตามทัศนะของนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). *การแนะแนวในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิกฤติแรงงานขาดแคลน ทำให้เด็กไทยเรียนอาชีวะน้อยลง. (2557, มิถุนายน 3). *ไทยรัฐ*. สืบค้นจาก <http://www.thairath.co.th/content/426863>
- วีรวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2526). *ใจความสำคัญของหลักการสอนอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- ศิริลักษณ์ เรืองสารี. (2553). *มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ในโรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี*. (รายงานวิจัย) กรุงเทพฯ: โรงเรียนสายมิตรเทคโนโลยี.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2545). *นโยบายสาธารณะ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบัติ ชำรงชัญญะ. (2555). *นโยบายสาธารณะ: แนวความคิด การวิเคราะห์ และกระบวนการ*. พิมพ์ครั้งที่ 25. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ. (2543). *สาขารณบริหารศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายสวาท ปัจวิทย์. (2549). *ทิศทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับโลกทัศน์เกี่ยวกับสันติภาพในพื้นที่ชายแดนสามจังหวัดภาคใต้* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุภาภรณ์ เลอเลิศนิษฐ์. (2542). *การเลือกศึกษากลุ่มวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพัฒนวิชาการสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ, กรุงเทพฯ.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *สรุปสาระสำคัญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). *ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานจังหวัดภูเก็ต. (2559). *บรรยายสรุปข้อมูลจังหวัดภูเก็ต*. สืบค้นจาก http://www.phuket.go.th/webpk/file_data/intropk/dataPK59.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม. (2561). *ผู้วางแผน จำแนกตามระดับการศึกษา ที่สำเร็จทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2544 - 2560 รายปี*. สืบค้นจาก http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=3471&template=2R1C&yeartype=M&subcatid=9
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2558). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2556 - 2557*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา. (2558). *การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อสายวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา*. สืบค้นจาก www.ver.vec.go.th/Portals/11/download/Filedownload/summary_1.pdf
- อวิรุทธ์ นัตรมาลาทอง. (2555). *การพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการฝึกและพัฒนาอาชีพเพื่อส่งเสริมศักยภาพแรงงานคนพิการไทยในเขตภาคกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- Aderson, J. E. (1975). *Public policy-making: An introduction* (2nd ed.). New York: Preager.
- Area-Based Education สร้างการศึกษาตอบ โจทย์จังหวัด. (2559, มกราคม 28). *ประชาชาติธุรกิจ*. สืบค้นจาก http://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1453965059
- David, E. (1953). *The political System*. New York: Knopf.
- Elchanan, C., & Terry, G. G. (1990). *The economics of education*. New York: Pergamon Press.
- Thomas, R. D. (1984). *Understanding public policy*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. โรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่
3. คณะ/สาขา
4. ชั้นปีที่กำลังศึกษา ปวช.1 ปวช.2 ปวช.3
5. โรงเรียนที่จบการศึกษาระดับ ม.ต้น
6. เกรดเฉลี่ยระดับม.ต้น 0.00 – 1.00 1.01 – 2.00 2.01 – 3.00 3.01 – 4.00
7. อาชีพหลักของผู้ปกครอง รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน / รับจ้าง
 ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร
 อื่นๆ ระบุ
8. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท
 40,001 – 50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท
9. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 อิทธิพลของปัจจัยแนะแนวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของนักเรียน

โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่เห็นว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับปัจจัยด้านการแนะแนวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพศึกษาของท่านโดยพิจารณาระดับการปฏิบัติดังนี้

5	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมากที่สุด
4	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมาก
3	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนปานกลาง
2	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนน้อย
1	หมายถึง	มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียนน้อยที่สุด

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษา	มีผลต่อการตัดสินใจในระดับ				
	5	4	3	2	1
1. ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมต้นแนะนำ ให้เรียนต่อในสายอาชีวศึกษา					
2. โรงเรียนมัธยมต้นมีการปูพื้นฐานวิชาชีพด้านอาชีวศึกษา ให้นักเรียนมาก่อน					
3. โรงเรียนอาชีวศึกษาในจังหวัดมีการจัดกิจกรรมแนะแนวศึกษาต่อ ให้แก่แก่นักเรียนมัธยมต้น					
4. นักเรียนได้เข้าร่วมมหกรรมแนะแนว “เปิดโลกสัมมาชีพ” ที่จังหวัดภูเก็ตจัดขึ้น					

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีวศึกษาของนักเรียนมากที่สุด ให้เรียงลำดับโดยใส่ตัวเลขจากข้อที่สำคัญมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ไปจนถึงข้อที่สำคัญน้อยที่สุดเป็นลำดับที่ 5

ตัวนักเรียน ครอบครัว สังคม/เพื่อน/รุ่นพี่ การแนะแนว สถานศึกษา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์^๔

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

คำถามสัมภาษณ์รองนายกเทศบาลนครภูเก็ต
ในหัวข้อ บทบาทและการมีส่วนร่วมของเทศบาลนครภูเก็ตในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
และส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพให้แก่นักเรียน

- 1) ประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตเริ่มต้นขึ้นมาได้อย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้ริเริ่ม
- 2) สาเหตุให้ที่ทำให้เทศบาลนครภูเก็ตตื่นตัวขึ้นมา มีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษาคืออะไร
- 3) บทบาทของเทศบาลนครภูเก็ตในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาที่ผ่านมามีอะไรบ้าง
- 4) ผลงานเรื่องใดบ้างที่เทศบาลนครภูเก็ตเป็นผู้ทำ
- 5) การดำเนินการดังกล่าวมีความคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร
- 6) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 7) ในการดำเนินการเพื่อจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ เทศบาลนครภูเก็ตได้ร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนใดและในเรื่องใดบ้าง
- 8) ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนอื่นมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 9) ท่านในฐานะตัวแทนของส่วนท้องถิ่นมองบทบาทของภาครัฐส่วนกลางและภาคประชาสังคมของภูเก็ตในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร
- 10) ท่านคิดว่าใครหรือหน่วยงานใดมีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้
- 11) ท่านคิดอย่างไรกับนโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสัมมาชีพและส่งเสริมการเรียนรู้ต่อในระบบอาชีวศึกษาที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนอยู่ในปัจจุบัน ที่ผ่านมามีได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐส่วนกลางเพียงพอหรือไม่

คำถามสัมภาษณ์ผู้แทนสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต
ในหัวข้อ บทบาทของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
ให้แก่ นักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

- 1) ข้อมูลเบื้องต้นขององค์กร
 - (1) ก่อตั้งขึ้นมาได้อย่างไร
 - (2) สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตคือองค์กรอะไร เรียกว่าประชาสังคมได้หรือไม่
 - (3) อยู่ภายใต้สังกัดหรือการสนับสนุนของหน่วยงานใด ได้รับงบประมาณมาจากที่ใด
 - (4) โครงสร้างองค์กรเป็นอย่างไร สมาชิกมีกี่คน ประกอบด้วยคนกลุ่มใดบ้าง
- 2) ประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตเริ่มต้นขึ้นมาได้อย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้ริเริ่ม
- 3) สาเหตุให้ที่ทำให้ภาคประชาชนในจังหวัดตื่นตัวขึ้นมา มีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษา คืออะไร
- 4) ในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ต หน่วยงานของท่านมีการรับเอา นโยบายของรัฐบาลหรือของกระทรวงมาปฏิบัติหรือไม่
- 5) บทบาทของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษามีอะไรบ้าง
- 6) ผลงานเรื่องใดบ้างที่สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตเป็นผู้นำ
- 7) การดำเนินการดังกล่าวมีความคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร
- 8) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 9) ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ สภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมีการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนใดและในเรื่องใดบ้าง
- 10) ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนอื่นมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 11) ท่านคิดว่าใครหรือหน่วยงานใดมีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาและดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้
- 12) ท่านในฐานะตัวแทนของสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ตมองบทบาทของภาครัฐส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นของภูเก็ตในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร

13) ท่านคิดอย่างไรกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนอยู่ในขณะนี้ ที่ผ่านมาได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางเพียงพอหรือไม่

คำถามสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต
ในหัวข้อ บทบาทของโรงเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมการศึกษา
ต่อสายอาชีพให้แก่นักเรียนในจังหวัดภูเก็ต

- 1) ประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตเริ่มต้นขึ้นมาได้อย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้ริเริ่ม
- 2) ในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ต หน่วยงานของท่านได้รับเอานโยบายของรัฐบาลหรือของกระทรวงมาปฏิบัติหรือไม่
- 3) อะไรคือสาเหตุที่ทำให้จังหวัดภูเก็ตตื่นตัวขึ้นมาปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อสร้างบุคลากรให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด
- 4) บทบาทของโรงเรียนในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษามีอะไรบ้าง
- 5) ผลงานเรื่องใดบ้างที่โรงเรียนเป็นผู้นำ
- 6) การดำเนินการดังกล่าวมีความคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ อย่างไร
- 7) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 8) ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ หน่วยงานท่านมีการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนใดและในเรื่องใดบ้าง
- 9) ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนอื่นมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 10) ท่านคิดว่าใครหรือหน่วยงานใดมีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาและดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้
- 11) ท่านในฐานะตัวแทนของสถาบันอาชีวศึกษามองบทบาทของภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมของภูเก็ตในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร
- 12) ท่านคิดอย่างไรกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนอยู่ในขณะนี้ ที่ผ่านมามีได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางเพียงพอหรือไม่

คำถามสัมภาษณ์นักเรียนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1
 ของสถาบันอาชีวศึกษาในจังหวัดภูเก็ต ในหัวข้อ ผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา
 และแนะแนวเพื่อส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพของภาคส่วนต่าง ๆ

- 1) นักเรียนจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมาจากโรงเรียนใด
- 2) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนได้จัดหลักสูตรหรือกิจกรรมใดบ้างที่เป็นการส่งเสริมการฝึกทักษะอาชีพให้แก่นักเรียน
- 3) การแนะแนวการศึกษาต่ออาชีวศึกษาโดยครูแนะแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาของนักเรียนเป็นอย่างไร คำแนะนำดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนอย่างไร
- 4) นักเรียนเคยเข้าร่วมการแนะแนวการศึกษาต่อโดยสถาบันอาชีวศึกษาต่างๆ ในจังหวัดหรือไม่ หากเคยเข้าร่วม การแนะนำดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร
- 5) การแนะแนวการศึกษาต่อโดยสถาบันอาชีวศึกษามีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนอย่างไร
- 6) นักเรียนเคยเข้าร่วมมหกรรม “เปิดโลกสัมมาชีพ” หรือไม่ หากเคยเข้าร่วม การแนะนำดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร
- 7) มหกรรม “เปิดโลกสัมมาชีพ” มีผลต่อการตัดสินใจของนักเรียนอย่างไร

คำถามสัมภาษณ์ตัวแทนจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต

- 1) ประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตเริ่มต้นขึ้นมาได้อย่างไร หน่วยงานใดเป็นผู้ริเริ่ม
- 2) ในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาของจังหวัดภูเก็ต หน่วยงานของท่านมีการรับเอานโยบายของรัฐบาลหรือของกระทรวงมาปฏิบัติหรือไม่
- 3) บทบาทของหน่วยงานท่านในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำมีอะไรบ้าง
- 4) อะไรคือสาเหตุที่ทำให้จังหวัดภูเก็ตตื่นตัวขึ้นมาปฏิรูปการจัดการศึกษาเพื่อสร้างบุคลากรให้มีศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในจังหวัด
- 5) ผลงานเรื่องใดบ้างที่หน่วยงานของท่านเป็นผู้นำ
- 6) การดำเนินการดังกล่าวมีความคุ้มค่าและบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรตั้งไว้หรือไม่อย่างไร
- 7) ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 8) ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ หน่วยงานท่านมีการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนใดและในเรื่องใดบ้าง
- 9) ปัญหาและอุปสรรคในการร่วมมือหรือประสานงานกับภาคส่วนอื่นมีอะไรบ้าง แก้ไขอย่างไร
- 10) ท่านในฐานะตัวแทนของส่วนกลางมองบทบาทของภาครัฐส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคมของภูเก็ตในการปฏิรูปการจัดการศึกษาเป็นอย่างไร
- 11) ท่านคิดว่าใครหรือหน่วยงานใดมีบทบาทหลักในการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำของจังหวัดภูเก็ตที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้
- 12) ท่านคิดอย่างไรกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสู่ระบบอาชีวศึกษาที่รัฐบาลกำลังขับเคลื่อนอยู่ในขณะนี้ ที่ผ่านมามีได้รับการสนับสนุนจากส่วนกลางเพียงพอหรือไม่
- 13) ตำแหน่งข้าราชการที่มาจากคัดเลือกตั้งและข้าราชการประจำ มีบทบาทแตกต่างกันหรือไม่ในการปฏิรูปการจัดการศึกษาของจ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(๓)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน ประธานสภาการศึกษาจังหวัดภูเก็ต (นายบัณฑิต ทองตัน)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สิบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดใดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๙-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศนูวัศ สาคกริก)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๒๗๒๕-๘๗๗๑๘

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(๓)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน นายกเทศมนตรีนครภูเก็ต (นางสาวสมใจ สุวรรณศุภพนา)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สืบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤวิศ สาคกริก)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๗๒๕-๘๗๗๘

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(๓)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคคลอง (นายวิทยา เกตุชู)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สืบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดใดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๙-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตวันวิศ สาคริก)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๗๒๕-๘๗๒๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(๓)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต (นายอดิศักดิ์ ชัชเวช)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สืบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาทบทวนและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดใดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๔-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตวันวิศ สาคริก)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๗๒๕-๘๗๗๘

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(๓)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีภูเก็ต (นายมนัส ชินาการณ)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สิบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดใดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๘-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตनुวัศ สาคริก)

รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๗๒๕-๘๗๗๖

ที่ ศธ. ๐๕๒๖.๐๒(ท)/ว.๑๐๖๕

คณะรัฐประศาสนศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพฯ ๑๐๒๔๐

๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา
เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต (ตร.ประจวบ แก้วเขียว)

ด้วยในภาค ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ได้เปิดสอนวิชา รศ๔๐๐๔ วิทยานิพนธ์ นักศึกษาจะต้องทำรายงานเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ในระดับบัณฑิตศึกษา โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลอย สืบวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์อย่างดียิ่งในงานที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ รหัสนักศึกษา ๕๗๑๐๑๑๑๐๒๕ สัมภาษณ์ท่านในหัวข้อ “การศึกษาบทบาทและสภาพความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมของจังหวัดภูเก็ตในการส่งเสริมการศึกษาต่อสายอาชีพ” หากข้อมูลและรายละเอียดใดที่พอจะเปิดเผยให้นักศึกษาทราบได้ ขอความกรุณาอำนวยความสะดวกให้ด้วย ทั้งนี้ นักศึกษาจะประสานวันและเวลาภายหลังต่อไป และขอความกรุณาติดต่อประสานงานโดยตรงกับ นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์ ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๙-๖๕๒๓๐๐๓

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตฤวิศ สาคกริก)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายวิชาการ
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะฯ

โทรศัพท์ ๐-๒๗๒๗-๓๘๘๓ โทรสาร ๐-๒๗๒๕-๘๗๗๘

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวจุฑามาศ พูลสวัสดิ์

ประวัติการศึกษา

รัฐศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2557

ประสบการณ์การทำงาน

ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ)

ที่ทำการปกครองอำเภอนครหลวง

อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา